Mason Sözlüğü'nde Gezintiler – 11

Görevler ve Unvanlar

Bu çalışma **"Ansiklopedik Mason Sözlüğü"** adlı kitabın, 2013 tarihli 6. basımından alıntılarla düzenlenmiştir.

Masonluğun özelliklerinden ikisi, kendi içinde çeşitli kurum ve birimlerin bulunması, öğretim sisteminin de bir dereceler silsilesi içinde yürütülmesidir. Bu gezintide, Masonluktaki çeşitli kurumlardaki görevliler ile gerek görev gerekse dereceunvanları bulunmaktadır.

Ağır Top

Bir mason locasının eski, bilgili ve deneyimli üyelerinden her biri.

Bu bir masonik terim değil, bir deyimdir. Masonlar arasında da yer yer mecazî anlamda olmak üzere kullanılır.

Başkan

Esk. Reis; *Fra.* Président, *Alm.* Präsident; *İng.* President, Presiding Officer

Bir kuruluş ya da birimin en yetkili görevlisi olup, toplantılarını yöneten kişi.

Bu niteliğin Masonluktaki kullanımı pek enderdir. Bir loca ya da atölyeyi yöneten kişiye "başkan" denebilir fakat bu genel bir niteleme olur ve masonik değildir.

Öte yandan, bazı mason kuruluşlarında, bir masonik birimin asıl yöneticisi toplantıda bulunmuyor ve oturumu bir başkası yönetiyorsa, ona "başkan" denir.

Beşler

Fra. Cinqs; *İng.* Fives; *Alm.* Fünfe

Masonluktaki simgesel derecelerde çalışan bir locanın ilk beş görevlisi.

Bu ilk beş görevli şunlardır:

- Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem
- Birinci Nazır
- İkinci Nazır
- Sözcü (Yasalar Sözcüsü / Hatip)
- Sekreter (Yazman)

Beşler, simgesel olarak locayı aydınlatır. Bu nedenle topluca **"envar"** olarak da anılırlar. Kuramsal ya da simgesel olarak bu böyledir ama yönetsel uygulama bakımından envar, bazı zaman ve yerde bu ilk beş görevliden daha geniş kapsamlı tutulur.

Envar

Fra. Luminaires; *İng.* Luminaries; *Alm.* Luminäre

Bir mason locasının görevlilerinden ilk beşi.

Bir mason locası betimlenirken, zaman zaman şöyle bir anlatım kullanılır:

«*Bir locayı* üçler *yönetir,* beşler *aydınlatır,* yediler *bütünler.*»

Burada sözkonusu olan "üçler", saygıdeğer üstat *(üstad-ı muhterem)* ile nazırlardır. Sözcü *(hatip/yasalar sözcüsü)* ve sekreterin de katılmasıyla "beşler", birdiğerdeyişle "envar" oluşur. Locanın envarına hazine üstadı (hazine emini) ile yardım üstadı (hasenat emini) katılınca oluşan "yediler" locayı bütünler.

Bu ilk beş görevlinin öyle nitelenmesinin nedeni, diğer masonlardan önce, locanın üyelerine gerekli masonik bilgileri onların vermesidir. Bu bakımdan, bazı uygulamalarda locanın önceki üstad-ı muhteremi / saygıdeğer üstadı da bu bağlamda önemli bir görev üstlendiğinden, o da envar üyesi sayılır. Nitekim sözlük anlamı bakımından envar, "ışık kaynakları" demektir.

Kimi zaman, bir locanın tüm görevlilerine "envar" dendiği olur. Envarın sözlük anlamı bakımından bu deyiş yanlıştır ama kullanılır. Nedeni, locanın saygıdeğer üstadının / üstad-ı muhteremin) locanın tüm görevlilerini locanın yönetim kuruluna çağırmayı uygun görmesidir. Aslında böyle bir kurula *"görevliler kurulu"* denmesi gerekir.

Bina Emini

Fra. Intendant des Bâtiments; *İng*. Intendant of the Building; *Alm*. Intendant des Gebäudes; *Eş*. Yapı Denetçisi

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 8. derecesi.

Birinci Çekiç

Bir locadaki Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem.

Bu terim, bir locada çekiç tutan üç görevli bulunduğu için kullanılır.

Birinci Nazır

Fra. Premier Surveillant; *İng*. Senior Warden; *Alm*. Erster Aufseher

Herhangi bir masonik birimin, "başkan" niteliğindeki yöneticisinin ilk yardımcısı.

Bazı masonik birimlerde bu görevli *"nazır"* olarak değil, "yardımcı" ya da "denetçi" olarak anılır. Bununla birlikte "birinci nazır", bir genel görev unvanı niteliği taşır.

Birinci Denetçi

Fra. Premier Inspecteur; *İng*. Senior Inspector; *Alm*. Ersterinspekteur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı yüksek derecelerinde, birinci nazırın görev unvanı.

İkincileri de görelim.

İkinci Nazır

Fra. Second Surveillant; *İng*. Junior Warden; *Alm*. Zweiter Aufseher

Herhangi bir masonik birimin başkanının ikinci yardımcısı.

Bazı birimlerde bu görevli *"nazır"* olarak anılmaz. Bununla birlikte "ikinci nazır" bir genel görev niteliğidir.

Simgesel derecelerde çalışan bir locada ikinci nazır, mabette kuzeyde oturanların düzenini sağlar. Ayrıca, .çırak derecesindeki masonların gerekli masonik bilgi ve deneyimi edinerek gelişip yetişmelerinden sorumludur.

İkinci Denetçi

Fra. Second Inspecteur; *İng.* Junior Inspector; *Alm.* Zweiter Inspekteur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı yüksek derecelerinde, birinci nazırın görev unvanı.

Bölge Başkanı

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti Türkiye Süprem Konseyi'nde, "bölge" olarak nitelenen bir ilde, Pek Güçlü Egemen Gran Komandör'ü temsil eden, atölyelerin çalışmasından sorumlu olan büyük görevli.

Bölge Büyük Üstadı

Esk. Mıntıka Üstad-ı Âzamı; *Fra.* Grand Maître de District
İng. District Grand Master; *Alm.* Distrikts-Grossmeister

Bir bölge büyük locasının en yetkili yöneticisi.

İl Büyük Üstadı

Fra. Grand Maître Provincial; *İng.* Provincial Grand Master;
Alm. Provinzialer Grossmeister

Bir il büyük locasını yönetmek üzere, bu masonik örgütün bağlı olduğu ana büyük locanın büyük üstadı tarafından göreve atanan kişi.

Bölgesel Büyük Üstat Yardımcısı / Kaymakamı

Fra. Lieutenant Grand Maître de District; *İng.* District Deputy Grand Master
Alm. Distrikts-Abgeordneter Grossmeister

1. Bir bölge büyük üstadının yardımcısı.

2. "Bölge büyük üstadı" unvanının kullanılmadığı bir bölgede, ana büyük locanın büyük üstadını temsil etmek ve bölgesel örgütü yönetmekle yetkilendirilmiş görevli.

Büyük Görevliler

Esk. Büyük Vazifedarlar; *Fra.* Grands Officiers;
İng. Grand Officers; *Alm.* Grosse Beamten

Bir mason obediyansı, büyük şapitr ya da bunlara benzer diğer bir masonik kuruluşun yetkili yürütme organı olan yönetim kurulunun üyeleri.

Büyük görevlilerden her birinin dört temel görevi vardır:

a) Örgütün genel kurul toplantısında, herhangi bir masonik birimin görevlilerine benzer biçimde, gerek ritüelik gerek tüzükler uyarınca yönetsel görevleri yerine getirmek;

b) Üyesi olduğu yönetim kurulunun toplantılarına katılmak;

c) Üyesi olduğu yönetim kurulu adına, yapılması ve yürütülmesi gereken bazı işlerin sorumluluğunu üstlenip, tüzüklerdeki yetkileri kullanarak işleri yürütmek;

d) Gerek tüzükler uyarınca gerek tüzüklerde belirtilmiş olmasa bile bazı komite ve komisyonlara katılmak, gerekiyorsa başkanlık etmek.

Herhangi bir büyük görevlinin unvanı, o büyük görevlinin, obediyansın genel kurul toplantısında yaptığı ve yürüttüğü görevin benzerini bir locada yapan ve yürüten görevlinin unvanının başına "büyük" sıfatı getirilerek oluşturulur. Ancak kimi büyük görevlilerin bir locada karşılığı yoktur.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda, her büyük görevlinin unvanının başına ayrıca **"Muhterem"** sıfatı eklenir.

O halde "muhterem"e bir bakalım.

Muhterem

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda, eski üstad-ı muhteremlerin (saygıdeğer üstatların) ve eski büyük görevlilerin sıfatı.

Bu büyük locada, daha önce bir locada üstad-ı muhteremlik yapmış olan bir masonile büyük görevli olarak çalışmış olan bir mason, salt adıyla değil, "Muhterem ..... kardeş" olarak anılır.

Büyük Görevliler Kurulu

Esk. Büyük Vazifedarlar Heyeti; *Fra.* Conseil des Grands Officiers
İng. Council of Grand Officers; *Alm.* Rat der Grossen Beamten

Bir obediyansın ya da büyük şapitr, büyük konsey gibi bir masonik örgütün görevlilerinden oluşan kurul.

Büyük Yönetim Kurulu

Bir obediyansın ya da bir ritin egemen otoritesinin yönetim kurulu.

Büyük Envar

Fra. Grands Luminaires; *İng.* Grand Luminaries; *Alm.* Grosseluminären

Bir obediyansın büyük görevlilerinden ilk birkaç sırada yer alanlar.

Bir locanın envarı, locanın ilk beş görevlisinden oluşur. Buna karşın, bir obediyansta büyük envarı oluşturan büyük görevlilerin sayısı daha fazladır. Bunun nedeni, bir locadan farklı olarak bir obediyansta "büyük üstat yardımcısı" gibi büyük görevlilerin de bulunması, ayrıca diğer büyük görevlilerden kimilerinin obediyansın yönetimindeki görevlerinden ötürü "büyük envar" olarak anılan organa katılmalarıdır.

Özgür Masonlar Büyük Locası **"Büyük Yürütme Kurulu"** terimini kullanıyor.

Gelelim görevlilere…

Büyük Üstat

Esk. Üstad-ı Âzam; *Fra.* Grand Maître: *İng.* Grand Master; *Alm.* Grossmeister

1. Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan locaların oluşturduğu bir obediyansın yetkili yöneticisi.

[Birçok yerde "üstat sözcüğünün son harfi "d" olarak yazılmaktaysa da Türk dili kurallarına göre doğrusu "t" ile yazılmasıdır.]

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası da dahil bazı uygulamalarda **"En Muhterem Büyük Üstat"**, Özgür Masonlar Büyük Locası'nda **"Pek Saygıdeğer Büyük Üstat"**, Kadın Mason Büyük Locası'nda **"Pek Muhterem Büyük Üstat"** olarak anılır. Bu eklemelerin nedeni "büyük üstat" unvanının pek yalın olması ve Masonluğun bazı yüksek derecelerinde de bir masona "büyük üstat" denilmesidir.
[Bitişikte bilgi amaçlı olarak verilmiş büyük üstat bijusu örneği, Türkiye'deki obediyanslarda kullanılan bir biju değildir.]

Bir obediyansta büyük üstat, o obediyansın en yetkili organı olan genel kurul (büyük kurul) tarafından, tüzükler uyarınca belirli bir zamanda ve belli bir süre için görevde bulunmak üzere seçilerek görev başına getirilir.

Büyük üstadın bir dönem için görevde bulunma süresi, bazı obediyanslarda bir, bazılarında iki, bazılarında ise üç yıldır. Bir dönem büyük üstatlık yapmış olan kişi, genellikle yeniden seçilebilir; ancak bazı obediyansların tüzükleri uyarınca, üst üste seçilebilmenin sayısını sınırlandırılmış ya da üst üste birden çok dönem seçilebilmek için gerekli olan oy sayısını yüksek tutulmuştur.

Büyük üstat, obediyansın ve büyük görevlilerden oluşan yönetim kurulunun (büyük görevliler kurulunun) başkanıdır. Dış ilişkilerde, obediyansın tek yetkili temsilcisidir. Birçok konuda kendi başına karar vermeye, kararlarını kimseye danışmadan uygulamaya koymaya yetkilidir. Bu yetkisine karşın kendisini seçen genel kurulya da büyük kurulun ve başkanlığını yaptığı yönetim kurulu ya da büyük görevliler kurulunun aldığı kararlara uymak zorundadır. Obediyans çapında kurulan tüm komite ve komisyonların doğal başkanı, obediyansına bağlı olarak çalışan tüm locaların da doğal üyesi sayılır.

2. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, 15., 29. ve 30. derecelerde oturum başkanının görev unvanı.

Bazı uygulamalarda, bu ritin 30. derecesindeki oturum başkanı "üç kez güçlü büyük üstat" olarak anılır.

3. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, 20. derecedeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Bu derece unvanı daha çok **"Simgesel Localar Büyük Üstadı"** biçiminde geçer.

Bu ritin 20. derecesindeki bir masona "büyük üstat" denilmesi, sanki bu ritin yüksek konseyleri yönetimi altındaki areopajların 20. derecesinin bir obediyansın büyük

üstadına özgüymüş gibi bir izlenim yaratmıştır. Bunun üzerine birçok obediyansta büyük üstat için bir ek sıfat kullanılması gerekmiştir.

Nitekim bu bağlamda Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası **"En Muhterem"**, Özgür Masonlar Büyük Locası **"Pek Saygıdeğer"**, Kadın Mason Büyük Locası **"Pek Muhterem"** sıfatını kullanmaktadır.

Önceki Büyük Üstat

Esk. Evvelki Üstad-ı Âzam; *Fra.* Grand Maître Précédent
İng. Previous Grand Master; *Alm.* Vorläufiger Grossmeister

Bir obediyansta daha önce en az bir dönem boyunca büyük üstatlık görevini yürütmüş olan mason.

Bir obediyansta daha önce büyük üstat olarak görev yapmış bulunan tüm masonlar, o obediyansın protokolünde yer alır. Ancak, işlerin ve çalışmaların yürütülmesinde herhangi bir yetkileri yoktur. Bununla birlikte çoğu obediyanslar, tüzükleri uyarınca, önceki büyük üstatları genel kurulun doğal üyesi sayar. Bazılarında, bir dönem önceki büyük üstat yönetim kurulu üyesi sayılır.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda, "**Bir Önceki Büyük Üstat**" denmektedir. Özgür Masonlar Büyük Locası'nda ise daha önceki büyük üstatların her biri "Eski Büyük Üstat" olarak anılır.

Büyük Üstat Yardımcısı

Esk. Üstad-ı Âzam Kaymakamı; *Fra.* Adjoint du (Lieutenant) Grand Maître
İng. Deputy (Lieutenant) Grand Master: *Alm.* Abgeordneter (Leutnant) Grossmeister

Simgesel derecelerde çalışan bir obediyansta, büyük üstadın yardımcısı.

Bazı obediyanslarda bir tek büyük üstat yardımcısı bulunur; bazılarında ise birkaç büyük üstat yardımcısı vardır.

Örgütü yaygın olan obediyanslarda, büyük üstadın ve yardımcısının her yana yetişmesi olanaksızdır. Bu nedenle bazı kent ya da bölgelerde birer bölgesel büyük üstat yardımcısı ya da temsilcisi seçilir veya büyük üstat tarafından atanarak görevlendirilir. Bu görevliler de, bir büyük üstat yardımcısı gibi kendi bölgelerinde büyük üstadı temsil ederek vermiş olduğu yetkileri kullanır.

Bazı uygulamalarda büyük üstat yardımcısı da göreve seçilerek gelmez; doğrudan büyük üstat tarafından "atama" yöntemiyle göreve getirilir. Bu yöntem, 18. yüzyılda çok sık olarak uygulanırdı. Hatta bir büyük loca, doğrudan büyük üstadın atayarak görevlendirdiği yardımcısı tarafından yönetilirdi. Günümüzde de buna benzer bir uygulama yer yer görülür. Bu farklı uygulamada, ilgili görevli **"büyük üstat vekili"** olarak da anılabilir.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda, hem bir "büyük üstat kaymakamı" hem "büyük üstat yardımcıları" vardır. **Büyük Üstat Kaymakamı**, gerektiğinde büyük üstadın yerini alan ikinci büyük görevlidir. Büyük üstat yardımcıları ise, büyük loca merkezinin bulunduğu vadinin dışında büyük üstadı temsil eden büyük görevlilerdir.

Büyük Birinci Nazır

Fra. Grand Premier Surveillant; *İng*. Grand Senior Warden; *Alm*. Grosser Erste Aufseher

Bir obediyansın genel kurul toplantısında, herhangi bir locadaki birinci nazırın görevlerinin benzerini yürüten büyük görevli.

Büyük birinci nazır, büyük loca yönetim kurulunun (büyük görevliler kurulunun) üyesidir. Yalnızca büyük locanın genel kurul toplantısında görev yapmakla kalmaz; ilgili obediyansın tüzükleri uyarınca yürütmesi gereken birtakım yönetsel görevleri ve sorumlulukları da vardır.

Büyük İkinci Nazır

Fra. Grand Second Surveillant; *İng*. Grand Junior Warden; *Alm*. Grosser Zweite Aufseher

Bir obediyansın genel kurul toplantısında, herhangi bir locadaki "ikinci nazır"ın görevlerinin benzerini yürüten büyük görevli.

Büyük ikinci nazır, Büyük Loca Yönetim Kurulu'nun (Büyük Görevliler Kurulu'nun) bir üyesidir. Dolayısıyla, ilgili obediyansın tüzükleri uyarınca yönetsel görevleri ve sorumlulukları da vardır.

Büyük Sözcü

Eş. Büyük Hatip / Yasalar Sözcüsü; *Fra*. Grand Orateur;
İng. Grand Orator; *Alm*. Grossredner

Bir obediyansın genel kurulu ya da bir büyük şapitrin toplantısında, herhangi bir loca ya da atölyede sözcü (yasalar sözcüsü/hatip) olarak anılan görevlinin görevlerini yerine getiren büyük görevli.

Bu büyük görevli, örgütün dışarıya karşı sözcülüğünü yürütür. Gerektiğinde, obediyansı adına açıklayıcı konuşma yapar. Örgütünün yasal işlerini ve ilişkilerini düzenleyerek, bu konuda büyük üstada danışmanlık etmek de görevleri arasında yer alır.

Büyük Sekreter

Esk. Büyük Kâtip; *Eş.* Büyük Yazman; *Fra*. Grand Secrétaire;
İng. Grand Secretary; *Alm*. Grosssekretär

Bir büyük loca, büyük doğu ya da büyük şapitrin tüm kayıtlarını tutmak ve yazışmalarını yürütmekle yükümlü büyük görevli.

Büyük Dış İşleri Sekreteri

Fra. Chancelier; *İng*. Chancellor; *Alm*. Kanzler

Bir obediyansta diğer obediyanslarla olan ilişkileri yürüten büyük görevli.

"Şansölye" olarak da anılır.

Bazı obediyanslarda böyle bir büyük görevli yoktur. Obediyansın dış ilişkileri doğrudan büyük sekreter tarafından ya da onun gözetimi altında yürütülür.

Büyük Yazışmacı Sekreter

Fra. Grand Secrétaire Correspondant; *İng*. Corresponding Grand Secretary

Bazı obediyanslarda, yalnızca diğer masonik kuruluşlarla iletişimi sağlamak ve gerekli yazışma işlemlerini yürütmek üzere görevlendirilen büyük sekreter.

Büyük Hazine Emini / Üstadı

Fra. Grand Trésorier; *İng*. Grand Treasurer;
Alm. Gross Schatzmeister

Bir obediyans, büyük şapitr ya da benzeri bir masonik örgütte, tüm parasal işleri yürütmekle yükümlü olan büyük görevli.

Büyük Yardım Üstadı

Eş. Büyük Hasenat Emini; *Fra*. Grand Aumônier / Hospitalier; *İng*. Grand Almoner; *Alm*. Grosser Gabenpfleger

Bir obediyansın örgütsel boyutta yapacağı ve yürüteceği **"iyilik işleri"**ni düzenleyen büyük görevli.

Elbette «İyilik işleri nedir?» diye sorulabilir. Göreceğiz.

Büyük Soruşturucu / Mukakkik

Fra. Grand Expert; *İng*. Grand Expert; *Alm*. Grosser Experte

Bir obediyansın genel kurulu ya da bir büyük şapitr toplantısında, bir loca ya da atölyede soruşturucu / muhakkik olarak anılan görevlinin işlerini yerine getiren büyük görevli.

Aslında Büyük Locada locadaki görevlinin törenler dışında ritüelik olarak yaptığı benzer işler olmadığından bu büyük görevli başka sorumluluklar üstlenir.

Büyük Tören Üstadı

Esk. Büyük Teşrifatçı; *Eş.* Büyük Merasim Üstadı; *Fra*. Grand Directeur des Cérémonies; *İng*. Grand Director of Ceremonies; *Alm*. Grosser Zeremoniendirekteur

Bir obediyansın genel kurulu ya da bir büyük şapitr toplantısında, bir loca ya da atölyenin oturumunda "tören üstadı"nın görevlerini yerine getiren büyük görevli.

Localarında "birinci tören üstadı" ve "ikinci tören üstadı" olmak üzere iki tören üstadı bulunan obediyanslarda, bu görev "büyük birinci tören üstadı" ile "büyük ikinci tören üstadı" tarafından ortaklaşa yürütülür. Ancak her birinin törende ayrı ayrı görevleri vardır. Büyük tören üstadı, bir büyük locanın ya da büyük doğunun toplantısına katılmak üzere başka obediyanslardan gelmiş olan seçkin konukların ağırlanması ve bu durumda yapılması gereken törenlerin düzenlenmesinden de sorumludur. Aynı sorumluluğu, herhangi bir konvanda da üstlenir.

Obediyansın tüzükleri uyarınca, tüm localardaki törenlerin yöntemine uygun olarak yapılmasını sağlamak, bunun için gerekli olan tören öğelerini hazır bulundurmak, locaların bu bakımdan gereksinmelerini karşılamak, localardaki tören üstatlarını bilgilendirmek de Büyük Tören Üstadı'nın görevleri arasında yer alır.

Büyük Koruyucu

Fra. Grand Couvreur; *İng*. Grand Pursuivant; *Alm*. Grosswache

Tüzükleri uyarınca, loca ve atölyelerinde tek bir koruyucu olan obediyans ve büyük şapitrlerin toplantılarında, "büyük iç koruyucu" ve "büyük dış koruyucu" (büyük gözcü) görevlerini bir arada yürüten büyük görevli.

Büyük Dış Koruyucu

Esk. Büyük Haricî Muhafız; *Eş*. Büyük Gözcü
Fra. Grand Couvreur extérieur; *İng*. Grand Tyler;
Alm. Grosser Ziegeldecker

Bir obediyansın genel kurul toplantısında, bir locanın oturumundaki dış koruyucunun (gözcünün) görevlerini yerine getiren büyük görevli.

Büyük İç Koruyucu

Esk. Büyük Dahilî Muhafız; *Fra*. Grand Couvreur intérieur
İng. Grand Inner Guard / Pursuivant; *Alm*. Grosser Innerwache

Bir obediyansın genel kurulu ya da bir büyük şapitr toplantısında, bir loca ya da atölyenin oturumunda "iç koruyucu"nun görevlerini yerine getiren büyük görevli.

Büyük Müzik Üstadı / Yönetmeni

Fra. Grand(e) Frère (Sœur) de la Colonne d'Harmonie;
İng. Grand Organist; *Alm*. Grand Organist

Büyük Loca toplantılarında (Büyük Kurul) gerekli müzik yayınını yürüten büyük görevli.

Büyük Şölen Görevlisi

Esk. Büyük Ziyafet Memuru; *Fra*. Directeur de la Grande Fête
İng. Grand Steward: *Alm*. Grossverwalter

Bir masonik örgütün büyük şölenlerini düzenlemekle yükümlü olan büyük görevli.

Büyük Arşiv Koruyucusu

Esk. Büyük Evrak Muhafızı / Büyük Evrak Müdürü ve Kütüphane Muhafızı
Fra. Grand Garde des Timbres et Sceaux; *İng.* Grand Keeper of the Archives
Alm. Archivgrossw ache

Birçok mason ritinin ileri ve yüksek derecelerinde, örgütün genel kayıt, belge, kitap ve mühürlerinin korunmasıyla yükümlü olan görevli.

Büyük Kutsal Kitap(lar) Emini

Fra. Grand Porte Bible; *İng.* Grand Bible Bearer;
Alm. Grosser Bibelträger

Localarında "kutsal kitap(lar) emini" bulunan obediyanslarda, bu görevlinin işlevini obediyansın büyük kurul toplantısında yerine getiren büyük görevli.

Büyük Sancaktar

Fra. Grand Couvreur d'Etendard; *İng.* Grand Standard Bearer;
Alm. Grosser Flaggenträger

Localarında görevli olarak "sancaktar" bulunan obediyanslarda, bu görevlinin işlerini obediyansın genel kurul toplantısında yürüten büyük görevli.

Büyük İkinci Görevliler

Özgür Masonlar Büyük Locası'nın 2019 yılında kabul edilerek yürürlüğe giren yeni yönetmeliği uyarınca, büyük görevlilerin her birinin yardımcısı olan görevlilerin unvanı: "Büyük Sekreter Yardımcısı" yerine "Büyük İkinci Sekreter" gibi…

Büyük Yönetici

Fra. Grand Administrateur; *İng.* Grand Administrator

Bazı mason kuruluşlarında, "büyük görevliler"den her birinin karşılığı.

Büyük Konuklar

Esk. Büyük Ziyaretçiler; *Fra.* Grands Visiteurs;
İng. Grand Visitors; *Alm.* Grosse Besuchender

Bir locanın toplantısına topluca katılan büyük üstat ve büyük görevliler.

"Büyük konuklar" çoğul olarak kullanılan ve tekili olmayan bir terimdir. Bir diğer deyişle, bir loca toplantısına konuk olarak tek başına katılan herhangi bir büyük görevli, *"büyük konuk"* olarak anılmaz.

Bu terimin çoğul olarak kullanımında ise herhangi bir sınırlama yoktur yani herhangi iki büyük görevli bir arada bir locaya konuk olarak gidecek olursa, "büyük konuklar" olarak anılırlar. Yabancı obediyansların büyük görevlileri için de aynı terim kullanılır.

Büyük Loca Gözlemcisi

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda bir locanın çalışmalarının denetimini yürütmek üzere sürekli olarak görevlendirilen mason.

Büyük Loca gözlemcileri, ilgili vadi yönetim kurulunun önerisi dikkate alınarak, Büyük Görevliler Kurulu tarafından atanır. (Burada "vadi", Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda kullanıldığı üzere "bölge" anlamındadır.)

Eskiden bu atanmış görevlilerden her biri **"Büyük Müfattiş"** olarak anılırdı.

Biraz da Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'ne bakalım.

Büyük Denetçi

Esk. Büyük Âmir Müfettiş; *Eş.* Âmir Büyük Müfettiş; *Fra.* Grand Inspecteur Inquisiteur *İng.* Grand Inspector Inquisitor; *Alm.* Grosser Inspekteur-inquisiteur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 31. derecesindeki bir mason.

Büyük Genel .....

Esk. Büyük Umumî ...; *Fra.* Grand ... général; *İng.* Grand General ...; *Alm.* Gross- allgemeine …

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde yüksek konsey (süprem konsey/yüksek şûra) görevlilerinin görev unvanlarının başına eklenen sıfat.

Büyük Genel Denetçi

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti yüksek konseyi üyelerinden her birinin unvanı.

Bu unvanı Türkiye Süprem konseyi kullanır. Türkiye Yüksek Şûrası ise "Büyük Umumî Müfettiş" unvanını kullanmaktadır.

Büyük Umumi Müfettiş

Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti **Türkiye Yüksek Şûrası**'nda 33. derecedeki bir agreje üyenin ritüelik unvanı.

Türkiye Süprem Konseyi'nde agreje üyeler, "Büyük Genel Denetçi" unvanını taşır.

Hâkim Büyük Umumi Müfettiş

Türkiye Yüksek Şûrası'nda 33. derecedeki bir aktif üyenin ritüelik unvanı.

Büyük Komandör

Fra. Grand Commandeur; *İng.* Grand Commander; *Alm.* Grosskommandeur

1. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bir yüksek konseyinde (Süprem Konsey / Yüksek Şûra) en yetkili kişi: Egemen Gran Komandör / Hâkim Büyük Âmir

2. Bazı ritlerin uygulamalarında, yerine göre "Büyük Üstat" ya da "Üç Kez Güçlü Üstat" unvanlarından birinin karşılığı.

Egemen Büyük Komandör

Eş. Hâkim Büyük Âmir; Egemen Gran Komandör;
Esk. Âmir-i Hâkim-i Âzam; Suveren Grankomandör
Fra. Souverain Grand Commandeur;
İng. Sovereign Grand Commander;
Alm. Souveräner Grosskommandeur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin, herhangi bir ülkedeki egemen otoritesi olan bir yüksek konsey (süprem konsey / yüksek şûra) başkanı.

Bazı yüksek konseylerde **"üç kez güçlü egemen büyük komandör"**, bazılarında **"pek güçlü egemen büyük komandör"**, bazılarında ise **"pek aydın ve pek güçlü egemen büyük komandör"** ya da bunlarla eş anlamlı unvanlarla da anılır.

Güncel ilişkilerde ise *"egemen"* sıfatı ve bundan önceki nitelikler pek kullanılmaz.

Büyük Komandör Kaymakamı / Yardımcısı

Esk. Hâkim Büyük Âmir Kaymakamı; *Eş.* Gran Komandör Yardımcısı
Fra. Lieutenant Grand Commandeur; *İng.* Deputy Grand Commander
Alm. Abgeordneter Grosskommandeur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, herhangi bir ülkedeki egemen yönetici organ olan bir yüksek konseyin (süprem konsey/yüksek şûra) başkan yardımcısı.

Büyük Şansölye

Fra. Grand Chancelier; *İng.* Grand Chancellor; *Alm.* Grosskanzler

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 32. ve 33. derecelerinde sekreter (yazman).

Bu görevli "büyük genel sekreter" (büyük genel yazman) ile özdeştir.

Protokol bakımından daha alt sırada yer almakta oluşuna karşın; görevinin önemi ve etkinliği bakımından, aslında bir büyük üstattan sonra gelir. Adı, çeşitli yazışmalarla genelgelerin altında imzası bulunduğu için sık sık duyulur.

Bazı uygulamalarda büyük sekreterin yaptığı görevler "büyük birinci sekreter" ve "büyük ikinci sekreter" olarak anılan görevliler arasında paylaşılır. Bazı uygulamalarda ise, büyük sekreterin yeterli sayıda yardımcısı vardır.

Bir diğer uygulamada, obediyansın yalnızca dış işleriyle ilgili yazışmalarını yürütmek üzere seçilen bir büyük görevliye **"Büyük Yazışmacı Sekreter"** denir. Özgür Masonlar Büyük Locası ise bu görevliyi **"Büyük Dış İşleri Sekreteri"** olarak anmaktadır.

Bir masonik örgütün matrikülü ve diğer tüm kayıtları büyük sekreterlikçe tutulur. Örgütün kolları ve birimleriyle olan tüm ilişkileri ve iletişimi büyük sekreterlik kanalından sağlanır.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bir yüksek konseyindeki büyük sekreter ise **"Büyük Genel Sekreter"** olarak anılır. Ancak Türkiye Süprem Konseyi "Büyük Genel Yazman" unvanını kullanmaktadır.

Büyük Başkoruyucu

Esk. Büyük Sermuhafız; *Fra.* Grand Capitaine des Gardes
İng. Grand Captain of the Guards; *Alm.* Grosskapitän der Wachen

1. Bazı obediyansların uygulamalarında büyük soruşturucu / muhakkik.

2. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, yüksek konsey ile konsistuvarın yani 33. ve 32. derecenin koruyucuları.

Büyük Müzik ve Yayın Görevlisi

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti Türkiye Süprem Konseyi'nde, atölyelerdeki müzik görevlilerinin uyum içinde ve gerektiğince çalışmasını sağlayan, ayrıca Süprem Konseyin onay verdiği yayınların basımı ve dağıtımı ile ilgilenen büyük görevli.

Büyük Para İşleri Görevlisi

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti **Türkiye Süprem Konseyi**'nde, tüm parasal işleri yürüten büyük görevli.

Büyük Umumî Evrak Müdürü ve Kitaplık Muhafızı

Fra. Grand Garde Général des Timbres et Sceaux
İng. Grand General Keeper of the Archives; *Alm.* Gross-allgemeine Archivwache

Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti Türkiye Yüksek Şûrası'nda, Yüksek Şûra'nın kitaplarını, arşive maledilmiş dergi ve belgelerini koruyan görevli.

Büyük Umumî Hatip

Fra. Grand Orateur Général; *İng.* Grand General Orator;
Alm. Gross-allgemeine Redner

Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti Türkiye Yüksek Şûrası'nda, Yüksek Şûra tüzüğünün korunması ve tüm işlemlerin tüzüğe uygun olduğunu gözlemlemekle sorumlu, ritin ve Yüksek Şûra'nın özel günlerinde bir konuşma yapan büyük görevli.

Büyük Umumî Hazine ve Hasenat Emini

Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti Türkiye Yüksek Şûrası'nda, tüm parasal işleri yürüten büyük görevli.

Büyük Umumî Kâtip

Fra. Grand Secrétaire Général; *İng.* Grand General Secretary;
Alm. Gross-allgemeine Sekretär

Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti Türkiye Yüksek Şûrası'nda, yazı işlerini ve iletişimi yürüten büyük görevli. Yüksek Şûra'nın mühür ve belgelerini korumak da Büyük Umûmî Kâtip'in görevleri kapsamındadır.

Büyük Umumî Nâzır

Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti Türkiye Yüksek Şûrası'nda, Hâkim Büyük Âmir veya kaymakamının bulunmadığı zamanlarda çalışmaları yöneten büyük görevli.

Türkiye Süprem Konseyi'nde benzer görevli **"Yetkin Büyük Genel Denetçi"** olarak anılır.

Büyük Prens

Fra. Grand Prince; *İng*. Great Prince; *Alm*. Grossprinz

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, bu ritin 32. derecesini oluşturan konsistuvar başkanının görev unvanı.

Areopajda…

Büyük Seçilmiş Kadoş Şövalyesi

Fra. Grand Elu Chevalier Kadosh; *İng*. Grand Elect Knight Kadosh
Alm. Grossauserwählter Ritter Kadosh

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 30. derecesinde birmasonun unvanlarından biri.

Büyük Yargıç

Esk. Büyük Hâkim; *Fra*. Grand Juge; *İng*. Grand Judge

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, bu ritin 30. derece çalışmasında nazırların görev unvanı.

Büyük Şövalye

Esk. Âli Şövalye; *Fra*. Grand Chevalier:
İng. Grand Knight, First Knight; *Alm*. Grossritter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 27. derecesinde, oturum başkanı.

Büyük Yardımcı

Fra. Grand Lieutenant; *İng*. Grand Lieutenant; *Alm*. Grossleutnant

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 22. derece çalışmasında nazırların görev unvanı.

Bu uygulamada atölyenin birinci nazırı "büyük birinci yardımcı", ikinci nazırı ise "büyük ikinci yardımcı" olarak anılır.

Bu görev unvanları, yer yer diğer bazı yüksek derecelerde de kullanılabilir.

Büyük Patrik / Patriark

Fra. Grand Patriarche; *İng*. Grand Patriarch; *Alm*. Gross Patriarch

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 20. derecedeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Büyük Pontif

Fra. Grand Pontife; *İng*. Grand Pontiff; *Alm*. Grosspontifex

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 19. derecesindeki bir masonun ritüelik unvanı.

Bu derece unvanı "Yüce İskoçyalı" ya da "Âli İskoçyalı" olarak da geçer.

Daha alt derecelerde…

Büyük Seçilmiş

Esk. Âli Müntehab; *Fra*. Grand Elu; *İng*. Grand Elect; *Alm*. Grosser Auserwählter

ya da

Büyük Seçilmiş, Yetkin ve Yüce Mason

Fra. Grand Elu, Parfait et Sublime Maçon; *İng*. Grand Elect, Perfect and Sublime Mason *Alm*. Grossauserwählter, Perfekt und Erhabenemaurer

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 14. derecesindeki masonun unvanlarından biri.

Büyük Mimar Üstat

Eş. Mimar Büyük Usta; Üstat Mimar; *Fra*. Grand Maître Architecte
İng. Grand Master Architect; *Alm*. Grosser Meisterarchitekt

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 12. Derecesindeki masonun unvanlarından biri.

Doğu Yıldızı Örgütü'nde de iki önemli büyük görevli var.

Büyük Matron

İng. Grand Matron

Doğu Yıldızı Örgütü''nün şapitrlerinde kadın başkan.

Büyük Patron

İng. Grand Patron

Doğu Yıldızı Örgütü''nün şapitrlerinde erkek başkan.

Burada "patron" sözcüğü "koruyucu" anlamındadır.

Son olarak…

Büyük İnisiyeler

Fra. Initiés grands; *İng*. Grand Initiates

1. Genel olarak, tarihte herhangi bir ezoterik kurumda tekristen geçmiş olan ünlüler.

2. Özel olarak, ilke ve öğretileri Masonlukta çok önemli bir yer tuttuğu için, **Musa**, **Sokrat, Pitagor, Konfüçyüs** ve **Hz. İsa**'ya topluca verilmiş nitelik.

Cesur Kaymakam

Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti Türkiye Yüksek Şûrası'nın uygulamasında, 32. derece çalışmasında nazırlardan her birinin görev unvanı.

Çalışma Öncüsü

Fra. Guide des Ouvrages; *İng.* Leader of the Works; *Alm*. Arbeitsanführer

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 22. derece çalışmasında, bu dereceye yükseltilecek olan masonlara yol gösteren görevlinin ritüelik niteliği.

Çırak

Esk. Müptedî; *Fra*. Apprenti; *Alm*. Lehrling; *İng.* Entered Apprentice

Genel olarak Masonluğun ilk derecesi ve bu derecedeki mason.

Çıraklık derecesi, diğer birçok ekolde ve sistemde olduğu gibi, Masonlukta da ilk bilgilerin alındığı öğrenim aşamasıdır. Batı dillerinde Türkçedeki karşılığı çırak olarak benimsenmiş sözcüklerin etimolojilerine bakılırsa, bunların "öğrenen" anlamına geldiği görülür.

Masonlukta bir çırağın, Masonluğun tarihsel gelişimini, amaçlarını, ilkelerini, yasalarını ve kurallarını, çalışma sistemini, töresini, gelenek ve göreneklerini, özetle Masonluğu tüm yanları ve özellikleriyle öğrenmesi beklenir.

18. yüzyıl öncesindeki Operatif Masonlukta çıraklık bir derece olarak bile nitelenmezdi. Çıraklar, locada söz hakkı olmayan, locanın herhangi bir konuda karar alacağı toplantılara katılamayan, ancak eğitim ve öğrenim gören, kendilerinden sorumlu olan kalfaların dediklerini yapan masonlardı. O tarihlerde bir çırak masonun kalfa olabilmesi için, en az yedi yıl boyunca çalışması gerekirdi. Bu süre içinde bir çırak kıdem alabilirdi ama ancak bilgi ve yetenekleri yeterince geliştikten sonra, bir de kendisinden beklenen bağlılıkta kusur etmezse kalfalığa geçebilirdi.

1717 yılında Spekülatif Masonluk örgütlendikten sonra, bir çırağın kalfa olabilmesi için geçirmesi gereken süre iki yıla indirildi. Yüksek dereceler oluşturulunca, simgesel derecelerde çalışmakta olan birçok obediyans çıraklık süresini en az bir yıl olarak belirledi. Çok sayıda derecesi olan ritlerde bu süre daha da kısaltıldı.

Günümüzde, Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan bir locanın toplantılarının çoğu çırak derecesinde yapılır.

Bir mason, daha çırak olmasına karşın locanın hemen tüm çalışmalarına katılır. Ancak bazı obediyansların tüzükleri, çıraklara böyle geniş bir hak tanımaz; çıraklar localarında görev alamadığı gibi, oylamalara da katılamaz. Kimilerinde yönetsel işlem ve seçimleri yalnızca izlemekle yetinir. Bazı obediyansların tüzükleri uyarınca ise çıraklar da kalfa ve üstatlar gibi üyelik haklarını korur; localarında gerek görevlilerin seçiminde gerekse diğer yönetsel işlemlerde oy kullanabilir.

Danışman

Fra. Conseiller; *İng*. Councilor; *Alm*. Ratmitglied

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 31. derece oturumunda nazırların görev unvanı.

Delege

Esk. Murahhas; *Fra*. Délégué; *İng*. Delegate; *Alm*. Delegat

1. Bir locanın, bağlı olduğu obediyansın en yetkili organına gönderdiği temsilci.

Bir obediyansın tüm üyelerini temsil eden en yetkili organına, kimi uygulamalarda "genel kurul" kimilerinde "büyük kurul" denmektedir, Burada, "genel kurul" terimini yeğleyeceğiz.

Bir obediyansın en yetkili organı, tüm üyelerin katılmalarıyla oluşamaz; pratikte bu olanaksızdır. Zaten bir obediyansı üyesi olan tüm masonlar değil, localar oluşturur. Bu nedenle localar, kendi üyeleri arasından, obediyansın tüzüklerinde belirtilen zaman ve yöntem uyarınca, genel kurulu oluşturacak delegeler seçer.

Delegeler, genel kurul toplantılarına katılmakla yükümlüdür. Localarının sorunlarını, görüş ve dileklerini genel kurula iletmekle de görevlidir.

Bazı obediyanslarda, obediyansın yönetiminde görev alabilmek için önce "delege" olmak zorunludur. Bazı obediyanslarda ise, bir delege obediyansın yönetiminde görev alınca delegeliği düşer.

2. Üyesi olmadığı bir locanın oturumuna, kendi locasını temsil etmek üzere katılan mason.

Bazı localar, aynı obediyansa bağlı diğer localardan bazılarına, sürekli olarak ya da sık sık delege göndermek geleneğini edinmiştir. Bu delegeler, bir başka locanın katılmış oldukları oturumlarındaki yararlı çalışmalar hakkında, kendi localarının üyelerine bilgi verir.

Özellikle locaların yeni seçilmiş olan görevlilerinin göreve getirme törenlerinde locaların temsil edilmesi için delegeler gönderilmesi, sık görülen bir geleneksel uygulamadır. Bu durumda delegeler, konuk oldukları locada, protokol uyarınca törenle karşılanır ve ağırlanır.

3. Bir obediyansın ya da bir yüksek derece otoritesinin, uluslararası düzeyde yapılan bir toplantıya gönderdiği temsilci.

Denetçi; Denetici

Esk. Müfettiş; *Fra*. Inspecteur; *İng*. Inspector; *Alm*. Inspekteur

1. Bir locanın çalışma ve uygulamalarını, bu locanın bağlı olduğu obediyansın yönetsel organı adına gözlemleyerek denetleyen görevli.

Eskiden Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda bu görevliye **"Büyük Müfettiş"** denmekteydi; günümüzde **"Büyük Loca Gözlemcisi"** denilmektedir.

Bir locanın denetçisi, ilgili obediyansın yönetim kurulu (büyük görevliler kurulu) ya da doğrudan büyük üstadı tarafından atanarak görevlendirilir.

Denetçi, görevli olduğu locada yapılan çalışmaların Masonluğun yasalarına, ilke ve geleneklerine, obediyansın tüzükleri ile genel kurulunun kararlarına ne ölçüde uygun olarak yürütüldüğünü izler. Aykırı durumlarda locada herhangi bir engellemede bulunamaz; çünkü locanın özerkliği önceliklidir. Ancak, gerekirse saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhterem i uyarabilir. İzlenim ve görüşlerini belli bir tarihte düzenlediği bir raporla kendisini göreve atamış olan kişi ya da kurula bildirir.

Simgesel derecelerde çalışan obediyanslardakine benzer yöntem, bazı ritlerin ilerive yüksek derecelerinde de uygulanır.

2. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı yüksek derecelerinde nazır.

Bu derecelerden bazılarında tek bir nazır vardır ve ona "denetçi" denir. Bazılarında ise iki nazır vardır; "birinci denetçi" ve "ikinci denetçi" olarak anılırlar.

Devlet Bakanı

Fra. Ministre d'Etat; *İng.* Minister of State; *Alm*. Staatsminister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 32. derecede sözcü (hatip / yasalar sözcüsü) olarak görev yapan kişinin ritüelik unvanı.

Doğu Şövalyesi

Fra. Chevalier d'Orient; *İng.* Knight of the East; *Alm*. Ritter vom Osten

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 15. derecedeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Bu unvan sadece Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'ne özgü olmayıp, diğer birçok mason ritinde de geçer.

Doğu ve Batı Şövalyesi

Esk. Şark ve Garp Şövalyesi; *Fra*. Chevalier de l'Orient et de l'Occident
İng. Knight of the East and West; *Alm*. Ritter vom Osten und Westen

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 17. derecesi.

Doğu ve Kılıç Şövalyesi

Esk. Şark ve Kılıç Şövalyesi; *Fra*. Chevalier de l'Orient et de l'Epée
İng. Knight of the East or Sword; *Alm*. Ritter vom Osten und den Schwert

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 15. derecesi.

15. derecedeki bir masona "Doğu, Kılıç ve Kartal Şövalyesi" de denir. Bazı ritüellerde yalnızca "Doğu Şövalyesi", bazılarında ise "Kartal Şövalyesi" olarak geçer. Bazieski çalışmalarda "Özgür Şövalye" adı da görülebilir.

Dokuzuncu Kubbe Şövalyesi

Fra. Chevalier de la Neuvième Arche; *İng*. Knight of the Ninth Arch;
Alm. Ritter der neunte Gewölbe

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 13. derece.

Egemen

Esk. Hâkim; *Fra*. Souverain; *İng*. Sovereign; *Alm*. Souverän

Bir masonik derece ya da görev unvanının diğerlerine oranla bir üstünlüğünün bulunduğunu vurgulamak üzere kullanılan bir sıfat.

Egemen Büyük Genel Denetçi

Eş. Hâkim Büyük Genel/Umumi Müfettiş; *Fra*. Souverain Grand Inspecteur Général
İng. Sovereign Grand Inspector General; *Alm*. Souveräner General Grossinspekteur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, ritin sonuncu derecesi olan yüksek konsey (süprem konsey / yüksek şûra) üyesi.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 33. ve sonuncu derecesindeki masonlar bu unvanı taşır. Çoğu uygulamalarda bu unvan, "egemen" sıfatı kullanılmaksızın salt "büyük genel denetçi" ya da bunun eş anlamlısı olarak geçer.

Egemen Büyük Komandör

Eş. Hâkim Büyük Àmir; Egemen Gran Komandör;
Esk. Âmir-i Hâkim-i Âzam; Suveren Grankomandör
Fra. Souverain Grand Commandeur;
İng. Sovereign Grand Commander;
Alm. Souveräner Grosskommandeur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin, herhangi bir ülkedeki egemen otoritesi olan bir yüksek konsey (süprem konsey / yüksek şûra) başkanı.

Bazı yüksek konseylerde **"üç kez güçlü egemen büyük komandör"**, bazılarında **"pek güçlü egemen büyük komandör"**, bazılarında ise **"pek aydın ve pek güçlü egemen büyük komandör"** ya da bunlarla eş anlamlı unvanlarla da anılır.

Güncel ilişkilerde ise "egemen" sıfatı ve bundan önceki nitelikler pek kullanılmaz.

Egemen Büyük Özverici

Fra. Souverain Grand Sacrificateur; *İng*. Sovereign Grand Sacrificator

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 23. derece çalışmasında atölye başkanının ritüelik görev unvanı.

Egemen Komandörler

Fra. Souverains Commandeurs; *İng*. Sovereign Commanders
Alm. Souveräne Grosskommandeur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 27. derece oturumuna katılan masonların niteliği.

Egemen Pontif Büyük Hiyerofant

Fra. Souverain Pontife Grand Hiérophante;
İng. Sovereign Pontiff Grand Hierophant

Memfis-Mizraim Riti'nin sonuncu derecesi.

Egemen Prens

Esk. Hâkim Prens; *Fra*. Souverain Prince; *İng*. Sovereign Prince; *Alm*. Souveräner Prinz

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, 16. derece oturumunda atölye başkanının görev unvanı.

Egemen Rozkrua Prensi

Fra. Souverain Prince Rose-Croix; *İng*. Sovereign Prince of Rose-Croix
Alm. Souveräner Prinz den Rosenkreuzer

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 18. derece.

Egemen Üstat

Fra. Souverain Maître; *İng*. Sovereign Master; *Alm*. Souvänermeister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 15. derece çalışmasında şapitr başkanı.

Egemenlerin Egemeni

Esk. Hâkimlerin Hâkimi; *Fra*. Souverain des Souverains
İng. Sovereign of the Sovereigns; *Alm*. Souverän der Souveräne

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 32. derecesinde atölye başkanının taşıdığı bir unvan.

Elazar

Eş. Eliezer

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 23. ve 24. derecelerinde, 1. nazırın ritüelik adı.

Elçilik Dereceleri

Fra. Grades des Ambassades; *İng*. Embassy Degrees; *Alm*. Gesandtshaftsgrade

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, bu ritin 16. ve 17. dereceleri.

Emerek

Eş. Emereck, Amar-Yah

İbranîce: "Tanrı sözü" ya da "her koşul altında doğru kişi"

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 11. derecesinde, bu dereceye yeni alınan bir masonun ritüelik niteliği.

Emerit

Fra. Emérite; *İng*. Emeritus; *Alm*. Emerit

1."Emekliye ayrılmış olma" durumu.

Masonlukta emerit sözü, yalnızca etkin üye sayısı sınırlandırılmış olan yüksek derecelerde geçer. Çok yaşlanmış olmaları ya da sağlık nedenleriyle masonik çalışmalara katılmaları pek zorlaşan masonlar, emerite ayrılır. Böylece, etkin üye sayısı sınırlı olan derecelere, daha genç masonların alınabilmesi sağlanır.

Emerit üye olmak aslında isteğe bağlıdır yani bir mason kendisi emerite ayrılmayı istemelidir. Ancak, bunu istese bile sağlığı bu dilekte bulunmaya bile elvermeyebilir. Bu durumda, ilgili masonik örgütün yetkili organı, o masonun emerite ayrılmasını kararlaştırabilir. Ayrıca, ilgili masonik örgütün tüzükleri uyarınca belli bir yaşı doldurmuş olanların emerite ayrılmaları da söz konusu olabilir.

Bir emerit üye, yaşamının sonuna kadar "mason" niteliğini ve almış olduğuenyüksek derecedeki niteliğini korur. Hiçbir yükümlülüğü yoktur. Sağlığı elverdiği sürece toplantılara katılabilir; ancak oy kullanamaz ve herhangi bir görev alamaz.

2. Türkiye Süprem Konseyi'nde, emerit üyenin genel tanımından farklı olarak, onursal üyelerden seçilen kimilerine verilebilen bir ek unvan.

Emerit üyeler, olağan onursal üyelerden farklı olarak çalışma kurullarında görevlendirebilir.

Eski Aktif Üye

Türkiye Yüksek Şûrası'nda emerit üyenin karşılığı.

Emet / Emeth

Eş. Ameth

İbranîce: "Doğru" ya da "hakikat".

Emet Prensi

Fra. Prince Ameth; *İng*. Prince Ameth

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 11. derecedeki bir masonun unvanlarından biri.

Emin

Fra. Intendant; *İng*. Intendent; *Alm*. Intendant

Genel masonik görev unvanlarından biri.

Bu sözcüğün Batı dillerindeki karşılığı, etimolojik olarak Latince *"intendens"(bakıcı, gözetmen)* teriminden alınmadır. "Güvenilir kişi" anlamına gelir.

Masonlukta bu sözcük tek başına değil, ilgili görevin niteliğin de belirtilmesisuretiyle "..... Emini" şeklinde yer yer kullanılır. Ancak günümüzdeki kullanımı giderek azalmış, bunun yerine "……. Görevlisi" ya da "..... Üstadı" tarzındaki unvanlar yeğlenir olmuştur.

En Muhterem

Fra. Plus Respectable: *İng*. Most Worshipful: *Alm*. Meist beachtlich

Bazı büyük locaların uygulamalarında, tüzükler uyarınca büyük üstadın niteliği.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda, daha önce büyük üstatlıkyapmış olan kişiler yaşam boyu bu sıfatı taşır.

Özgür Masonlar Büyük Locası'nda, aynı amaçla ancak sadece görevdekibüyüküstat için **"Pek Saygıdeğer"** kullanılır.

En Yüce

Fra. Plus Haut: *İng*. Most High: *Alm*. Höchste

Özellikle dinsel nitelik taşıyan ritüellerin bazılarında Tanrı kavramının karşılığı.

Envar

Fra. Luminaires; *İng*. Luminaries; *Alm*. Luminäre

Bir mason locasının görevlilerinden ilk beşi.

Bir mason locası betimlenirken, zaman zaman şöyle bir anlatım kullanılır:

«*Bir locayı* üçler *yönetir,* beşler *aydınlatır,* yediler *bütünler.*»

Burada sözkonusu olan "üçler", saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ile nazırlardır. Sözcü (hatip/yasalar sözcüsü) ve sekreterin de katılmasıyla "beşler", birdiğerdeyişle "envar" oluşur. Locanın envarına hazine üstadı (hazine emini) ile yardım üstadı (hasenat emini) katılınca oluşan "yediler" locayı bütünler.

Bu ilk beş görevlinin öyle nitelenmesinin nedeni, diğer tüm kardeşlerden önce, locanın üyelerine gerekli masonik bilgileri onların vermesidir. Bu bakımdan, bazı uygulamalarda locanın önceki saygıdeğer üstadı da bu bağlamda önemli bir görev üstlendiğinden, o da envar üyesi sayılır. Nitekim sözlük anlamı bakımından envar, "ışık kaynakları" demektir.

Kimi zaman, bir locanın tüm görevlilerine "envar" dendiği olur. Envarın sözlük anlamı bakımından bu deyiş yanlıştır ama kullanılır. Nedeni, locanın locanın tüm görevlilerinin locanın yönetim kuruluna çağırılmasının uygun görülmesidir. Aslında böyle bir kurula "görevliler kurulu" denmesi gerekir.

Düzenli Görevliler

Fra. Officiers réguliers; *İng*. Regular Officers

Bazı obediyanslarda **"envar"** teriminin karşılığı.

Bu terimin kullanılışının nedeni, bazı uygulamalarda envar dışında kalan görevlilerin her toplantıda geçici olarak atanmasıdır.

Eski Büyük Üstat

Esk. Kadîm Üstad-ı Âzam; *Fra.* Passé Grand Maître;
İng. Past Grand Master; *Alm.* Altgrossmeister

Bir obediyansta daha önce büyük üstat olarak görev yapmış olan bir kişi.

Birçok obediyansın tüzükleri uyarınca, daha önce o obediyansta büyük üstatlık yapmış olan masonlara protokolde özel bir yer verilir, en azından geçmiş hizmetleri nedeniyle kendilerine özenli bir saygı gösterilir. Çoğu obediyansların tüzükleri uyarınca, bir eski büyük üstadın obediyansın yönetiminde herhangi bir yetkisi yoktur.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda "En Muhterem Büyük Üstat" olarak anılan büyük üstat görevi bıraktıktan sonra da "en muhterem" sıfatını korur.

Eski Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem

Esk. Kadîm Üstad-ı Muhterem
Fra. Vénérable Maître d'Honneur; *İng.* Past Worshipful Master; *Alm.* Altstuhlmeister

Bir locada, geçmiş olan son dönemden daha önceki bir tarihte saygıdeğer üstat/üstad-ı muhterem olarak görev yapmış bulunan bir mason.

Bu niteliği taşıyan herhangi bir masonun yönetsel görevi sona ermiştir. Locasında protokol bakımdan herhangi özel bir yeri yoktur. Ancak locanın saygıdeğer üstadı/üstad-ı muhterem dilerse, bu görevi daha önce yapmış olan masonları onurlandırmak için oturum sırasında onları Doğu'ya çağırabilir.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'ndaki eski üstad-ı muhteremler yaşamları boyunca bireysel olarak adlarının başında "muhterem" sıfatını taşır.

Ezra / Ezrah

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 15. derece çalışmasında sözcünün (hatibin / yasalar sözcüsünün) ritüelik unvanı.

Filetus

Eş. Philetus

Latince: "Genç filozof".

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, 19. dereceye yükseltilecek olan aday.

Finehas

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 24. derecesinde, bu dereceye yükseltilecek olan adayın ritüelik adı.

Gelirler Üstadı

İng. Master of Finances; *Fra.* Maître de Finances

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 15. derece çalışmasında hazine üstadı (emini).

Gizli Sekreter

Esk. Mahrem Kâtip; *Eş.* Sır Kâtibi, Sır Sekreteri, Giz Yazmanı
Fra. Secrétaire Intime; *İng.* Intimate Secretary; *Alm.* Vertrauter Sekretär

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 6. derecesi.

Göksel Kudüs'ün Yüce İskoçu

Fra. Sublime Ecossais dit la Jérusalem Céleste
İng. Sublime Ecossais of the Celestial Jerusalem
Alm. Erhabener Schotte der himmlische Jerusalem

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 19. derecedeki bir masonun unvanlarından biri.

Gönderiler Üstadı

Fra. Maître des Dépêches; *İng.* Master of Dispatches

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 15. derece çalışmasında sekreterin görev unvanı.

Görevli Şövalye

Fra. Chevalier Officiel; *İng.* Knight Official; *Alm.* Offiziellritter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 21. derece oturumunda, 1. nazırın unvanı.

Görevliler

Esk. Vazifedarlar; *Fra.* Officiers; *İng.* Officers; *Alm.* Beamten

Herhangi bir mason kuruluşu ya da biriminin, çalışmalarının yürütülmesi, toplantılarının yönetilmesi ve ilişkilerinin düzenlenmesi için belirli bir süre çalışmak üzere görevlendirilen kişiler.

Masonlukta görevliler seçim yöntemiyle belirlenir ama bazı uygulamalarda kimi görevlilerin "atama" yöntemiyle belirlenmesi de söz konusudur.

Her mason kuruluşunun tüzüklerinde, görevlilere ilişkin kurallar başlı başına bir bölüm oluşturur. Görevlilerin nasıl belirleneceği, ne süreyle görevde kalacakları, hangi görevlere gelebilmek için gerekli niteliklerin neler olduğu, her görevlinin temel yükümlülük ve yetkileri tüzüklerde belirtilir.

Çoğu görevlilerin, bu görevin gereklerini üstlendiği sürece taşıdığı belirli bir görev unvanı vardır. Görev unvanları, görev bırakılınca ya da başkasına devredilince kalkar.

Herhangi bir mason kuruluşu ya da biriminde görev almanın en önemli noktası, görevi isteyerek ve gerektiğince yerine getirebileceğine güvenmek, bundan sonra da aksatmadan yürütmeye çalışmaya hazırlıklı olmaktır.

Herhangi bir mason locası ya da atölyesinin görevlilerinden olabilmek için, temel olarak şu koşullar gözetilir:

- İlgili loca ya da atölyenin düzenli ve sürekli üyesi olmak;
- Simgesel derecelerde çalışan localarda "üstat" derecesini, ileri ve yüksek derecelerde çalışan atölyelerde ise çalışılan en yüksek dereceyi yeterli bir süre önceden almış bulunmak;
- Geçmiş dönemde herhangi bir disiplin cezası almamış olmak.

Belirli bazı görevleri alabilmek için bunlara ek birtakım koşullar da vardır.

Herhangi bir loca ya da atölyede görevli olmak, masonlara hiçbir ayrıcalık ya da üstünlük getirmez. Ancak, simgesel derecelerde saygıdeğer üstat (üstad-ı muhterem), ileri ve yüksek derecelerde de masonik birimlerin başkanları, o mason kuruluşunda yürürlükte olan protokol kapsamında yer alır.

Loca Görevlileri:

Bir mason locasının görevlilerinin görev unvanları, bunların sayısı, her birinin yetki ve sorumlulukları, ritler ve obediyanslar arasında bazı farklılıklar gösterir.

Locanın toplantıları sırasında yönetimini sağlamak, toplantıları dışında da yönetsel işlerini yürütüp loca kararlarını uygulayan organı, "beşler" ya da "enver" olarak anılır; locanın yönetim kurulu olarak nitelenir.

Genellikle bir locanın envarı, şu beş görevliden oluşur:

1. Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem;
2. Birinci Nazır;
3. İkinci Nazır;
4. Sözcü (Hatip / Yasalar Sözcüsü);
5. Sekreter (Yazman).

Bazı uygulamalarda, sözcünün yerine hazine üstadı (hazine emini) bulunur.

Bazı uygulamalarda ise, bunlardan başka, locanın bir önceki saygıdeğer üstadı / önceki üstad-ı muhterem ile diğer görevlilerden kimisi de locanın yönetim kurulu üyelerinden sayılır. Bazı uygulamalarda, iki sekreter, bazılarında sekreterin bir ya da iki yardımcısı vardır. Çoğu uygulamalarda, sözcünün ve hazine üstadının birer yardımcısı olur.

Bir locanın diğer görevlileri ise genellikle şunlardır:

- Yardım Üstadı / Hasenat Emini *(Bazı uygulamalarda bir yardımcısı vardır.)*
- Soruşturucu / Muhakkik *(Çoğu uygulamalarda bir yardımcısı vardır.)*
- Tören Üstadı *(Bazı uygulamalarda bir ya da iki yardımcısı olur. Bazı uygulamalarda ise Birinci Tören Üstadı ve İkinci Tören Üstadı vardır.)*
- Koruyucu *(Çoğu uygulamalarda İç Koruyucu ve Dış Koruyucuya da Gözcü olmak üzere iki ayrı görevli vardır.)*
- Müzik Yönetmeni ya da Görevlisi *(Bazı uygulamalarda Organist olarak anılır.)*
- Şölen Görevlisi. *(Bazı uygulamalarda Ziyafet Memuru olarak anılır.)*

Bunların dışında, bazı uygulamalarda Tören Yönetmeni**,** Sancaktar, Kutsal Kitap Emini, Kitaplık Görevlisi ve İletişim Görevlisi gibi görevliler de vardır.

Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde çalışan atölyelerin görevlileri de gerek unvanları gerekse yürüttükleri işler bakımından, simgesel derecelerdeki görevlilerinin benzeridir. Ancak ritin ve jüridiksiyonun benimseyişine göre, yer yer farklı görev unvanları taşırlar.

Loca Disiplin Kurulu Üyeleri:

Bir mason hakkında disiplin soruşturması açılması gerektiğinde görev yapmaküzere, önceden seçilmiş ya da göreve atanmış olan kişilerdir.

Bazı uygulamalarda her locada en az iki disiplin kurulu üyesi seçilir. Bazılarında locaların kendi içlerinde disiplin kurulları yoktur.

Loca Delegeleri:

Locanın bağlı olarak çalışmakta olduğu obediyansın, bölge ya da il büyük locasının genel kurulunda, saygıdeğer üstadın /üstad-ı muhteremin yanı sıra locayı temsil etmekle görevli olan kişilerdir. Delegeler, locanın kendi yönetim organlarını seçme zamanı ve görev süreleri her ne olursa olsun, ilgili genel kurulda seçimlerin yapılacağı toplantıdan bir süre önce seçilir ve bir dönem boyunca görevde kalır.

Kimi localar, aynı obediyansa bağlı olarak çalışan diğer locaların toplantılarına düzenli olarak katılarak izlenimlerini kendi localarına aktarmak üzere bazı kardeşleri görevlendirir. Bu masonlar, **"kardeş loca delegeleri"** olarak anılır.

Bazı zaman bir obediyansın yetkili organı, belli bir konu üzerinde sürekli olarak çalışmak ya da geçici bir organizasyonu gerçekleştirmek için birtakım komisyon ve komiteler kurar. Bu komisyon ya da komitelere, gerek ilgili çalışmada görev almak gerekse kendi locasını temsil etmek üzere katılanlara da "delege" denebilir.

Localarda da zaman zaman komisyon ve komiteler kurulabilir. Ancak bu organlarda görev alanlar "görevli" olarak nitelenmez.

Obediyans ve Ritlerin Görevlileri:

Görev unvanları bakımından, bir obediyansın görevlileri, loca görevlilerinin benzeridir; yalnızca görev unvanlarının başına "büyük" sıfatı eklenir. Topluca **"büyük görevliler"** olarak anılırlar. Genel kurul toplantısında, loca görevlilerine benzer işleri yürütürler. Ancak, yönetsel bakımdan tüzüklerde belirtilen başka görevleri vardır. Bölge ve il büyük localarında da buna benzer bir uygulama söz konusudur.

Her obediyansta mutlaka bir **"büyük disiplin kurulu"** vardır. Ayrıca, obediyansın tüzükleri uyarınca bölge ya da vadi disiplin kurulları da oluşturulabilir. Bu kurulların üyeleri de birer obediyans görevlisi sayılır.

Her obediyansın yönetim organı, kendisine bağlı locaların çalışmalarını denetlemek isteyebilir. Bu amaçla görevlendirilen denetçiler de bir bakıma birer obediyans görevlisidir. Ancak bu görevliler seçilmez; atanır.

Her ritin kendine özgü bir örgütlenme tarzı vardır. Bir mason ritinin merkezî ya da belli bir yerdeki egemen yönetici organının kendi yasa ve tüzükleri uyarınca birtakım yüksek görevlileri bulunur. Bu görevliler, o rite özgü görev unvanlarıyla anılır.

Hangi kurum ya da sistemde olursa olsun, görevlilerden söz edildiğinde, ortada bir yönetim uygulaması var demektir. Demek ki görevlilerin bazılarının bir araya gelmesi suretiyle bir yönetim organı oluşur.

Yönetim Kurulu (Masonlukta)

Esk. Daimî Heyet, İdare Encümeni

Bir masonik kuruluş ya da birimin tüm yönetsel işlemlerini yürütmekle görevli olan ve bu görevle bağlantılı yetkileri kullanabilen organ.

Masonlukta birkaç ayrı yönetim kurulundan söz etme olanağı vardır.

Birim Yönetim Kurulu:

Masonlukta "birim" denilince, ilk akla gelen locadır. Ancak, yüksek derecelerde çalışan bazı birimler, atölye, şapitr, konsey, kolej gibi adlar taşır. Yönetsel bakımdan ise uygulama, tüm birimlerde birbirine benzer.

Bir locada "yönetim kurulu" terimi pek kullanılmaz. Bunun yerine "envar" ve "görevliler kurulu" gibi terimler geçer.

Bir locadaki görevliler kurulu, locanın seçilmiş ya da atanmış tüm görevlilerinden oluşur. Ancak, loca görevlilerinin tümü yönetsel sorumluluk taşımaz. Bu nedenle, bir locada yönetim kurulu, görevliler kurulu ile değil, bu görevlilerin ilk beşinden oluşan envar ile özdeşleşir. Buna, "beşler" de denilebilir.

Bu kurul, locanın, toplantıları sırasındaki yönetimini sağlamak, toplantılarıdışındaise yetkisi ölçüsünde yönetsel işlemleri yürütmek ve locanın kararlarını uygulamakla görevli olan organıdır.

Bir loca, genelde obediyans olarak anılan bir federatif kuruluşa bağlı olarak çalışır. Obediyansın tüzüklerine, yetkili organlarının kararlarına, yetkili yöneticilerinin yönergelerine uymak zorundadır. Buna karşın, kendi iç işlerinde özerktir. Locanın bir yönetim kurulunun bulunması, özerkliğinin bir göstergesidir.

Aynı durum diğer masonik birimler için de geçerlidir. Atölye, şapitr, konsey ve kolej gibi birimler, uygulamakta oldukları ritin egemen yönetici organı tarafından kurulur ama kendi iç işlerini düzenleyip yürütmekte, sınırlı da olsa bir özerklikleri vardır. Kendi görevlilerini kendi içlerinden seçmeleri de bu özerkliğin bir göstergesidir. Dolayısıyla bu birimlerdeki ilk beş görevli de "yönetim kurulu" olarak nitelenebilir.

Vadi Yönetim Kurulu:

Bu adı taşıyan bir yönetim kurulu Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda benimsenmiş yönetsel uygulamaya özgüdür. Buna göre, bir yönetim kurulu oluşturulması uygun görülen vadilerde, o vadideki büyük görevliler kurulu üyelerinden üçü bir araya gelerek bu kurulu oluşturur. Eğer o vadide yeterli sayıda büyük görevliler kurulu üyesi yoksa büyük görevliler kurulu o vadideki diğer kardeşler arasından bu görev için atama yapar.

Şube Yönetim Kurulu:

Bu bir "masonik" nitelikli organ değildir. Yasal olarak kurulmuş dernek şubelerinin her birinin gene yasal olarak oluşan yönetim organıdır.

Bölge Yönetim Kurulu:

Bu adı taşıyan bir yönetim kurulu da Türkiye'de Özgür Masonlar Büyük Locası'nda benimsenmiş yönetsel uygulamaya özgüdür. Buna göre, herhangi bir vadide bir "bölge locası" kurulduğu zaman, o bölgedeki locaların delegeleri bir bölge genel kurulu oluşturur. Bu kurulda seçiler görevliler, bölge yönetim kurulunu oluşturur.

Bölge yönetim kurulu, yalnızca kendi bölgesinin sınırları kapsamında olmak üzere bir obediyansın yönetim kurulu gibi çalışır.

Yöre Yönetim Kurulu:

Bu adı taşıyan bir yönetim kurulu Özgür Masonlar Büyük Locası'nda benimsenmiş yönetsel uygulamaya özgüdür. Buna göre, birden çok loca bulunan her vadi bir "yöre" olarak anılır ve orada tüzüklere uygun olarak locaların saygıdeğer üstatları ile yeterli sayıda üyesinden oluşan bir yöre kurulu oluşturulur; bir bölge locasının genel kurulu gibi ama daha küçük çapta… Yörenin yönetim kurulunu ise bu kurul seçer.

Obediyans ya da Büyük Yönetim Kurulu:

Masonlukta büyük loca ya da büyük doğu olarak anılan obediyanslar, yönetimleri bakımından demokratik kuruluşlardır. Her bir obediyansın yönetim kurulu, kendi tüzükleri uyarınca belirli bir zamanda toplanan genel kurul (büyük kurul) tarafından, belirli bir süre için görevde bulunmak üzere seçimle belirlenir.

Bazı obediyanslarda tüm yönetim kurulu üyeleri genel kurul tarafından ayrı ayrı seçilir. Bazılarında ise yönetim kurulu üyelerinin birkaçı seçilir; diğerleri atama yöntemiyle göreve getirilir. Hatta bazılarında yönetim kurulu üyeleri bir grup olarak topluca seçilir; görevleri seçilmiş yeni büyük üstat tarafından sonradan belirlenir.

Her obediyans, yönetim kurulu üyelerinin sayısını, kendi örgütlenme sistemi ve gereksinmeleri uyarınca belirlemiştir. Görev unvanları, sorumluluklar ve yetkiler ise hepsinde birbirine pek benzer.

Obediyansın yönetim kurulu, tüzüklerin vermiş olduğu görevleri yerine getirmekle birlikte, genel kurul tarafından verilmiş olan yetkileri de kullanır. Bu görev ve yetkiler, tüm localar ile varsa bölge ve yöre gibi ikincil örgütleri eş güdüm içinde yönetmek üzere her türlü önlem ve kararın alınması, bunların uygulamaya konması ve obediyansın başka masonik kuruluşlarla olan ilişkilerinin düzenlenmesi olarak özetlenebilir.

Obediyansın düzenli bir şekilde çalışması, gelişip genişlemesi için kurullar *(komisyon ve komiteler)* oluşturarak, bunları çalıştırmak da obediyansın yönetim kurulunun görev ve yetkileri kapsamına girer.

Pratikte, bir obediyansın yönetim kurulu üyelerinin tümünün sürekli olarak yerine getireceği bir işi, bir görevi olmaz; sadece bir araya gelerek uygulama kararlarının alınacağı toplantılara katılırlar. Ancak kimilerinin, sürekli olarak yürüteceği belli görevler vardır.

Hangi büyük görevlilerin ne gibi sürekli sorumluluğu olduğu, obediyansın tüzüklerinde belirtilir.

Jüridiksiyon Yönetim Kurulu:

Bu, Masonlukta genel olarak rastlanan bir terim değildir. Bununla, bir ritin egemen yönetici organının yönetim kurulunu nitelemekteyiz. Örnek olarak da Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'ni alacağız.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin herhangi bir ülkedeki egemen otoritesi olan bir yüksek konsey (süprem konsey / yüksek şûra), kararlarını uygulamaya koymak ve çalışmalarını yürütmek üzere kendi üyeleri arasından bir yönetim kurulu belirler. Bu kurulun üyelerine **"büyük genel görevliler"** denir.

Bir yüksek konseyi oluşturan 33. derecedeki üyeler, bir yıl içinde ancak birkaç kez toplanır. Buna karşılık, yönetim kurulu çok daha sık toplantı yaparak, bir yandan ritin diğer yüksek konseyleri ile olan ilişkilerini yürütürken, diğer yandan da yüksek konseye bağlı tüm atölyeleri yönetir. Diğer masonik örgütlerin birçoğunun yönetim kurulundan çok daha geniş yetkilerle donatılmıştır.

Gran Komandör

"Büyük Komandör"ün Fransızcadan dönüştürülmüşü.

Türkiye Süprem Konseyi'nce yeğlenerek kullanmakta olduğu üzere, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bir ülkedeki egemen yönetici otoritesi olan "yüksek konsey"in başkanı ve en yetkili görevlisi.

Türkiye Yüksek Şûrası ise **"hâkim büyük âmir"** unvanını kullanmaktadır.

Güçlü

Esk. Muktedir; *Fra.* Puissant; *İng.* Potent; *Alm.* Mächtig

Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinin bazılarında, bir atölye yada şapitr başkanının temel unvanı.

Aslında bu unvan daha da güçlendirilmiş olarak geçer.

Pek Güçlü

Eş. Pek Muktedir: *Fra.* Très Puissant: *İng.* Most Potent: *Alm.* Sehr Mächtig

"Pek Güçlü Üstat" şeklindeki unvanın kısaltılmışı.

Pek Güçlü Büyük Komandör

Esk. Pek Muktedir Büyük Âmir: *Fra.* Très Puissant Grand Commandeur
İng. Most Potent Grand Commander: *Alm.* Sehr mächtiger Grosskommandeur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 27. derece oturumunda atölye başkanının görev unvanı.

Pek Güçlü Büyük Üstat

Fra. Très Puissant Grand Maître; *İng.* Most Potent Grand Master
Alm. Sehr mächtiger Grossmeister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 13. derecede, bazı uygulamalarda ise 25. derece çalışmasında, atölye başkanının görev unvanı.

Pek Güçlü Egemen Büyük Komandör / Gran Komandör

Eş. Pek Muktedir Hâkim Büyük Âmir;
Fra. Très Puissant Souverain Grand Commandeur;
İng. Most Potent Souvereign Grand Commander;
Alm. Sehr mächtiger souveräner Grosskommandeur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, bu ritin egemen yönetici otoritesi olan bir yüksek konsey *(süprem konsey / yüksek şûra)* başkanı.

Bazı uygulamalarda bu görev unvanında "Pek Güçlü" niteliği kullanılmaz.

Pek Güçlü Üstat

Eş. Pek Muktedir Üstad; *Fra*. Très Puissant Grand Maître;
İng. Most Potent Master; *Alm*. Sehr mächtiger Meister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 4-14. derecelerde çalışan bir yetkinleşme atölyesinin (olgunlaşma locasının) derecelerinden bazılarında, atölye başkanının görev unvanı.

Bu görev unvanı, kimi zaman kısaltılarak "Pek Güçlü" seklinde de kullanılır. Bazı uygulamalarda ise **"Üç Kez Güçlü Üstat"** unvanı kullanılmaktadır.

Üç Kez Güçlü

Esk. Üç Kere Muktedir; *Fra*. Trois Fois Puissant
İng. Thrice Potent, Thrice Powerful; *Alm*. Dreimal Mächtig

1. Üç Kez Güçlü Üstat ile aynı anlama gelmek üzere kullanılan kısa unvan.

2. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, ritin bir yüksek konseyinin başkanı olan "Egemen Büyük Komandör"ün ek niteliği.

Üç Kez Güçlü Büyük Pontif

Fra. Trois Fois Puissant Grand Pontife; *İng*. Thrice Potent Grand Pontiff

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 19. derece çalışmasında atölye başkanının görev unvanı.

Üç Kez Güçlü Büyük Üstat

Esk. Üç Kere Muktedir Büyük Üstat; *Fra*. Trois Fois Puissant Grand Maître
İng. Thrice Potent Grand Master; *Alm*. Dreimal mächtiger Grossmeister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 30. derece çalışmasında, areopaj başkanının görev unvanlarından biri.

Üç Kez Güçlü Önder

Fra. Trois Fois Puissant Guide; *İng*. Thrice Potent Leader

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 24. derece çalışmasında atölye başkanının görev unvanı.

Üç Kez Güçlü Üstat

Eş. Üç Kere Muktedir Üstat; *Fra*. Trois Fois Puissant Maître
İng. Thrice Potent Master; *Alm*. Dreimal mächtiger Meister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı derecelerinde, atölye başkanının görev unvanı.

Bu unvan, ritin bazı uygulamalarında, bir yetkinleşme atölyesinin (olgunlaşma locasının çalıştığı tüm derecelerde, bazılarında ise kimi derecelerde kullanılır.

Aynı ritin çeşitli uygulamalarında, 19. ve 22. derece çalışmalarında da, areopaj başkanının görev unvanı olarak kullanıldığı da görülür.

Çoğu uygulamalarda yalnızca "üç kez güçlü" denilmesiyle yetinilir.

Güneş Prensi / Şövalyesi

Fra. Prince / Chevalier de Soleil; *İng*. Prince / Knight of the Sun; *Alm*.Sonnenprinz / Sonnenritter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 28. derece.

Haçlılar Patriği

Fra. Patriarche des Croisades; *İng*. Patriarch of the Crusades

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 29. derecedeki bir masonun unvanlarından biri.

Hakem

Fra. Arbitre; *İng*. Arbitrator; *Alm*. Schiedsrichter

Masonlar arasındaki özel ya da bireysel anlaşmazlıkları çözümlemeküzereseçilenyada görevlendirilen kişi.

Hakikat Kardeşi

Eş. Doğru Kardeş; *Fra*. Frère de la Vérité; *İng*. Brother of the Truth; *Alm*. Wahrheitsbruder

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 28. derecesinde, bazı uygulamalarda binici bazılarında ikinci nazırın ritüelik görev unvanı.

Türkiye Süprem Konseyi, bu görevliyi **"Gerçek Üstat Kardeş"** olarak anmaktadır.

Hâkim Büyük Âmir

Türkiye Yüksek Şûrası'nın başkanı: Büyük Komandör.

Hâkim Büyük Âmir Kaymakamı

Türkiye Yüksek Şûrası'nda başkan yardımcısı: Büyük Komandör Yardımcısı.

Hâkim Büyük Âmir Temsilcisi

Türkiye Yüksek Şûrası'nda, merkez dışındaki bir vadideki yüksek atölyelerde Hâkim Büyük Àmir'i temsil eden mason

Hanım

Fra. Dame, Chevalière; *İng*. Lady; *Alm*. Dame

Hem erkek hem kadın üye kabul eden masonik örgütlerde, kadın üyelerin genel niteliği.

Hatip

1. Türkiye'deki bazı masonik uygulamalarda; bir loca ya da atölyenin görevlilerinden olan "sözcü"nün karşılığı.

2. Bir masonik birimde konferans veren ya da önemli bir konuşma yapan kişi.

Hava Perileri

Fra. Sylphes; *İng*. Sylphs; *Alm*. Sylphen

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 28. derece oturumuna katılan masonların ritüelik niteliği.

Hazine Üstadı

Eş. Hazine Emini; *Fra*. Trésorier; *İng*. Treasurer; *Alm*. Schatzmeister

Herhangi bir masonik birimin tüm parasal işlerini yürüten görevlisi.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti Türkiye Süprem Konseyi'nde **"Para İşleri Görevlisi"** olarak anılır.

Hazine üstadı, bir loca ya da atölyede, üyelerin ödenti ve bağışlarını toplar, bunları loca ya da atölyenin bağlı olduğu masonik örgütün ilgili organına aktarır. Görevlisi olduğu locaya da atölye başkanının yönergesiyle gerekli harcamaları yapar ve kayıtlarını tutar.

Bir obediyansta, locadaki hazine üstadının karşılığı olup parasal işlerle ilgilenen büyük görevli, Büyük Hazine Üstadı (Büyük Hazine Emini) olarak anılır.

Hizmetçi Kardeş

Esk. Hadîm Birader; *Fra*. Frère Servant; *İng*. Serving Brother; *Alm*. Dienerbruder

18. yüzyılda, bir locanın oturumu için gerekli hazırlıkları yapan, oturumun güven içinde yürütülmesini sağlayan, sonra da kardeş sofrasında hizmet veren kişi.

Spekülatif Masonluğun ilk örgütlendiği sıralarda, locaların kendi binaları yoktu. Toplantılar belirli bir yer belli günlerde kapatılarak kullanılırdı. Bu yer, genellikle bir lokanta ya da taverna olurdu. Toplantıdan önce burada mabet dekorasyonu yapılır, oturumdan sonra da aynı yerde kardeş sofrası düzenlenirdi.

Tüm bu işleri, toplantının yapıldığı yerin sahibi ile çalışanlarından kimisi üstlenirdi. Bu kişiler, kardeş sofrası boyunca servis yaptığı için, masonik konular üzerinde yapılan konuşmaları da ister istemez dinlerdi.

Bu durum, o günün anlayışı çerçevesinde değerlendirildiğinde, *"masonik gizemlerin mason olmayanlara da verilmesi"* demek oluyordu. Bu sakıncayı giderebilmek için bulunmuş çıkar yol, bu kişileri de Masonluğa almaktı. İngiltere ve Kıta Avrupası'nın bazı ülkelerinde, bu amaçla kullanılmak üzere özel bir ritüel hazırlanmıştı. Bu kişiler, masonik bakımdan bir yükümlülük altına girmemek üzere, bu özel ritüel uygulanarak Masonluğun ilk derecesine alınırdı.

Çoğu oturum ve kardeş sofraları zaten birinci derecede düzenlendiğinden, bu yöntem pek bir sorun yaratmaksızın yıllarca çeşitli yerlerde uygulandı. Böylece, masonik konuların, mason olmayan kişilerin varlığında konuşulup görüşülmesi sakıncası giderilmiş oldu. Günümüzde de bunu yürütmekte olan loca ve obediyanslar vardır.

Işığın Büyük Üstadı

Fra. Grand Maître de la Lumière; *İng*. Grand Master of the Light; *Alm*. Grossmeister der Licht

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 29. derecedeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

İkinci Denetçi / Denetici

Fra. Second Inspecteur; *İng*. Junior Inspector; *Alm*. Zweiter Inspekteur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı yüksek derecelerinde, birinci nazırın görev unvanı.

İkinci Komandör

Fra. Second Commandeur; *İng*. Junior Commander; *Alm*. Zweiter Kommandeur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 32. derecesinde, 2. nazırın görev unvanı.

İkinci Nazır

Fra. Second Surveillant; *İng*. Junior Warden; *Alm*. Zweiter Aufseher

Herhangi bir masonik birimin başkanının ikinci yardımcısı.

Bazı birimlerde bu görevli "nazır" olarak anılmaz. Bununla birlikte "ikinci nazır" bir genel görev niteliğidir.

Simgesel derecelerde çalışan bir locada ikinci nazır, mabette kuzeyde oturanların düzenini sağlar. Ayrıca, .çırak derecesindeki masonların gerekli masonik bilgi ve deneyimi edinerek gelişip yetişmelerinden sorumludur.

İkinci Şövalye

Fra. Second Chevalier; *İng*. Junior Knight; *Alm*. Zweiter Ritter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 27. derecesinde, ikinci nazırın görev unvanı.

İkinci Yardımcı

Türkiye Süprem Konseyi'nin uygulaması uyarınca, bazı yüksek derece atölyelerinde ikinci nazırın görev unvanı.

İleri Gelenler

Esk. Eşraf; *Fra*. Dignitaires; *İng.* Dignitaries; *Alm*. Würdevolle

1. 19. yüzyıl öncesinde, bir mason örgütünün en üst düzey görevlileri.

Bu terimin Masonlukta bu anlamdaki kullanımı, Spekülatif Masonluğun ilk yüzyılına özgüydü. O sıralarda, bir masonik örgütün yöneticilerinin, ülkenin üst düzey kişilerinden olması öngörülürdü.

2. Bir loca ya da bir obediyansta, etkin bir görevi ve protokolde yeri olmamasına karşın, eskilik ya da bilgi ve deneyimleri nedeniyle kendilerine özel bir saygı gösterilen kişiler.

İmparator

Fra. Empereur; *İng.* Emperor; *Alm*. Kaiser

1. Mason ritlerinin 18. yüzyıldaki oluşumu sırasında, yüksek derecelerde çalışan bazı örgütlerin başkanlarının görev unvanı.

Bu unvan, Ortaçağ sonrasında doğmuş olan politik yapılanmaların etkisiyle çıkmıştır. Bir toplumun önderi ya da üst düzeydeki egemen yöneticisi olabilmek için, belirli bir soydan gelmenin zorunlu olmadığını, kalıtımın değil bilgi ve becerinin önceliğini vurgular.

2. Çağdaş Rozkruacılarda, tüm örgütün dünya çapındaki genel başkanının görev unvanı.

İnisiyatör

Fra. Initiator; *İng.* Initiateur; *Alm*. Aufnahmer

İnisiyasyon işlemini gerçekleştiren, ilgili töreni ya da uygulamayı yürüten kişi.

İrlandalı Üstat

Fra. Maître irlandais; *İng.* Irish Master

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 7. derecesindeki bir mason.

İskoçyalı Aziz Andre Büyük İskoçyalısı

Fra. Grand Ecossais de Saint André d'Ecossé;
İng. Grand Ecossais of Scottish Saint Andrew

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 29. derece.

Jabulon

Eş. Jabulum, Jibelum, Jibulum

İbranîce: "Yetkin seçilmiş".

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 13. ve 14. derecelerde hazine üstadının ritüelik adı.

James VI'nın Kutsal Kubbe Büyük İskoçyalısı

Fra. Grand Ecossais de la Voûte Sacrée de Jacques VI;
İng. Grand Ecossais of the Sacred Vault of James VI

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 14. derece.

Kadoş Prensi

Fra. Prince Kadosh; *İng.* Prince Kadosh; *Alm.* Kadosch Prinz

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 30. derecedeki bir masonun unvanlarından biri.

Kadoş Şövalyesi

Eş. Kadoş Şövalyesi Büyük Seçilmişi; Büyük Seçilmiş Kadoş Şövalyesi
Fra. Chevalier de Kadosh; *İng.* Knight Kadosh; *Alm.* Ritter Kadosch

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 30. derecesi.

Kartal Şövalyesi

Fra. Chevalier de l'Aigle; *İng.* Knight of the Eagle; *Alm.* Ritter den Adler

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 15. derecesindeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Kaymakam

Fra. Adjoint, Lieutenant; *İng.* Deputy; *Alm.* Abgeordneter

Bazı mason kuruluşlarında, başkanın ya da en yetkili görevlinin yardımcısı.

Bu bağlamda en çok "büyük üstat kaymakamı" söz konusudur. Bazı mason kuruluşlarında tek, bazılarında birden çok kaymakam vardır. Tüzükleri uyarınca, bazı mason kuruluşlarında kaymakamlar da diğer büyük görevliler gibi seçilir; bazılarında ise yardımcısı olacakları yetkili kişi tarafından atanarak göreve getirilirler.

Kefil

Fra. **1 & 2.** Garant **3.** Secondant; *İng.* **1 & 2.** Warrantor **3.** Seconder
Alm. **1 & 2.** Vollmachter **3.** Stützer

1. Bir mason adayının Masonluğa Kabul Töreni sırasında, ritüel uyarınca onun Masonluğa yaraşır bir kimse olduğuna dair güvence veren kişi.

Bir mason adayının asıl kefili, "mason" olabilmesi için onu bir locaya öneren kişidir. Diğer bazı kuruluşlarda da buna benzer bir uygulama vardır. Bu kişi, Masonlukta "rehber" olarak da anılır. Önermiş olduğu kişi, gerekli işlemlerden geçip ritüelik törenle "mason" sıfatını aldıktan sonra; onun Masonluğun ilkelerine ve töresine uyum sağlamasından, kurallara uygun davranmasından, yükümlülüklerini düzenli olarak yerine getirmesinden, olumlu bir mason olarak yetişip gelişmesinden sorumludur.

Bir masonun günün birinde Masonluğa yakışmayacak tutum ve davranışlarda bulunur ya da görev ve yükümlülüklerini yerine getirmezse, onu "mason" olmak üzere bir locaya önermiş bulunan rehberi, bu durumun vicdani sorumluluğunu taşır.

Eskiden, mason localarındaki bir kabul töreni sırasında, ritüelik olarak *«Bu adaya kefil olacak kimse var mı?»* diye sorulurdu. Töreni izlemekte olan masonlardan biri kalkarak, kefil olduğunu açıklardı. Bu kefil, genellikle onu öneren kişi olurdu ama bu bir zorunlu kural değildi; adaya, onu önerecek kadar iyi tanıyan bir başkası da kefil olabilirdi. Bir mason adayına kefil olmak üstün bir onur sayılırdı; çünkü bu büyük bir sorumluluğu üstlenmek demekti. Hatta bazı uygulamalarda, bu kefaleti destekleyecek ikinci bir masonun da çıkması beklenirdi. Bu geleneksel uygulamayı çağımızda da sürdürmekte olan localar vardır.

Çoğu obediyansların günümüzde yürürlükte olan ritüelleri uyarınca; Masonluğa Kabul Töreni'nde kefil olma işini locanın görevlilerinden soruşturucu / muhakkik ya da tören üstadı üstlenir.

Bu kefaletin, yalnızca ritüelik formalitenin gerektirdiği bir simgesel uygulama olduğu sanılması yanılgıdır. Törenin yapılacağı gün, adayın rehberi, onu mabedin bulunduğu lokale getirir; görevli kardeşine teslim eder. İlgili görevli de, bildiği ve güvendiği bu kardeşi adına adaya kefil olur. Bu masonun, daha sonraki tutum ve davranışlarına ilişkin bir sorumluluk üstlenmez. Hiç kimse de onun Masonluğa kabul edildiği tören sırasında kendisine kefil olmuş görevliden hesap sormaz; fakat onu mason olmak üzere önermiş bulunan kişiden sorabilir.

Dolayısıyla, bir masonun rehberi, onun asıl kefili olmaktan kaçamaz. Şayet böyle bir sorumluluğu üstlenemeyecekse, onu hiç önermemesi gerekir.

2. Bir mason locasının ya da obediyansının "düzenli" olduğunu belirtip, kendisine güven duyulan bir obediyans nezdinde bu kuruluşun sorumluluğunu üstlenen mason.

3. Bir locaya "mason" olmak üzere önerilen bir adaya ilişkin öneriyi destekleyen, gerektiğinde önerici ile birlikte "öneri belgesi"ni imzalayan mason.

Bu tür kefalet, aslında adaya değil, önericiye kefil olmaktır. Bununla birlikte bazı obediyanslarda benimsenmiş olan geleneksel töre uyarınca, bu kişi, adayı önerenile özdeş bir sorumluluk altına girer.

Kılavuz

Fra. Guide; *İng*. Guide; *Alm*. Führer

1. Bir masonu, Masonluğa alınmak üzere önermiş ya da sonradan ona yardımcı olmak üzere atanmış bulunan kişi.

2. Masonluğa kabul ya da herhangi bir derece yükseltilmesi töreninde, adaylara yol göstererek önder ve yardımcı olan görevli.

Mason loca ve atölyelerinde, bu görevi genellikle soruşturucu (muhakkik) yada töreni üstadı yerine getirir. Bu görevlilere yardımcı olanlar da, tören sırasında kılavuz niteliğini taşır.

3. Masonluktaki her bir derece için ayrı ayrı olmak üzere, oturumun açılış ve kapanış şeklini, törenleri, derecenin sözcük ve işaretlerini, o derecedeki öğretimin temel öğelerini ve o derecedeki bir mason için gerekli diğer bilgileri içeren kitapçık.

Masonlukta bu amaçla "rehber" ya da doğrudan "ritüel" sözcüğü de kullanılır.

Aynı anlamda iki sözcük, "Ansiklopedik Mason Sözlüğü" adlı kitabın ayrı yerlerinde biraz farklı verilmiş.

Rehber

Fra. Guide; *İng*. Guide; *Alm*. Führer

1. Ritüel ile birlikte yazılı masonik öğretimi ve diğer bazı bilgileri içeren kitapçık.

Rehber sözcüğü Masonlukta bu anlamda, bazı zaman doğrudan "ritüel" ile eşanlamlı olmak üzere kullanılır. Aslında rehber, ritüelden daha fazlasını, ilgili olduğu derecenin ritüeliyle birlikte o dereceye ilişkin masonik öğretimle bağlantılı birtakım açıklamaları, bazı zaman ilgili derecenin tarihçesini ve diğer özet bilgileri de içerir.

2. Masonluğa alınmak üzere bir "aday" öneren mason.

Bir masonun bu anlamdaki rehberliği, yalnızca kendisinin önermiş olduğu diğer masonlarla sınırlıdır. Önerdiği kişinin Masonluğa alınmasından önce "önerici" olarak anılır. Rehberliği, önermiş olduğu kişinin Masonluğa kabul edilmesinden sonra başlar.

Bu anlamdaki rehberin görev ve sorumluluklarının neler olduğu tüzüklerde ve ritüellerde ayrıntılı bir şekilde tanımlanmamıştır. Rehber, görevini ve sorumluluğunu, Masonluğa olan bağlılığı, bilgisi ve bilinç düzeyine göre edinir ve üstlenir.

Bir rehberin görevi şöyle özetlenebilir: "Yeni masonun, iyi bir mason olarak yetişmesini ve bir ***gerçek mason*** olma yolunu tutmasını sağlamak."

Bunun için rehber, yeni masonun özellikle çıraklık döneminde onunla yakından ilgilenmek, mason kardeşleriyle yakınlaşması için aracı olmak, Masonluk üzerine edinmesi gereken bilgileri kendisine aktarmak, bilmediklerini başkalarından öğrenmesini sağlamak, yükümlülüklerini düzenli bir şekilde yerine getirmesini izlemek, mason töresine ve loca disiplinine uymasını sağlamak için elinden geleni yapmak zorundadır.

Yeni bir masonun, Masonluğa uyum gösterememesi ya da bir masona yakışmayacak tutum ve davranışlara girişmesi durumunda, rehberi de en az onun kadar sorumludur. Rehber, bir locaya yeni bir mason adayını önerirken, bu sorumluluğu, tüm yaşamı boyunca taşıyacağını bilmelidir. Ancak bazı uygulamalarda bu sorumluluk önericiye verilmez; onun için de yeni masona önericisinin dışında bir rehber atanır.

Bunun ötesinde, tüm daha eski ve deneyimli masonlar, genç ve yeni kardeşlerinin doğal rehberleri sayılır. Bu ise, herhangi bir kişiyi önermiş olmak ya da bir görev üstlenmekten ötürü değil, "mason" olmanın kendilerine yüklediği, kendilerinin de mason olmakla severek ve isteyerek yürüttükleri bir görevdir.

3. Masonluğa Kabul Töreni ve derece yükseltmesi törenlerinde, adaya yolgösteren ve yardımcı olan görevlinin niteliği.

Bu anlamdaki rehberlik, ilgili masonik birimin ve ilgili derecenin ritüeli uyarınca, soruşturucu (muhakkik) ya da tören üstadı tarafından yürütülen bir görevdir. Yalnızca tören sırasında geçerli olan bu rehberlik, "eşlik etmek" (refakat) olarak da anılır.

Kılıç Şövalyesi

Fra. Chevalier de l'Epée; *İng*. Knight of the Sword; *Alm*. Ritter der Schwert

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 15. derecesindeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Bu derecenin daha yaygın olarak kullanılan unvanı **"Doğu ve Kılıç Şövalyesi"** dir.

Kıta

Fra. Troupe; *İng*. Detachment; *Alm*. Truppe

Masonluğun bazı ileri ve yüksek derecelerinde, oturuma katılan masonların tümü.

Kitaplık Görevlisi

Esk. Kütüphane Memuru; *Fra*. Bibliothécaire; *İng*. Librarian; *Alm*. Bibliothekar

Bir locanın, bir obediyansın ya da bir masonik yüksek dereceler örgütünün, kitap ve arşivlerinin korunarak yönetilmesi işlerini yürüten görevlisi.

Bu görevli, gereksinmeye ve olanaklara bağlı olarak seçilir ya da atanır. Batı ülkelerinde, kendilerine özgü bir kitaplık kuran, bu nedenle kendi üyelerinden bir kitaplık görevlisi belirleyen localar bile vardır. Ancak çoğu mason kuruluşlarında, herhangi bir lokalde kurulu olan kitaplığı yönetmek üzere, çoğu kez aynı zamanda ilgili kuruluşun arşivinden de sorumlu olan tek bir görevli bulunur.

Kutsal Kitap(lar) Emini

Fra. Porte Bible; *İng*. Bible Bearer; *Alm*. Bibelträger

Bazı mason kuruluşlarının localarındaki görevlilerden biri.

Böyle bir görevli, yalnızca, benimsedikleri masonik sistem ve uyguladıkları ritüeller uyarınca, mabetteki oturum sırasında "Kutsal Kitaplar"ın açık olarak bulundurulmasını fakat mabette herhangi bir çalışma yapılmazken bunların korunmasını gerekli gören mason obediyanslarında vardır.

Kutsal Kitap(lar) Emini, oturumun açılmasında önce kutsal kitapları getirir ve Ant / Yemin Kürsüsü üzerine yerleştirip ritüelin gerektirdiğince açar. Bazı mason kuruluşlarında, bu kitapların belirli bir sayfasının açılması gerekir. Kitapların hangi sayfalarının açılacağı, oturumu yapılan dereceye göre değişebilir. Bu işlemi, bir ritüelik törene bağlamış olanlar da vardır.

Aynı görevi bir obediyansın genel kurul (büyük kurul) toplantılarında yapan kişi, "Büyük Kutsal Kitap(lar) Emini" unvanını taşır.

Bazı mason kuruluşları ise, oturumları sırasında Ant / Yemin Kürsüsü üzerindekutsal kitapların yer almasını zorunlu görmekle birlikte, bunun için ayrıca bir görevli bulundurmaz. Bu tür bir uygulamada, locanın tören üstadı, oturumun başında Ant Kürsüsü'nü açarak, ritüelin gerektirdiği şekilde düzenler.

Komandör

Esk. Kumandan; *Fra*. Commandeur; *İng*. Commander; *Alm*. Kommandeur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 27. derecedeki bir masonun kısaltılmış unvanı.

Bu unvanın tamamı, bazı uygulamalarda "Mabet Komandörü Şövalyesi", bazısında "Mabet Büyük Komandörü" olarak geçer. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti Türkiye Süprem Konseyi, kendi uygulamasında bunu "Kurul Şövalyesi" olarak değiştirmiştir.

Komandör Şövalye

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin ABD Güney Jüridiksiyonu'nda, kendisine ritin 33. ve sonuncu derecesinin onursal üyeliği verilmiş olan kimseye, ritüelik bakımdan tanınan masonik unvan.

Komandör Yardımcısı

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 19. ve 25. derecelerinde nazırların, 21. derecede ise oturum başkanının görev unvanı.

Komutan

Masonlukta yer yer bir görev unvanı olarak kullanılan "komandör" sözcüğünün Türkçedeki tam karşılığı.

Batı dillerinden Türkçeye dönüştürülerek alınmış olan "komandör" sözcüğününasıl karşılığının "kumandan" olması gerekir. Komutan bunun günümüzdeki Türkçesidir. Ancak her iki sözcük de Türk mason terminolojisinde kullanılmamıştır. Bunun nedeni, bu unvanların birer "askerî rütbe" etkisi yaratması olsa gerektir.

Ne var ki Batı dillerinde bu zaten bir yüksek askerî rütbe olduğu için Masonluğa girmiştir. Böyle bir unvan taşıyan kişinin, diğer masonlar arasında üstünvebuyurucu bir nitelik taşıdığının vurgulanmasına çalışılmıştır.

Konuşmacı

Esk. Hatip; *Fra.* Orateur / Oratrice; *İng.* Speaker; *Alm.* Sprecher

Bir locaya yalnızca konferans vermek için çağrılmış olup,olocanınüyesiolmayanmason.

Koruyucu

Esk. Muhafız; *Fra.* Couvreur; *İng.* Guard; *Alm.* Wache

Mabette yapılan oturumun güven içinde yürütülmesini sağlayan görevli.

Bazı masonik birimlerde tek bir koruyucu vardır. Bu durumda koruyucu, mabedin kapısını güven altında tutarak, oturum boyunca ilgili masonik birimiyöneten başkanın izin verdiklerinin dışında hiç kimseyi içeri sokmamakla görevlidir. Kapıya yöntemine uygun olarak yapılan vuruşları, ritüel uyarınca nazırlardan birine bildirir; gelenkişinin kimliğini araştırarak beklemesi için uyarır; izin verildiğinde içeri alır.

Çoğu mason birimlerinde bu görev, biri içeride ve diğeri dışarıda olmak üzere, ikiayrı görevli paylaşır.

İç Koruyucu

Esk. Dahilî Muhafız; *Fra.* Couvreur intérieur;
İng. Inner Guard, Pursuivant; *Alm.* Innerewache

Bir mason locası ya da atölyesinde, oturumun güven içinde sürdürülmesinisağlayan görevlilerden biri.

İç koruyucu, mabedin içinde ve kapının hemen yanında oturur. Dış koruyucunun verdiği iletileri 1. nazıra aktarır. Gerekmedikçe kapının açılmamasını sağlamak ve izin verilmedikçe mabede kimseyi almamakla sorumludur.

Dış Koruyucu

Esk. Haricî Muhafız; *Eş.* Gözcü; *Fra*. Tuileur;
İng. Tyler, Outer Guard; *Alm*. Ziegeldecker

Bir masonik birimin mabette yaptığı bir toplantı sırasında, mabet kapısının dışındayer alarak, toplantının güven içinde yürümesini sağlayan görevli.

Dış koruyucu ya da gözcü, toplantıya katılmak üzere gelen kişilerin kimliklerini araştırır. Bu kişilerin, gerek düzen durumları gerekse dereceleri bakımından oturuma katılmaya yetkili olup olmadıklarını inceler. Tanımadığı kimselere, önce düzenli olup olmadıklarını anlamak bakımından obediyansın yürürlükteki yıllık sözcüğünü,sonra ilgili derecenin geçiş sözcüğünü sorabilir.

Bazı mason kuruluşlarında, ritüel uyarınca dış koruyucu mabetteki oturuma hiç girmez ve toplantı boyunca mabet kapısı dışındaki görevinin başında kalır. Çoğu masonik kuruluşlar bu eski geleneksel uygulamayı artık çağın gerisinde kalmış olarak niteleyip, terk etmiştir; oturum açıldıktan bir süre sonra, dış koruyucu da mabede girerek toplantıya katılır. Ancak gerekli olduğu zaman dışarı çıkar.

Özgür Masonlar Büyük Locası'nda bir locada dış koruyucu, aynı zamanda"protokol görevlisi" olarak anılır. Ancak birçok obediyansın uygulamalarında protokol ile ilgili işleri locanın tören üstadı yürütür.

Kudüs Egemen Komandörü

Fra. Souverain Commandeur de Jérusalem; *İng*. Sovereign Commander of Jerusalem

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 27. derecedeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Kudüs Prensi

Fra. Prince de Jérusalem; *İng*. Prince of Jerusalem; *Alm*. Prinz von Jerusalem

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 16. derecesi.

Kutsal Kubbe Büyük İskoçyalısı / Seçilmişi

Esk. Mukaddes Kubbe Âli İskoçyalısı / Müntehabı;
Fra. Grand Ecossais / Elu de la Voûte Sacrée
İng. Grand Scotch / Elect of the Holy Arch;
Alm. Gross Schotte / Auserwählter der heiliges Gewölbe

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 14. derecedeki bir masonun unvanı.

Bazı uygulamalarda bu unvanın kapsamında "büyük" sıfatı kullanılmaz.

Kürsüdeki Üstat

Fra. Maître en Chaire; *İng.* Master of the Chair; *Alm.* Meister am Stuhl

Bir masonik birimi sınırlı bir yetkiyle yöneten başkan.

Bu terim, özellikle Masonluğun simgesel derecelerinde, saygıdeğer üstat (üstad-ı muhterem) bir engeli nedeniyle toplantıya gelememişse, onun yerine geçerek oturumu yöneten masonu nitelemek üzere kullanılır. Bu kişinin kim olacağı, mason kuruluşlarının tüzüklerinde belirtilmiştir.

Bazı mason örgütlerinin tüzükleri uyarınca, kürsüdeki üstat olabilmek ve bir locanın oturumunu açarak yönetebilmek için, daha önce yöntemine uygun olarak bu göreve getirilmiş (isat edilmiş) olmak zorunludur. Bazılarında ise ilgili masonik birimin birinci nazırı, o da yoksa ikinci nazır, daha önce bu görevde bulunmamış olsalar bile gerektiğinde kürsüye geçerek oturumu yönetebilir.

Legate

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, bu ritin atölyeleri bulunmayan bir ülke ya da bölgede riti kurarak organize etmekle görevlendirilen en az 32. derecedeki bir masona verilen unvan.

Lübnan Prensi

Fra. Prince du Liban; *İng.* Prince Libanus; *Alm.* Prinz der Libanon

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 22. derecesindeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Mabedin Egemen Komandörü

Fra. Souverain Commandeur du Temple; *İng.* Sovereign Commander of the Temple
Alm. Souveräner Kommandeur des Tempels

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 27. derece.

Mabedin Komandör Şövalyesi

Fra. Chevalier Commandeur du Temple; *İng.* Knight Commander of the Temple
Alm. Ritter Kommandeur des Tempels

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin çeşitli uygulamalarında, 27. derece.

Türkiye Süprem Konseyi bu dereceyi **Kurul Şövalyesi**, Türkiye Yüksek Şûrası ise **Mabedin Büyük Âmiri** ya da **Mabet Âmiri Şövalyesi** olarak anmaktadır.

Mabet Şövalyesi

Fra. Chevalier du Temple; *İng*. Knight of the Temple; *Alm*. Ritter des Tempels

Bazı mason kuruluşlarının kullandığı terminoloji uyarınca, "Mabedin Komandör Şövalyesi", bazılarında ise "Tapınak Şövalyesi"nin karşılığı.

Mareşal

Fra. Maréchal; *İng*. Marshal

Bazı masonik kuruluşlarda, bir locadaki tören üstadının görevlerini çok daha geniş bir şekilde ve yetkili olarak yürüten ya da birden çok tören görevlisini yöneterek yapılacak işlerin düzenli bir şekilde yürümesini sağlayan görevli.

Bazı mason örgütlerinde bu görevli, locaların bağlı olarak çalıştığı bir obediyansın görevlisidir ve gerektiğinde ilgili localara geçici olarak gider.

Masonluğun Anahtarının Büyük Üstadı

Fra. Grand Maître de la Clef maçonnique;
İng. Grand Master of the Key to Free-masonry

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 28. derecedeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Masonluğun Egemen Prensi

Fra. Souverain Prince de Maçonnerie; *İng*. Sovereign Prince of Masonry

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 20. derecedeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Mavi Üstat

Fra. Maître bleu; *İng*. Blue Master

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Skoç Riti'nin bazı uygulamalarında, 3. derecedeki bir masonun niteliklerinden biri.

Mersi Prensi

Fra. Prince de Mercy; *İng*. Prince of Mercy

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 26. derecesindeki unvanlardan biri.

Türkçeye Batı dillerinden dönüştürülerek alınmış olan bu "mersi", sözlük anlamı bakımından *"teşekkür"* değil, "acıma" ya da "lütuf" demektir. Ancak Masonluk tabu sözcüğün Batı dillerindeki karşılığı "içten gelen sevecenlik ve yardımlaşma duygusu" anlamında kullanılır. Türkçe masonik terminolojide bu sözcüğün yerine başka bir sözcük konulmamıştır.

Mimar Üstat

Fra. Maître Architecte; *İng*. Master Architect: *Alm*. Meister Architekt

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 12. derece.

Çoğunlukla **Büyük Mimar Üstat** unvanı kullanılır.

Muhakkik

Fra. Expert; *İng*. Expert: *Alm*. Experte

Türk Masonluğu'nda eskiden kullanılmış, günümüzde de kullanımı sürdürülmekte olduğu üzere; bir locanın tekris vedereceyükseltilmesi törenlerinde adaylara yardımcı olarak yol gösteren görevlisi.

Bu görevli, **"soruşturucu"** olarak da anılmaktadır. Ancak aslında üstlendiğigörevler arasında "soruşturma" *(tahkikat)* işlemi yoktur. "Muhakkik"ten "soruşturucu"ya geçiş, sadece bir Türkçeleştirme işlemidir.

Muhakkik, özellikle tekris törenlerinde ritüel uyarınca adaya yol gösterir veeşlikeder. Nitekim bu görevlinin unvanının Batı dillerindeki karşılıkları da dilimizde "uzman" ya da "bilirkişi" anlamına gelir. Bunun eski Türkçe karşılığı "muhammin" olabilir.Bu sözcük, bir basım evinde ritüellerin el ile dizgisi yapılırken, dizgicinin bu sözcüğün *"yanlış"* yazılmış olduğunu sanarak değiştirip, yerine kendince *"doğru"* olan sözcüğü (muhakkik) koymasından ileri gelmiş olsa gerektir. Sonra da bu yanlışlık yıllarca düzeltilmeden kalmıştır.

Muhterem

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda, eski üstad-ı muhteremlerin / saygıdeğer üstatların sıfatı.

Bu büyük locada, daha önce bir locada üstad-ı muhteremlik yapmış olan bir mason, salt adıyla değil, "Muhterem .....kardeş" olarak anılır.

Muktedir

Eş. Güçlü; *Fra*. Puissant; *İng*. Potent; *Alm*. Mächtig

Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinin bazılarında, bir atölye ya da şapitr başkanının temel unvanı.

Pek Muktedir

Eş. Pek Güçlü; *Fra*. Très Puissant: *İng*. Most Potent: *Alm*. Sehr Mächtig

"Pek Muktedir Üstat" şeklindeki unvanın kısaltılmışı.

Pek Muktedir Üstad

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 4-14. derecelerde çalışan bir yetkinleşme atölyesinin (olgunlaşma locasının) derecelerindenbazılarında, atölye başkanının görev unvanı.

Mühür Koruyucusu

Esk. Mühür Muhafızı; *Fra.* Garde de Sceau; *İng.* Keeper of the Seals; *Alm.* Siegelw ache

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, bir yüksek konseyin mühürlerini koruyan görevli.

Müzik Görevlisi / Yönetmeni

Fra. Frère (Sœur) de la Colonne d'Harmonie; *İng.* Organist; *Alm.* Organist

Bir masonik birimin toplantılarında, gerekli olan müzik parçalarının çalınması işini yürüten görevli.

Eskiden, loca ve atölyelerin çalışmalarında gerekli olan müzik, doğrudan org çalınmak suretiyle sağlanırdı. Bu nedenle de bu görevlinin adı "organist" olarak kalmıştır. Günümüzde debirçok locada müzik, doğrudan org çalınarak sağlanmaktadır.

Nazır

Fra. Surveillant; *İng.* Warden; *Alm.* Aufseher

Herhangi bir masonik birimin başkanının yardımcılarından her biri.

Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan localarda iki nazır vardır. Bunlardan öncelikli olanı birinci nazır, sonra geleni ise ikinci nazır olarak anılır.

İleri ve yüksek derecelerde çalışan atölyelerden çoğunda da gene iki nazır vardır; ancak bazı derecelerde tek bir nazır bulunur. Bazı uygulamalarda, -özellikle ileri ve yüksek derecelerde çalışan atölyelerde- nazırlar "yardımcı" ya da "denetçi" olarak anılır; yer yer başka görev unvanları ve ritüelik nitelikli adları vardır.

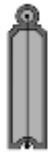
Operatif Masonluk döneminde, önceleri her locada yalnızca bir nazır vardı. 15.yüzyıl başlarında nazırların sayısı ikiye çıkarıldı. O sıralarda birinci nazır kalfaların çalışmalarını denetleyerek işlerin yürütülmesini gözetirdi.

Nitekim Batı dillerindeki sözlük anlamları bakımından "gözetmen" ya da "denetçi" anlamına gelen nazır sözcüğünün karşılıkları da buradan alınmadır. O tarihlerdeikinci nazır ise, kullanılacak malzemenin sağlanması, çırakların eğitimi ve şölenlerin düzenlenmesi gibi işlerle ilgilenirdi. Bu uygulama, çok daha önceki tarihlerde Kolejlerde de böyleydi.

Günümüzde bazı obediyansların localarında ve atölyelerin birçoğunda birinci nazır, ilgili masonik birimin başkanının herhangi bir nedenle yokluğu durumunda oturumu yönetme yetkisini de taşır. Birinci nazırın yokluğunda ise onun yerini ikinci nazır alır; hatta birçok uygulamada, hembaşkan hembirinci nazır yoksa ikinci nazır oturumu yönetebilir.

Simgesel derecelerde çalışan bir locada birinci nazır, kalfa ve üstat derecesindeki masonların çalışmalarını düzenler; mabetteki oturum sırasında "güney"de yer alan kardeşleri yönetir. Kalfaların, üstatlığa yükselmek üzere yetişmelerinin sağlanması, kalfa derecesinde yapılan oturumlarda ritüelik nitelikli bilgileri içeren konuşmalar yapılması, birinci nazırın asal görevlerindendir.

İkinci nazır ise çırak derecesindeki masonların çalışmalarını düzenler; oturumlarda "kuzey"de yer alan kardeşleri yönetir. Çırakların kalfalığa geçmek üzere hazırlanmalarına yardımcı olmak, çırak derecesinde yapılan oturumlarda gerek ritüelik nitelikli gerekse temel masonik bilgiler üzerinde açıklayıcı ve aydınlatıcı konuşmalar yapmak, ikinci nazırın görevlerinden bazılarıdır.

Nazırların diğer önemli görevleri şöyle özetlenebilir:

- Oturuma katılacak olan masonların, düzenli üyelerden ve ilgili derece oturumuna katılabilecek konuklardan olup olmadıklarını incelemek;
- Her derece oturumunun açılış ve kapanışında uygulanan ve o derecenin temel öğelerinin bir özetini içeren ritüelik diyaloglarda, oturumu yöneten başkanın sorularını yanıtlamak;
- Çalışmanın, düzen ve disiplin kurallarına göre yürütülmesini sağlamak;
- Kendi yönetimlerindeki sütunlardan söz almak isteyenleri izleyerek, bunları sırasıyla başkana bildirmek;
- Törenlerde ritüelin gerektirdiği görevleri yerine getirmek.

Nazırların bir mabette oturdukları yerler bakımından, farklı uygulamalar vardır:

a) Her iki nazır, mabedin batısında, giriş kapısının hemen önünde yer alan sütunların az ilerisinde oturur. Birinci nazır, kuzeye yakın olarak ve girişe göre solda, ikinci nazır ise güneye yakın olarak ve girişe göre sağda oturur.

b) Aynı şekildedir; fakat birinci nazır güneyde, ikinci nazır kuzeydedir.

c) Birinci nazır batıda kuzeye yakın olarak, ikinci nazır ise yüzü kuzeye dönük bir şekilde güneyin tam ortasında oturur.

d) Birinci nazır güneyin ortasında, ikinci nazır kuzeyin ortasında olmak üzere karşı karşıya otururlar.

Simgesel derecelerdeki uygulamalarda, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem(üstad-ı muhterem) ile nazırların oturdukları yerler bakımından bir üçgen oluşturmaları gerekir.

Bu başlık ile bağlantılı ilginç bir tarihsel terim var:

Parliner / Parlire

Fra. Parliener; *İng.* Parliner

Ortaçağ Operatif Masonluğunda, bir locanın üstadının vekili.

Bu sözcük, Masonluğun eski el yazması belgelerinden bazılarında geçer. Etimolojik olarak Latincedeki "parilis" *(aynı anda, bir arada)* sözcüğünden türetilme olduğu sanılmaktadır. Kalfalar arasından seçilmiş, fakat diğer kalfalardan daha üstün, ancak üstat unvanını da taşımayan bir masonu nitelemek üzere kullanılmıştır. Eski el yazması belgelerde bu kişinin locanın sözcülüğünü yaptığı, locanın yöneticisi olan üstadın herhangi bir nedenle görevi başında bulunamadığı zamanlarda, onun adına locayı temsil ettiği belirtilmektedir. Bu kişinin, locanın diğer kalfaları üzerinde yönetici otoritesinin bulunmadığı, yani "nazır" niteliği taşımadığı anlaşılmaktadır.

Ortaçağ öncesinin meslek ve sanat kurumları olan Kolejlerde nazırın bir karşılığı vardı. Fakat Ortaçağ sonrasındaki Operatif Masonlukta nazırlık, 16. yüzyıl sonlarına doğru oluşturulmuştur. Nitekim daha yakın tarihli eski el yazmalarında, doğrudan nazırlardan söz edildiği ve "parliner" sözcüğünün artık kullanılmadığı görülür.

Sayın Nazır

Esk. Muhterem Nazır; *Eş.* Sayın Yardımcı
Fra. Vénérable Surveillant; *İng.* Reverend Warden; *Alm.* Ehrw ürdiger Aufseher

Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde çalışan atölye ve şapitrlerin kimi derecelerinde, nazırlardan her birinin görev unvanı.

Nazır ve Yargıç

Eş. Nazır ve Hâkim, Denetçi ve Yargıç; *Fra.* Prévôt et Juge;
İng. Provost and Judge; *Alm.* Vorgesetzte und Richter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 7. derecesi.

Bu derecedeki bir mason **"İrlandalı Üstat"** olarak da anılır.

Onursal Büyük Komandör

Eş. Şeref Büyük Âmiri; *Fra.* Grand Commandeur honoraire;
İng. Honorary Grand Commander; *Alm.* Ehrenamtlisher Grosskommandeur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bir yüksek konseyinde, daha öncebüyük komandör (grankomandör / hâkim büyük âmir) olarak çok başarılı bir görev yapmış olan bir masona, ilgili yüksek konseyin kararıyla verilebilen bir unvan.

Bu unvanı taşıyan bir mason unvanını yaşam boyu korur.

Onursal Büyük Üstat

Fra. Grand Maîtrehonoraire; *İng.* Honorary Grand Master;
Alm. Ehrenamtlisher Grossmeister

Bir obediyansta daha önce çok başarılı bir büyük üstat olarak görev yapmış yadabu görevde hiç bulunmamış olmakla birlikte olağanüstü yararlılık göstermiş olan bir masona, ilgili obediyansın yetkili kurulunun verdiği bir nitelik.

Bu bir görev unvanı değildir. Bu nedenle bir onursal büyük üstadın herhangi bir yönetsel yetkisi yoktur. Ancak, bu unvanı taşıyan bir mason, obediyansın tüm üyelerince saygı görür ve unvanını yaşam boyu korur.

Önceki Büyük Üstat

Esk. Evvelki Üstad-ı Âzam; *Fra.* Grand Maître Précédent
İng. Previous Grand Master; *Alm.* Vorläufiger Grossmeister

Bir obediyansta daha önce en az bir dönem boyunca büyük üstatlık görevini yürütmüş olan mason.

Bir obediyansta daha önce büyük üstat olarak görev yapmış bulunan tüm masonlar, o obediyansın protokolünde yer alır. Ancak, işlerin ve çalışmaların yürütülmesinde herhangi bir yetkileri yoktur. Bununla birlikte çoğu obediyanslar, tüzükleri uyarınca, önceki büyük üstatları genel kurulun doğal üyesi sayar. Bazılarında, bir dönem önceki büyük üstat yönetim kurulu üyesi sayılır.

Önceki Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem

Esk. Evvelki Üstad-ı Muhterem; *Fra.* Vénérable Maître Précédent
İng. Immediate (Worshipful) Master; *Alm.* Vorläufiger Stuhlmeister

Bir locada bir dönem önceki saygıdeğer üstat (üstad-ı muhterem) olarak görev yapmış olan masonun, yalnızca o loca için geçerli olan unvanı.

Herhangi bir locada saygıdeğer üstatlık / üstad-ı muhteremlik yapmış olan bir masonun görevi, locaya yeni bir saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem seçilmesiyle bitmez.

Önceki saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, bir dönem boyunca tüm oturumlarda yenisinin yanı başında -genellikle sol yanında- oturur ve locayı yönetmesinde kendisine danışmanlık eder. Locanın protokolünde yer alır; ancak etkin olarak yönetime karışmaz.

Bazı obediyanslarda locada yönetim kurulu (envar) üyelerinden sayılır.

Çoğu uygulamalarda, saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin herhangi bir nedenle yokluğu durumunda o gün yapılacak oturumları yönetir.

Bazı uygulamalarda da zaman zaman ya da gerektiğinde loca üyelerine ritüelik bilgiler vermek ve açıklamalar yapmak onun görevidir.

Önceki Üstat

Fra. Passé Maître; *İng.* Past Master; *Alm.* Altmeister

1. Bazı mason kuruluşlarında ve masonik yazında daha önce bir locada saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak görev yapmış bulunan bir masonu nitelemek üzere yer yer kullanılan kısaltılmış unvan.

2. Kimi mason ritleri ve sistemlerinde bir derece unvanı.

Spekülatif Masonluğun ilk gelişme evreleri sırasında, Royal Arş derecesine alınacak bir masonun, mutlaka daha önce bir locanın saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhterem olarak görev yapmış bulunması gerekliydi. O dönemde localarda üstatlık başlıbaşına bir derece olmayıp locanın başkanının görev unvanı olduğu için, "üstat" denildiğinde bugün "saygıdeğer üstat" / "üstad-ı muhterem" olarak anılan görevli anlaşılırdı.

Sonraları, bir masonun Royal Arş derecesine alınabilmesi için daha önce bir locanın üstadı olarak görev yapması gereği kaldırıldı. Nitekim bu derece de işte bu gereğin kaldırılışından kaynaklandı.

Önder

Esk. Delil; *Fra.* Prieur; *İng.* Prior; *Alm.* Aelter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 30. derecesinde, 1. nazırın görev unvanı.

Özverici

Fra. Sacrificeur; *İng.* Sacrificer; *Alm.* Opferer

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 26. derecesinde, 2. nazırın görev unvanı.

Palladium Gardiyanı

Fra. Gardien du Palladium; *İng.* Guardian of the Palladium

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 26. derecesinde, görevlilerin genel unvanı.

Papaz

Fra. Chapelain; *İng.* Chaplain; *Alm.* Kaplan

Anglosakson Masonluğunda loca görevlilerinden biri.

Anglosakson Masonluğu genelde "dinsel" bir nitelikle bağdaştığı için, bu tür Masonluğu benimseyerek uygulayan locaların ritüellerinde bir dinsel ağırlık vardır. Üyeleri öncelikle Hıristiyan olan localarda yer yer dualar ve ilahîler de okunur. Dolayısıyla bu localarda gerektiğinde dua etmek ve topluca okunan ilahîleri yönetmek üzere bir görevli papaz bulunur ama bu zorunlu değildir. Gerektiğinde bu görevi loca üyelerinden biri üstlenir.

Patrik

Fra. Patriarche; *İng*. Patriarch; *Alm*. Patriarch

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 29. derece oturumunda atölye başkanının görev unvanı.

Bu görev unvanının 29. derecede olmasına karşın, bu ritin 20. derecesindeki bir masonun derece unvanlarından birinin "Büyük Patrik" oluşu dikkat çekicidir.

Türkiye Yüksek Şûrası bu terimi "patriark" biçiminde kullanır.

Patron

1. Bir mason locasının ya da kuruluşunun koruyucusu.
Latincedeki patronus *(baba koruyucu)* sözcüğünden alınma olan patron, günümüzde bir işin ve iş yerinin sahibi anlamına gelmek üzere kullanılır ama Operatif Masonluk döneminde bir locaya işveren ya da onu gözeten kişiyi ya da kurumu nitelerdi. Bu bakımdan, önce Katolik Kilisesi ile kardinaller, daha sonra krallar, prensler ve yeryer diğer soylular, mason localarının patronları olmuşlardır.

Spekülatif Masonlukta ise bu terimin kullanımına 1812 yılında İngiltere'de başlanmıştır. O tarihte henüz "Yeniler" olarak anılan İngiltere Büyük Locası'nın büyük üstadı olan Sussex dükü aynı zamanda İngiltere tahtının veliahdı olarak ilan edilince, "İngiliz Masonluğu'nun Büyük Patronu" olarak anılmıştır. Bu nitelik, daha sonra Kral 6. William ve Kral 7. Edward tarafından da kullanılmıştır.

İngiltere'deki uygulamaya benzer şekilde, Avrupa'daki diğer kral ve prenslerin birçoğu da, özellikle 18. ve 19. yüzyıllarda, kendilerini ülkelerindeki mason localarının patronu saymıştır. Kimisi bu patronluğu bir üstün otoriter güç gibi kimisi mecazî olarak kanat altına alan "koruyucu" *(hami)* anlamında kullanmıştır.

Ayrıca, Anglosakson Masonluğu'nda Hıristiyanlığın iki aynı adı taşıyan azizi, Vaftizci Yahya (St. John the Baptist) ile Müjdeci Yahya (St. John the Evangelist) Masonluğun patronları olarak benimsenir.

2. Doğu Yıldızı Örgütü'nde locanın erkek başkanı.

Pek Aydın

Esk. Pek Münevver; *Fra*. Très Eclairé;
İng. Most Intellect; Most Enlightened; *Alm*. Sehr Verstand

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 31. derecesine gelmiş olan bir masonun temel masonik niteliği; 16. derecede nazırların niteliği.

Pek Aydın Birinci Denetici/

Esk. Pek Münevver Birinci Müfettiş; *Fra*. Très Eclairé Premier Inspecteur
İng. Most Intellect First Inspector; *Alm*. Sehr Verständlicher Erste Inspekteur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 31. derecede çalışan atölye başkanının görev unvanı.

Pek Aydın Büyük Genel Denetçi / Denetici

Esk. Pek Münevver Büyük Umumî Müfettiş;
Fra. Très Eclairé Grand Inspecteur Général
İng. Most Intellect General Grand Inspector;
Alm. Sehr Verständlicher Allgemeine Grossinspekteur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 33. derecesindeki bir masonun unvanı.

Pek Aydın Büyük Üstat

Esk. Pek Münevver Büyük Üstad; *Fra*. Très Eclairé Grand Maître
İng. Most Intellect Grand Master; *Alm*. Sehr Verständlicher Grossmeister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 31. derece çalışması sırasında atölye başkanının görev unvanı.

Pek Aydın Prens

Esk. Pek Münevver Prens; *Fra*. Très Eclairé Prince
İng. Most Intellect Prince; *Alm*. Sehr Verständlicher Prinz

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 16. derecesinde, 1. nazırın ritüelik unvanı.

Pek Aydın ve Pek Güçlü

Esk. Pek Münevver ve Pek Muktedir; *Fra*. Très Eclairé et Très Puissant
İng. Most Intellect and Most Potent; *Alm*. Sehr Verstand und Sehr Mächtig

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin herhangi bir yüksek konseyinin (süprem konseyin / yüksek şûranın) başkanı olan büyük komandör (hâkim büyük âmir) için benimsenen, özellikle törenlerde unvanına eklenen nitelik.

Pek Bilge

Esk. Pek Hakîm; *Fra*. Très Sage; *İng*. Most Wise; *Alm*. Sehr Weise

1. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, genellikle ritin 18. derecesinde çalışan bir Rozkrua Şapitri'nin başkanının görev niteliği.

Bu nitelik, doğrudan böylece bir görev unvanı olarak kullanıldığı gibi, şapitr başkanına "Pek Bilge Üstat" denildiği de olur.

2. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 4., 9. ve 22. derece çalışmalarında atölye başkanının görev unvanı.

Pek Değerli Üstat

Esk. Pek Muazzez Üstat; *Fra*. Très Vénérable Maître; *İng*. Most Worshipful Master

1. Bazı obediyansların uygulamalarında, 3. derecenin ritüelik çalışmasında saygıdeğer üstadın (üstad-ı muhteremin) görev unvanı.

Bu unvan, Türkiye'de eskiden uygulanan ritüellere, yanlış yapılmış birçevirinin ürünü olarak girmiş olsa gerektir. Bazı masonik uygulamalarda, 3. derecede bir saygıdeğer üstadın görev unvanının başına "pek" sıfatı eklenir. Eğer bu sıfatın eklenmesi benimseniyorsa, loca başkanı "Pek Saygıdeğer Üstat" olarak anılır.

2. Özgür Masonlar Büyük Locası'na bağlı olarak çalışan bir bölge locasının en yetkili yöneticisinin görev unvanı.

Aslında bir bölge büyük locasının en yetkili görevlisi **"bölge büyük üstadı"** olarak anılır. Fakat Özgür Masonlar Büyük Locası'nda, bir bölgelocasıbaşkanının öyle anılması sakıncalı görüldüğü için, bunun yerine "Pek Değerli Üstat" unvanı yeğlenmiştir.Bu uygulama yalnızca bu büyük locaya özgüdür.

Pek Egemen

Esk. Pek Hâkim; *Fra.* Très Souverain; *İng.* Most Sovereign; *Alm.* Sehr Souveräner

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 9. derece çalışmasında atölye başkanının görev unvanı.

Pek Egemen Komandör

Esk. Pek Hâkim Âmir; *Fra.* Très Souverain Commandeur
İng. Most Sovereign Commander; *Alm.* Sehr Souveräner Kommandeur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 27. derece çalışmasında nazırlardan her birinin görev unvanı.

Pek İnsaflı Egemen Prens Büyük Üstat

Fra. Très équitable souverain Prince Grand Maître
Fra. Most Equitable Sovereign Prince Grand Master

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 16. derecesinde, şapitr başkanının ritüelik görev unvanı.

Pek Muhterem

1. Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda, herhangi bir zaman diliminde "Büyük Görevliler Kurulu"nda bulunmuş kişilerin sıfatı.

Bu büyük locada, daha önce Büyük Görevliler Kurulu'nda yer almış olan bir mason, salt adıyla değil, "Pek muhterem .....kardeş" olarak anılır.

2.Kadın Mason Büyük Locası'nda büyük üstadın ek niteliği.

Pek Saygıdeğer / Sayın

Fra. Très Vénérable, Très Respectable; *İng.* Most Worshipful, Most Respectable;
Alm. Sehr Ehrwürdig

1.Özgür Masonlar Büyük Locası'nda büyük üstadın ek niteliği.

2. Bazı obediyanslarda, "büyük görevliler"in görev unvanlarının başına eklenen nitelik.

Bu nitelik "En Saygıdeğer" şeklinde de kullanılır. Nitekim Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda büyük üstadın görev unvanının başına, bununkarşılığı olmak üzere "En Muhterem" sıfatı eklenir. Bu sıfat, büyük locada daha önce büyük üstatlık yapmış olan masonların da adlarının başına da konur; bir diğer deyişle tüm eski büyük üstatlar "en muhterem" olarak anılır.

3. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 14. derece çalışmasında görevlilerin unvanlarının başına eklenen sıfat.

4. Bazı uygulamalarda,3. derecede saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem.

Pek Saygıdeğer Yetkin Üstat

Esk. Pek Muhterem Mükemmel Üstad; *Fra.* Très Respectable Parfait Maître;
İng. Most Worshipful Perfect Master; *Alm.* Sehr ehrwürdiger perfekter Meister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 18. derecedeki bir masonun ritüelik unvanı.

Pek Ünlü

Eş-. Pek Şanlı; *Fra.* Très Illustré; *İng.* Most Illustrious; *Alm.* SehrIllustrierte

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, bir yüksekkonsey (süprem konsey / yüksek şûra) üyesi olan masonların ek niteliği.

Pek Ünlü Denetçi

Esk. Pek Şanlı Müfettiş; *Fra.* Très Illustré Inspecteur;
İng. Most Illustrious Inspector; *Alm.* Sehr Illustrierter Inspekteur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin yer yer bir nazırın ritüelik görev unvanı.

Pek Ünlü Üstat

Esk. Pek Şanlı Üstad; *Fra.* Très Illustré Maître;
İng. Most Illustrious Master; *Alm.* Sehr Illustrierter Meister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 10. derecesinde atölye başkanı.

Pek Ünlü ve Pek Yiğit

Fra. Très Illustré et très Vaillant; *İng.* Most Illustrious and Most Valiant;
Alm. Sehr Illustrierte und sehr Tapfer

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 27. derece oturumunda atölye başkanının görev unvanı.

Pek Üstün

İng. Most Excellent; *Fra.* Très Excellent; *Alm.* Sehr Ausgezeichnet

1. İngiliz Masonluğu Sistemi'ndeki Royal Arş derecesi çalışmasında,oturumu yöneten başkanın görev unvanı.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 26. derece çalışmasında atölye başkanının görev unvanı.

Pek Üstün Prens

Fra. Très Excellent Prince; *İng*. Most Excellent Prince; *Alm*. Sehr ausgezeichneter Prinz

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 16. derece çalışmasında atölye başkanının görev unvanı.

Pek Üstün ve Yetkin

Fra. Très Excellent et Parfait; *İng*. Most Excellent and Perfect;
Alm. Sehr Ausgezeichneter und Perfekt

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 18. derece çalışmasında nazırların görev niteliği.

Pek Yetkin Başkan

Esk. Pek Mükemmel Reis; *Fra*. Très Parfait President;
İng. Most Perfect President; *Alm*. Sehr perfekter Präsident

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 31. derece atölyesinde başkanın görev unvanı.

Piyadeler Üstadı

Fra. Maître d'Infanterie; *İng*. Master of Infantry; *Alm*. Infanteriemeister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 15. derece çalışmasında 2. nazırın görev unvanı.

Postulant

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, 30. dereceye yükseltilecek olan aday.

Aynı terim, Masonlukta simgesel derecelerde de yer yer doğrudan "istekli" anlamına gelmek üzere kullanılır.

Potens

Latince: "Güç" ya da "enerji"

Bu kökenden gelme sıfatlar Masonlukta özellikle ileri ve yüksek derecelerin görev unvanında sık sık kullanılır.

Prens

Fra. Prince; *İng*. Prince; *Alm*. Prinz

Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinden bazılarında kullanılan bir genel unvan.

Masonluktaki bu unvanın "herhangi bir soylu aileden gelme oluş" ile ilgisi yoktur. Nasıl "üstat" ve "şövalye" gibi unvanların birer simgesel değeri varsa, "prens" deaynı simgesel değeri taşır.

Prens, etimolojisi bakımından Latincedeki "princeps" sözcüğünden türetilmiştir. Bu sözcük ise, baş, önder, ilk, yüce gibi anlamlara gelir.

18. yüzyıl ortalarında Masonluktaki ilk yüksek derecelerin oluşturulması sırasında, bu unvanı taşıyacak masonların, özellikle simgesel dereceler üzerinde bir egemenliği bulunması öngörülmüştü. Bu nedenle de "prens" unvanı, ancak belirli bir aşamadan sonraki derecelere verilmişti.

Sonraları, özellikle aristokrasilerin yerini demokrasi almaya başlayınca bu yürümedi; çünkü sanki Masonluk aristokrasiden yanaymış, uluslarda ayrıcalıklı sınıf olgusunu geri getirme eğilimini taşıyormuş gibi bir izlenim doğdu ya da böyle bir izlenim doğmasın diye önlem almak gerekti. Dolayısıyla bu unvanın simgesel bir nitelik taşımasının ötesinde herhangi bir özelliği kalmadı.

Protokol Görevlisi

Fra. Chef de Protocole; *İng*. Pursuivant

Bir locada "protokol" ile ilgili işleri düzenleyip yürüten görevli.

Bu görevi, bazı mason kuruluşlarında tören üstadı ya da yardımcısı, bazılarında ise dış koruyucu (gözcü) yürütür. Bazı mason kuruluşlarında ise, protokol ile bağlantılı önemli törenlerde görev almak ve tüm işlemleri yönetmek üzere bir de "tören yönetmeni" vardır.

Prusya Şövalyesi

Fra. Chevalier prussien; *İng*. Prussian Knight; *Alm*. Preussischeritter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 21. derecesi.

Ritüelist

Fra. Rituéliste; *İng*. Ritualist; *Alm*. Gebrauchschrifter

1. Ritüeli kaleme alan, düzenleyen ya da hazırlayan kişi.

2. Ritüel üzerinde ayrıntılı açıklamalar ve yorum yapma bilgi ve yetkisine sahip olan kişi.

Royal Arş Masonu

İng. Royal Arch Mason

İngiliz Masonluğu Sistemi'nde, Royal Arş derecesini almış olan mason.

Royal Arş Şövalyesi / Üstadı

Esk. Ruveyal Arş Üstadı; *Fra*. Chevalier / Maître de Royale-Arche;
İng. Master of the Royal / Ninth Arch; *Alm*. Meister des königlischen Gewölbes

1. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç(Skoç) Riti'nin 13. derecesi.

2. İngiliz Masonluğu Sistemi'nde ve York Riti'nde Royal Arş derecesine ulaşmış ve bu derecede çalışan mason.

Royal Arş Büyük İskoçyalısı

Fra. Grand Ecossais de Royale-Arche; *İng*. Grand Ecossais of Royal Arch

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 14. derecedeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Royal Balta Şövalyesi

Eş. Kralî / Krallık Balta Şövalyesi; *Fra*. Chevalier de la Royale Hache
İng. Knight of the Royal Axe; *Alm*. Ritter der königlicshen Axt

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 22. derecesi.

Türkiye Süprem Konseyi bu dereceyi **Krallık Balta Şövalyesi**, Türkiye Yüksek Şûrası ise **Kralî Balta Şövalyesi** olarak anmaktadır.

Royal Sır Yüce Prensi

Esk. Ulvî Sır Âli Prensi; *Fra*. Sublime Prince du Secret Royal
İng. Sublime Prince of the Royal Secret; *Alm*. Prinz des königlischen Geheimnisses

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 32. derecesindeki masonun ritüelik unvanı.

Türkiye Süprem Konseyi bu dereceyi **Yüce Giz Yüksek Prensi**, Türkiye Yüksek Şûrası ise **Ulvî Sır Âli Prensi** olarak anmaktadır.

Rozkrua Prensi

Fra. Prince Rose-Croix; *İng*. Prince of Rose-croix; *Alm*. Rosenkreuzerprinz

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 18. derece.

Rozkrua Şövalyesi

Fra. Chevalier de Rose-Croix; *İng*. Knight Rose-Croix; *Alm*. Ritter vom Rosenkreuz

1. Bazı masonik yazında, 15.-17. yüzyıllarda Eski Rozkruacıları nitelemek amacıyla kullanılmış bir unvan.

2. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin ve diğer bazı ritlerin 18. derecesi.

Sancaktar

Fra. Couvreur d'Etendard; *İng*. Flag / Standard Bearer; *Alm*. Flaggenträger

Bazı mason kuruluşlarının birimlerinde, ulusun sancağını taşıyan ve korunmasını sağlayan görevli.

Saygıdeğer

Eş. Muhterem; *Fra.* Vénérable; *İng.* Worshipful; *Alm.* Beachtlich

1. Gerçekten ya da bir topluluğu kişiliğinde somutlaştırarak temsiletmekte oluşundan ötürü, saygı gösterilmesi ve yönergelerine özenle uyulması gereken kimse.

2. Bazı masonik uygulamalarda, bir masonik birimin adının, ayrıca bu birimin başkanının ve görevlilerinin standart görev unvanları ile birlikte, bu birimin ya da görevlinin özel bir saygınlığının bulunduğunu vurgulamak üzere eklenen sıfat.

Saygıdeğer Büyük Üstat

Fra. Vénérable Grand Maître; *İng.* Venerable Grand Master

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 20. derecedeki bir masonun niteliği.

Saygıdeğer Denetçi

Fra. Vénérable Inspecteur; *İng.* Venerable Inspector

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında,4.derece çalışmasında bir nazırın görev unvanı.

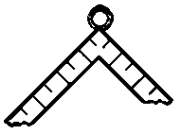
Bu ritin çoğu uygulamalarında 4. derece çalışmasında tek bir nazır vardır ve yalnızca "denetçi" olarak anılır.

Saygıdeğer Üstat

Eş. Üstad-ı Muhterem; *Fra.* Vénérable Maître;
İng. Worshipful Master; *Alm.* Stuhlmeister

Masonluğun simgesel derecelerinde çalışmakta olan bir locanın başkanı.

Bu terim günümüzde sadece Özgür Masonlar Büyük Locası'nda kullanılmaktadır. Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası ile Kadın Mason Büyük Locası **"üstad-ı muhterem"** terimini kullanmaktadır. (2007)

Saygıdeğer üstat ya da üstad-ı muhterem, bir mason locasınıtek başına temsil edebilen tek yetkilidir. Locanın bağlı olarak çalıştığı obediyansın tüzükleri uyarınca, belirli bir süre görevde bulunmak üzere, belirli bir zamanda loca üyelerince seçilir. Seçilmiş olması, hemen görevine başlaması için yeterli değildir; bunun için, yöntemi uyarınca görevine getirilmesi*(isatedilmesi)* gerekir.

Bir mason locasında, Masonluğa kabul edilen yeni bir üyeye "mason" unvanını, dereceleri yükseltilen masonlara da yükseltilmiş oldukları derecelere ilişkin nitelikleri, yalnızca saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem verebilir.

Locanın çalışma programını ve gündemlerini, envara ve gerektiğinde diğergörevlilere de danışarak, saygıdeğer üstat saptar. Gündeme alınmış olan herhangi bir konuyu gündemden çıkarmak ya da herhangi bir yönetsel işlemi çekiçaltı etmek, oturum sırasında konuşma yapmakta olan bir masonun sözünü kesmek, bir masonu locanın oturumuna kabul etmemek ya da oturumdan çıkarmak yetkilerini yalnızca saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem kullanabilir.

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, locanın oturumlarında, çalışmaların düzenli, ahenkli ve disiplinli bir şekilde yürümesini sağlar. Bunu yaparken, Masonluğun yasa ve geleneklerini, locanın bağlı olduğu obediyansın tüzüklerini ve masonik kurallarda gözetir.

Loca üyelerinin çeşitli masonik, ritüelik, kültürel, bilimsel ve sosyal konularda çalışmalar yapmalarını, görevlilerin üstlenmiş oldukları görevleri gereğince ve birbirleriyle uyum içinde yerine getirmelerini, locasının uyum içinde çalışarak gelişimini sağlamak, saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin temel sorumluluklarındandır. Görevleri arasında şunlar da sayılabilir:

- Locanın bağlı olduğu obediyanstan almış bulunduğu patent ve mührü korumak;
- Mason adaylarının soruşturmalarını yaptırmak;
- Çırak ve kalfa derecesindeki masonların yetiştirilmeleri için, üstat derecesindeki masonları görevlendirmek;
- Locanın bağlı olduğu obediyans ile ilişkileri kurmak ve yürütmek;
- Loca içinde kurulabilecek kurullara başkanlık etmek;
- Loca üyelerinin gerek masonik gerekse özel yaşamlarıyla yakından ilgilenmek ve sorunlarına çözüm bulunmasında yardımcı olmak;
- Locanın, diğer localarla ilişkilerini kurmak ve sürdürmek;
- Loca üyelerinin masonik gelişimlerinin sağlanabilmesi için gerekli tüm çalışmaları yapmak ve yaptırmak.

Bir locada saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, tutum ve davranışı bakımından Masonluğun ilkelerine ve yasalarına, locanın bağlı olduğu obediyansın tüzüklerine ve masonik geleneklere uyduğu sürece kesin bir otorite sayılır.

Saygıdeğer Üstat Vekili

Eş. Üstad-ı Muhterem Vekili; *Fra*. Député de Vénérable Maître
İng. Deputy Master; *Alm*. Abgeordnetermeister

Bir locanın saygıdeğer üstadı / / üstad-ı muhterem herhangi bir nedenle görevi başında bulunamazsa, onun yerine locanın oturumunu yöneten görevli.

18. ve 19. yüzyıllarda, bazı obediyanslarda saygıdeğer üstat vekili "saygıdeğer üstadın locanın oturumlarını yönetmek üzere atadığı kişi" anlamına gelirdi. Çünkü bir locada soylu bir kişi, bir parlamento üyesi ya da bir üst düzey devlet görevlisi varsa; öncelikle bu kişilerden birinin saygıdeğer üstatlığa getirilmesine özen gösterilirdi.

Bu kişiler, yaşamları boyunca locanın saygıdeğer üstadı olarak kalır ama localarının oturumuna pek seyrek olarak katılabilirlerdi. Bu yüzden de locayı yönetmek üzere kendileri bir vekil atarlardı. Bu uygulama, özellikle 18. yüzyılda İngiltere ve Almanya'da pek yaygındı; günümüzde bile yer yer görülebilmektedir.

Çağımızın daha yaygın uygulamasında, bir locada "saygıdeğer üstad vekili" diye bir görevli yoktur. Ancak, saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin toplantıya katılamaması durumunda, locayı yöneten görevli böyle anılabilir.

Sayın

Esk. Muhterem; *Fra.* Respectable, Vénérable
İng. Respectable, Venerable, Reverend; *Alm.* Ehrwürdig

Bir loca ya da atölyenin kimi görevlilerinin bazı derecelerde görev unvanlarının başına eklenen sıfat.

Bu sıfat, ilgili masonik birimin ya da görevlinin bir "görevli" olarak önemini ve değerini vurgulamak amacıyla kullanılır. Görevliler bakımından, bu görevi yapan kişiye, görevi nedeniyle saygı gösterilmesi gerektiğini de belirtir.

"Sayın" ile "Saygıdeğer" sıfatları ve bunların Batı dillerindeki karşılıkları, sözlük anlamları bakımından birbirlerine pek yakın olmakla birlikte, ayrı ayrı yerlerde kullanılır. Aralarında ayrıntısal bir fark vardır. "Sayın" sıfatı, güncel yaşamda bilesik sık kullanılır. "Saygıdeğer" sıfatının ve bu sıfatın Batı dillerindeki karşılıklarının güncel dildeki kullanımı ise daha seyrektir.

Özellikle Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde, bu sıfatların başlarına "en" ve "pek" gibi ek sıfatlar gelerek, saygınlık vurgulaması daha da güçlendirilir. Bu sıfatların yerine "egemen", "yüksek", "yüce", "güçlü", "bilge" gibi sıfatların geldiği de olur. "Sayın", tüm bunların arasında en yalın olanıdır.

Sayın Başkan

Esk. Muhterem Reis; *Fra.* Vénérable Chef;
İng. Venerable Chief; *Alm.* Ehrwürdiger Präsident

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 22. derece oturumlarını yöneten başkanın görev unvanı.

Sayın Büyük Genel Denetçi

Esk. Muhterem Büyük Umumî Müfettiş;
Fra. Vénérable Grand Inspecteur général
İng. Venerable Grand Inspector General;
Alm. Ehrwürdiger allgemeine Gross-inspekteur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bir yüksek konsey (süprem konsey / yüksek şûra) yönetim kurulunda, yetki ve protokol bakımından büyükkomandör (gran komandör / hâkim büyük âmir) ve yardımcısından sonra gelen görevli.

Masonluktaki diğer birimler ile karşılaştırılırsa; bu görevli birinci nazırın yerini tutar. Büyük komandör ve yardımcısının yokluklarında, yüksek konseyi yönetir. Türkiye Süprem Konseyi'nde bu görevli **Yetkin Büyük Genel Denetçi**, Türkiye Yüksek Şurası'nda ise **Hâkim Büyük Umumi Müfettiş** olarak anılır.

Sayın Eskiler

Fra. Respectables Anciens; *İng.* Respectable Ancients; *Alm.* Ehrwürdige Aeltern

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 17. derece çalışmasında, atölye başkanı ve nazırlar dışında kalan görevlilerin, toplu ritüelik niteliği.

Sayın Şövalye

Esk. Muhterem Şövalye; *Fra.* Respectable Chevalier;
İng. Respectable Knight; *Alm.* Ehrw ürdiger Ritter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 17. derecesinde, nazırların görev unvanı.

Sayın Üstat

Esk. Muhterem Üstat; *Fra.* Respectable Maître;
İng. Respectable Master; *Alm.* Ehrw ürdiger Meister

1. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 29. derecesinde, oturum başkanının görev unvanı, bazılarında bu oturuma katılan bir masonun niteliği.

2. Türk Masonluğu'nda bir ara "saygıdeğer üstat" ve "üstad-ı muhterem" karşılığında kullanılmış olan unvan.

Bu kullanım, "üstad-ı muhterem" teriminin Türkçeleştirilmesinden kaynaklanmıştı. Ancak, "sayın" sıfatı Türkçede güncel olarak pek sık kullanıldığından, bu görevlinin saygınlığına yaraşır bir vurgulamayı gerçekleştirememişti. Bu nedenle bu kullanım terk edilerek eskiye dönülmüştü. Ancak sonradan, **Özgür Masonlar Büyük Locası** "saygıdeğer üstat" terimini kullanmaya başladı.

Seçilmiş

Esk. Müntehab; *Fra.* Elu; *İng.* Elect; *Alm.* Auserw ählter

Birçok mason ritinde, Süleyman Mabedi'nin yapımına ilişkin alegorik nitelikli öyküler in işlendiği derecelerin bazılarında bir masonun genel niteliği.

Bu sıfat özellikle "seçkin", "üstün" ya da "ayrıcalıklı" oluşu değil, eşit düzeyde olanlar arasından belli bir görev için ya da belli bir yetki kullanmak üzere seçilmiş olma durumunu betimler.

Seçilmiş Üstat

Fra. Maître Elu; *İng.* Select Master / Master Elect; Alm. Auserw ählter meister

Bir locada Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem herhangi bir nedenle görevinden ayrılacak olursa, onun görev süresini doldurmak üzere yerine seçilen üstat.

Seçilmiş Yüce Şövalye / Üstat

Fra. Sublime Chevalier Elu; *İng.* Sublime Master Elected
Alm. Ausarw ählter Erhabenemeister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 11. derecesinde, bu derecedeki bir masona verilen ritüelik nitelik.

Dokuzlar Seçilmişi

Esk. Dokuzlar Müntehabı; *Eş.* Dokuzların Seçilmiş Üstadı
Fra. Elu des Neuf; *İng.* Elect of Nine; *Alm.* Auserwählter der Neun

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 9. derecesi.

On Beşler Seçilmişi

Esk. Onbeşler Müntehabı; *Eş.* Onbeşlerin Seçilmiş Üstadı; Seçilmiş On Beşler
Fra. Elu des Quinze; *İng.* Elect of Fifteen; *Alm.* Auserwählter der Fünfzehn

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 10. derecesi.

On Beşler Seçilmişi Şövalyesi

Fra. Chevalier Elu des Quinze; *İng.* Knight Elect of Fifteen

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 16. derecedeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

On İkiler Seçilmişi

Esk. Onikiler Müntehabı; *Eş.* Seçilmiş On İkiler
Fra. Elu des Douze; *İng.* Elect of Twelve; *Alm.* Auserwählter Ritter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 11. derecesi.

Ritin bazı uygulamalarında bu derecenin unvanı **Seçilmiş Yüce Şövalye** ya da **Seçilmiş Yüce Üstat** olarak geçer.

On İki Ünlü Şövalye

Fra. Douze Chevaliers Illustres; *İng.* Twelve Illustrious Knights

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, "Seçilmişler"in 11. derecedeki toplu niteliği.

Seçkin Konuklar

Fra. Délégations Etrangères; *İng.* Distinguished Visitors; *Alm.* Ausgezeichnete Besucher

Masonik etiket uyarınca, bir locada törenle karşılanıp ağırlanması gereken konuklar.

Bu terim, bir obediyansta protokol uyarınca törenle karşılanması gereken masonları değil, özellikle bir başka obediyanstan gelen masonları nitelemek üzere kullanılır.

Sekreter

Esk. Kâtip; *Eş.* Yazman; *Fra.* Secrétaire; *İng.* Secretary; *Alm.* Sekretär

Bir masonik birimin tüm yazı ve kayıt işlerini yürüten görevlisi.

Bir sekreter, görevli olduğu masonik birim ya da organda, başkanın yönergesine bağlı olmak üzere öncelikle şu işleri yapar:

- Oturumların gündemleri içeren çağrı mektuplarının hazırlanıp gönderilmesi;
- Oturum sırasında çalışmalara ilişkin gereken notları alıp sonra tutanağın hazırlanması;
- İlgili birimin bağlı olduğu üst kuruluş organlarıyla ve gerektiğinde diğer birimlerle yazışmaların yapılması;
- İlgili masonik birimin kendine özgü iç matrikülü ve üyelerin toplantılara katılma çizelgelerinin tutulması;
- Yönetsel işlemleri izleyerek, gereken tüm belgelerin hazırlanması.

Bazı obediyanslarda, locadaki sekreterin görevlerinin ağır oluşu nedeniyle paylaşılması gerekli görülmüş ve "birinci sekreter" ile "ikinci sekreter" gibi bir ayırım yapılmıştır. Bazı obediyanslarda ise sekretere yeterince yardımcı seçilmesi ya da atanması öngörülmüştür.

Bir obediyansın sekreteri "büyük sekreter" olarak anılır. Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde çalışan masonik kuruluşlarda da gerek örgütün gerekse birimlerin sekreterlerinin unvanlarının başına, tüzüklerin ve ritüellerin gerektirdiği sıfatlar eklenir: Sayın, genel, büyük genel, yüksek gibi.

Seneşal

Fra. Sénéschal; *İng.* Seneschal; *Alm.* Seneschall

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 32. derecesinde, oturumu yöneten başkanın yardımcısının ritüelik unvanı.

Sözlük anlamı bakımından bu sözcük, Ortaçağ'da bir konağın kâhyasını nitelerdi. Etimolojisi bakımından ise, Almancadaki "senne" *(ev)* ve "schalk" *(hizmetkâr)* sözcüklerinin birleşiminden oluştuğu söylenir.

Sentinel

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 26. derece çalışmasında dış koruyucu.

Sır Üstadı

Eş. Ketum Üstad, Giz Üstadı, Sır Saklayan Üstat
Fra. Maître Secret; *İng.* Secret Master; *Alm.* Geheimer Meister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 4. derecesi.

Simgesel / Sembolik Localar Büyük Üstadı

Esk. Remzî Mahfiller Üstad-ı Âzamı; *Eş.* Muntazam Locaların Büyük Üstadı
Fra. Vénérable Grand Maître des toutes les Loges régulièrs;
İng. Venerable Grand Master of All Symbolic Lodges;
Alm. Grossmeister aller Symbolischelogen

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 20. derecesindeki bir masonun, geleneksel unvanlarından biri.

Bu unvan, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'ne, bu ritin tarihsel kökenini oluşturan Yetkinleşme Riti'nden geçmiştir. 18. yüzyıl ortalarında Fransa'da bu derecedeki bir masonun, gerçekten de tüm simgesel derecelerde çalışan localar üzerinde, bu locaların bağlı olarak çalıştıkları bir obediyansın büyük üstadı gibi yönetsel bir yetkisi olduğu benimsenmişti.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti kurulduktan sonra da bir süre için ritin 20. derecesindeki masonların bu ayrıcalıkları korundu. Ancak bundan ötürü geniş çapta bir karışıklık ve yetki karmaşası doğdu. Bu nedenle de 19. yüzyılda bu yetkiler kaldırıldı ama derecenin unvanı değiştirilmedi.

Bazı masonik yazında ve uygulamalarda bu unvan, "Simgesel Localar Üstadı" yada "Tüm Simgesel Localar Saygıdeğer Üstadı" şeklinde kullanılır. Türkiye Yüksek Şûrası ise bu dereceyi **Bütün Muntazam Locaların Büyük Üstadı** ya da **Düzenli Locaların Büyük Saygıdeğer Üstadı** olarak anmaktadır.

Soruşturucu

Eş. Muhakkik; *Fra.* Expert; *İng.* Expert; *Alm.* Experte

Bir masonik birimde, oturuma katılacak olan masonların kimliklerini ve ilgili derece çalışmasına katılma yetkileri olup olmadığını inceleyen ya da bu incelemenin yapılmasını sağlayan, ancak asal işi Masonluğa alınacak ya da derecesi yükseltilecek bir aday için yapılacak törenin ritüelik ayrıntılarını düzenlemek olan görevli.

Bir locanın çalışmalarının güven içinde yürütülmesinden öncelikle sorumlu olan soruşturucu, bu amaçla "koruyucular"ın çalışmalarını denetler. Bunun yanı sıra, Masonluğun gerek simgesel derecelerinde çalışan bir locada gerekse ileri ve yüksek derece atölyelerinde soruşturucunun çok önemli ritüelik görevleri vardır. Örneğin simgesel derecelerde Masonluğa Kabul Töreni için adayın gerektiğince hazırlanmasının sağlanması, mabede getirilmeleri, tören boyunca adaylara eşlik edilmesi, törenden sonra da yeni masonlara ilk masonik bilgilerin verilmesi, soruşturucunun görevlerindendir. Benzer görevler, sonraki derecelerde de geçerlidir.

Türk Masonluğu'nda bu görevleri yürüten bir masona neden "soruşturucu" dendiği anlaşılamayabilir. Bu görev unvanı, eskiden olduğu gibi günümüzde de Hürve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda **"muhakkik"** olarak geçer. Diğer obediyanslarda bu sözcüğün güncel Türkçedeki karşılığı alınmıştır. Ancak bu görevlinin unvanının Batı dillerindeki karşılığına bakılacak olursa, Türkçesi'nin "uzman" ya da **"eksper"** gibi bir şey olması gerektiği akla gelir.

Nitekim çok eski Türkçe ritüellerde bu görevliye "muhakkik" değil, "muhammin" *(bilgisine güvenilen kişi)* denmiş olması, bir matbaada ritüel basımı öncesinde elle dizilirken bir yanlışlık yapıldığı, "muhammin" yerine "muhakkik" yazıldığı, bunun sonra da böyle kaldığı akla gelmektedir.

Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinde ise, simgesel derecelerde soruşturucunun yerine getirdiği ritüelik görevlerin çoğunu tören üstadı üstlenir. Nitekim bazı obediyansların tüzük ve ritüelleri uyarınca, Masonluğa kabul ve derece yükseltilmesi törenlerinde gerekli ritüelik işlemleri yürütmek üzere görevli bir "tören yönetmeni" vardır.

Sözcü

Eş. Hatip, Yasalar Sözcüsü; *Fra*. Orateur; *İng.* Orator; *Alm*. Redner;

Herhangi bir masonik birimde, yapılmakta olan çalışmaların Masonluğun yasalarına, genel kural ve geleneklere, ilgili masonik birimin kendine özgü ve bağlı olduğu üst kuruluşun tüzüklerine uygun olarak yürütülmesini gözeten görevli.

Günümüzde Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası bu görevliyi **"hatip"**, Özgür Masonlar Büyük Locası ile Kadın Mason Büyük Locası **"yasalar sözcüsü"** olarak anmaktadır. (2020)

Sözcünün olağan görevi, yasalara ve tüzüklere aykırı düşen bir işlem yapılacak olursa, ilgili masonik birim başkanını hemen uyarmaktır. Ancak unvanından da açıkça belli olduğu üzere, pek ender uygulansa da asal işi, görevli olduğu masonik birim ya da kuruluş adına sözcülük yapmaktır. Bu bağlamda en önemli görevi de, bir agap ya da şölende görevli olduğu masonik birim ya da kuruluş adına söylev vermektir.

Herhangi bir konuda kendisinden **"yasal görüş"** sorulduğunda, yalnızca yasalar, tüzükler, ritüel ve geleneklerin gereğini bildirir; kendi bireysel görüşünü asla "yasal görüş" olarak belirtemeyeceği gibi, yasa ve tüzükler üzerinde yorum da yapmaz.

Herhangi bir konu ya da işlem üzerine sözcü yasal görüşünü bildirdikten sonra; artık o konu üzerinde hiçbir söz alınamaz ve görüşme yapılamaz. Sözcünün yasal görüşü uygulamaya konur. Hiç kimse de o anda sözcünün yasal görüşünün yanlış olduğunu ileri sürüp değiştirilmesi ya da düzeltilmesini isteyemez. Sözcü yanlışlık yapmış olabilir ama böyle bir durumda bunun daha sonra düzeltilmesi gerekir.

Tüm bu görevleri nedeniyle bir loca ya da atölyede sözcülük yapan bir masonun oldukça önemli yetkileri, aynı oranda ağır bir sorumluluğu vardır. Her loca ya da atölyede sözcünün, yasaları, tüzükleri ve gelenekleri çok iyi bilmesi ve hata yapmaması gerekir.

Sunucu

Fra. Introducteur; *İng.* Introducer; *Alm*. Introdukteur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 8., 10., 21. ve 23. derecelerde ikinci nazırın görev unvanı.

Şansölye

Fra. Chancelier; *İng*. Chancellor; *Alm*. Kanzler

1. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı yüksek derecelerinde "sekreter".

2. Bazı obediyanslarda, sadece dış işleri yürütmekle görevli olan büyük sekreter.

Şapitr Üyesi

Fra. Membre du Chapitre; *İng*. Member of the Chapter; *Alm*. Kapitelmitglieder

"Şapitr" adını taşıyarak çalışan bir masonik birimin matrikülünde bulunan bir mason.

Bu bağlamda bir yanlışlık yapmaktan sakınmak gerekir. Düzenli olarak bir şapitrin toplantısına katılmakta olan hatta o şapitrde görevi bulunan masonlar, matrikül bakımından o şapitrin üyesi olmayabilir. "Şapitr üyesi" olanlar ise sadece o şapitrin matrikülünde olup, 15-18. derecelerdeki masonlardır. Bu, diğer yüksekderece atölyeleri için de geçerlidir.

Şeref Hâkim Büyük Âmiri

Türkiye Yüksek Şûrası'nda, bir dönem önceki Hâkim Büyük Âmir.

Şövalye

Fra. Chevalier; *İng*. Knight; *Alm*. Ritter

Ortaçağda Avrupa toplumlarında seçkin, güçlü, gözüpek, yiğit kişi.

Eski Latincede "şövalye" sözcüğünün karşılığı Equus *(Atlı)* olarak da geçer. Bunun nedeni, bir şövalyenin mutlaka bir atının olması, çoğunluğun yaya *(piyade)* oluşuna karşılık bir şövalyenin ata binen bir savaşçı niteliği taşıması hatta at üzerinde savaşmasıdır. Nitekim etimolojisi bakımından "şövalye" sözcüğü, Latincedeki "caballarius" *(silahlanmış atlı)* teriminden alınmadır.

Tarihte Şövalyelik:

Şövalyelik, Ortaçağ'da, askerî nitelik taşıyan bir profesyonel meslekti. Hemen tüm ülkelerde iki ayrı yöntemle şövalye olunabilirdi: Yetiştirilerek ya da bu niteliği kazanarak.

Bir şövalyenin yetiştirilmesine çocukluk çağında başlanırdı. İleride şövalye olması öngörülen çocuk, önce bir soylu ailenin yanında âdeta bir uşak gibi çalışmaya başlardı. Uşaklık ederken sıkı bir eğitim görürdü. Gençlik çağına geldiğinde, bir şövalyenin yanında "silahtar" olurdu. En az 21 yaşına kadar süren bu ikinci dönemde, özellikle çok iyi ata binmeyi, gerek yerde gerekse at üzerinde çeşitli silahları kullanmayı öğrenirdi.

Silahtar, gücünü ve direncini artırıcı sınamalardan geçirilirdi. Ancak hiçbir zamanbir şövalye ile dövüşe ya da yarışmaya girişemez, sadece ona yardımcı olabilirdi.

Bir silahtarın şövalyeliğe yükseltilebilmesi için, bunu önce yardımcısı olduğu şövalyenin uygun görmesi gerekirdi. Aslında her şövalye, yeterince yetişmiş ve nitelikleri uygun olan bir silahtarı kendi başına şövalyeliğe yükseltebilirdi; fakat genellikle bu amaçla, başka şövalyelerin, soyluların ve din adamlarının katıldıklarıbir görkemli tören düzenlenirdi.

Ortaçağda, şövalye olabilmenin diğer bir yöntemi de, kutlanmaya ve övgüye değer yiğitlik ve yararlık göstermiş bir asker olmaktı. Ancak, herhangi bir düzenli eğitimden geçmeksizin bu yöntemle "şövalye" olacak bir kişinin de, iyi ve güçlü bir asker olmasının yanı sıra, bilgili, erdemli ve görgülü olması da gerekli görülürdü.

Ortaçağ şövalyelerinin iki türü vardı. Bunlardan birine "ast şövalye" ya da "hizmet şövalyesi" denirdi. Diğeri ise "üst şövalye" (banneret) ya da "feodal şövalye"olarak anılırdı. Bu iki tür şövalyenin giyim şekillerinde de belirgin farklar vardı. Bir üst şövalye olabilmek için, soylu bir aileden gelmek ve feodal güçleri bulunan bir toprak sahibi olmak gerekirdi. Şövalye olması istenen genç soylulara bu amaçla toprak bağışlanırdı. Ast şövalyeler ise, tümüyle profesyonel hizmet üretirdi. Aslında birüst şövalyenin sorumlulukları daha ağırdı. Bir sefer ya da savaş durumunda; asker toplamak, birlik kurmak ve kurduğu birliğin tüm gereksinmelerini karşılamak üst şövalyeye düşerdi.

Şövalyelik Töreni:

Bir silahtarın şövalyeliğe yükseltileceği törende, önce ona bu niteliğin veriliş nedeni anlatılırdı. Hazır bulunanlara, aralarında herhangi bir karşı çıkıştabulunan olup olmadığı sorulur, karşı çıkan olursa gerekçesini açıklaması istenirdi.

Bundan sonra şövalye adayına, bir şövalyenin görevleri ve yükümlülükleri anlatılırdı. Bunlardan her birini kabul edip üstlenmeye hazır olup olmadığı teker teker sorulurdu. Bu görev ve yükümlülüklerin herhangi birini hemen benimsemeyerek duraksama geçiren kişi şövalye olamazdı.

Yeni şövalyenin ant içmesinden sonra, kendisine şövalyelere özgü herbirgiyimöğesi (zırh, apoletler, miğfer v.b.) teker teker ve bunlardan her birinin önemi ve değeri anlatılarak takılır, en sonunda da iki yüzü de keskin olan şövalye kılıcı verilirdi. Yeni şövalye kılıcın altından geçirilip şövalyeliği ilan edilirdi.

Günümüzde, mason loca ve atölyelerinde yapılan göreve getirme *(isat)* törenleri,birçok bakımdan bir silahtarın şövalyeliğe yükseltilmesi törenine benzer.

Masonlukta Şövalyelik:

Şövalye, Spekülatif Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinden birçoğunda, bir masonun temel unvanıdır.

Çeşitli ritlerde, kimisi birbirine benzer, kimisi birbirinden çok farklı adlar altında olmak üzere, birçok şövalyelik unvanı vardır. Bu unvanları tamamlayan isim ya da sıfatlar, ilgili oldukları derecelerin ritüelik kapsamıyla ya da bu derecelerin öğretimlerinin esinlenme kaynağıyla bağlantılıdır.

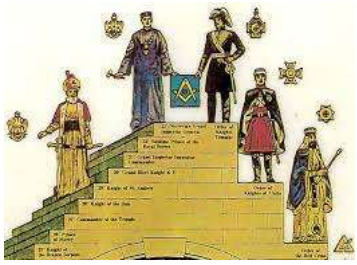
Şövalyelik, hem bir onur ve erdem hem bir eylem olgusudur. Bu nedenle, Masonlukta bu nitelik, bir masonun düşünülerini eyleme dönüştürmesi gerektiğini vurgular.

Şövalye, onurunu her şeyin üstünde tutan, birçok masonik erdemi kişiliğinde toplayan, böylece yetkinleşme yolunda ilerlemekte olan, Masonluğun amaçları uğrunda yiğitçe çalışan kişi anlamında değerlendirilir. Bir bakıma "gerçek mason" kavramıyla özdeşleşir.

Aslında şövalyeliğin Ortaçağdaki askerî yönü çağdaş Masonluğu pek ilgilendirmez. Bununla birlikte, kimi masonik yazarlar, bir şövalyenin yetiştirilmesi ve şövalyeliğe yükseltilmesi ile Spekülatif Masonlukta dereceler alarak ilerleme olgusu arasında benzerlikler kurmuştur. Spekülatif Masonluk açısından şövalyeliğin asıl önemi, Haçlı Seferleri ile birlikte kurulmasına başlanmış olan şövalyelik tarikatlarından ileri gelir.

Başlangıçta "Kutsal Topraklar"ın ele geçirilmesi, sonra da korunması ve savunulması amacıyla girişilmiş olan Haçlı Seferleri, Doğu ile Batı arasında birçok bilimsel, ekonomik ve kültürel ilişkinin doğmasını sağlamıştır.

Kendi aralarında sıkı kardeşlik bağları bulunan şövalye birliklerinden birçoğu, Doğu'ya yaptıkları seferlerinde, oradaki ezoterik nitelikli ekol ve kurumların birçoğu ile yakın ilişkilerde bulunmuştur. Onların ilke ve öğretilerinden etkilenmelerinin sonucunda, Batı'da ezoterik tarikatlar kurulmuştur. Masonluğun bazı ileri ve yüksek dereceleri için esinlenme kaynağı oluşturmuş olan, işte bu ezoterik tarikatlardır.

Bununla birlikte, Masonluk kapsamında görülen birçok "şövalyelik derecesi" arasında bazılarının ne Ortaçağdaki şövalyelik düzeni ne de şövalyelik tarikatlarından herhangi biriyle bağlantısı vardır. Bu durumda "şövalyelik", yalnızca "üstat" niteliğinden daha üstün ve dolayısıyla daha etkili bir masonik derece niteliği taşır. Özellikle 18. yüzyılda, Masonluğa girerek "şövalye" niteliğini edinmek, birçok kimse için özendirici olmuştur.

Tabernakl Başkanı

Esk. Tabernakl Reisi; *Eş.* Tabernakl Şefi
Fra. Chef du Tabernacle; *İng.* Chief of the Tabernacle; *Alm.* Oberster des Tabernakels

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 23. derecesi.

Türkiye Yüksek Şûrası eskiden bu dereceyi **Sır Sandığı Başkanı** olarak anmaktaydı. Buradaki Sır Sandığı "Ahit Sandığı" ile özdeştir.

Tabernakl Prensi

Fra. Prince du Tabernacle; *İng*. Prince of the Tabernacle; *Alm*. Prinz des Tabernakels

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 24. derecesi.

Taçlanma

Fra. Couronnement; *İng*. Crowning; *Alm*. Krönung

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 24. derecesine yükselmenin karşılığı.

Bu terim, bu dereceye yükseltilen bir masona, ritüelik olarak, dereceye özgü bir taç giydirilmesinden kaynaklanır. Böylece, ilgili masonun "taç" giyecek düzeye yücelmiş olduğu simgelenir.

Tam Güçlü

Fra. Tout Puissant; *İng*. Right Potent

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, bu ritin 17., 24. ve 27. derece çalışmalarında atölye başkanının görev unvanı.

Tam Saygıdeğer

Fra. Tout Vénérable; *İng*. Right Worshipful

Bazı obediyanslarda, "büyük görevli" niteliği taşıyan kişilerin görev unvanlarının başına eklenen nitelik.

Bu nitelik, özellikle büyük üstat yardımcıları *(kaymakamlar)*, bölge büyük üstatları ve il büyük üstatları için kullanılır. Ancak diğer büyük görevlilerin görev unvanlarının başına da eklenebilir.

Tam ve Yetkin Üstat

Fra. Juste et Parfait Maître; *İng*. Just and Perfect Master
Alm. Gerecht und Volkommener Meister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 7. derecedeki bir masonun unvanlarından biri.

Tam ve Yüksek Mason

Esk. Tam ve Âli Mason; *Fra*. Sublime Maçon;
İng. Sublime Mason; *Alm*. Erhabener Maurer

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 14. derecesindeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Bu derecedeki bir masonun "Büyük Seçilmiş", "Yetkin Seçilmiş", "Büyük İskoçyalı" gibi nitelikleri de vardır. Bu ek nitelikler, yer yer derecenin unvanına eklenir. Örneğin "Yetkin, Seçilmiş, Tam ve Yüksek Mason Üstat" bu derecede pek sık olarak kullanılan bir unvandır. Ancak bu unvan pek uzun olduğu için, bu derecenin uygulandığı atölyelerde genellikle "Yetkin Üstat" şeklinde bir kısaltma yapılır.

Öte yandan, bazı uygulamalarda bu derece "Royal Arş Büyük İskoçyalısı" şeklinde de geçer.

Bu derece unvanının Batı dillerindeki karşılıklarının Türkçeye tam çevirisi **"Yüce Mason"** şeklindedir. Ancak Türk Masonluğu'nda bu unvan hiç kullanılmamıştır.

Tam, Yetkin ve Düzenli

İng. Just, Perfect and Regular; *Fra*. Juste, Parfait et Régulier; *Alm*. Gerecht, Perfekt und Regulär

Anglosakson Masonluğu'nun uygulamasında, "tam ve yetkin" in karşılığında yeğlenerek kullanılan terim.

Masonluktaki "tam ve yetkin" kavramı üzerinde dünya çapında bir uyuşmaya varılamamıştır. Bu durum Anglosakson Masonluğu'nda rahatsız edici bulunmuştur. Oysa Anglosakson Masonluğu'nun Masonluktaki "düzen" konusu üzerinde kendine göre ayrıntılı bir açıklaması, bir betimlemesi vardır. Dolayısıyla, yalnızca *"tam ve yetkin"* denilmesi yerine "tam, yetkin ve düzenli" denilmesi, nasıl bir olgudan söz edilmekte olduğunu çok daha iyi bir şekilde ortaya koymaktadır.

Bu terimin kullanılmasındaki tek noksanlık, dünya yüzündeki mason kuruluşlarının tümünün Masonluktaki "düzen" kavramı üzerinde de tam uyuşma içinde olmamasıdır.

Tapınak (Tampliye) Şövalyesi

Fra. Chevalier Templier; *İng.* Knight Templar; Knight of the Temple; *Alm*. Tempelritter

1. Genellikle "Tapınakçılar" olarak anılan Ortaçağ'daki ünlü Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın üyesi.

2. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 27. derece.

Temsilci

Esk. Mümessil; *Fra*. Représentant; *İng.* Representative; *Alm*. Versteller

Üyesi olduğu bir mason biriminin tüzel kişiliğini temsil etme yetkisi olan mason.

Temsilci sözcüğünü "delege" sözcüğü ile karıştırmamak gerekir.

Herhangi bir masonik birimin delegesi, o masonik birimin temsilcisi niteliğini taşımayabilir. Temsilci, doğrudan ve tek başına, temsil ettiği masonik birim adına konuşma ve işlem yapma yetkisi olan kişidir. Bu bakımdan, temsilci niteliği, özellikle simgesel derecelerde çalışan localarda, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ile özdeşleşir. Fakat bu yetki, belirli bir ilişkinin kurulmasında, bir başka masona da verilmiş olabilir.

Tören Görevlisi

Fra. Diacre; *İng.* Deacon

Bazı mason kuruluşlarında, localarda orta işlerini yürüten görevli.

Bu tür uygulamalarda genellikle iki tören görevlisi vardır. Bunlardan biri **birinci tören görevlisi**, diğeri **ikinci tören görevlisi** olarak anılır. Bu görevlilerin paylaşarak yaptıkları iş, diğer uygulamalardaki "tören üstadı"nın ya da birinci tören üstadı ile ikinci tören üstadının yaptıklarından pek farklı değildir. Sadece Tören Üstadı ayrı ve daha üst bir konumda tutulur.

Tören Üstadı

Esk. Teşrifatçı; *Fra.* Maître des Cérémonies;
İng. Master of Ceremonies; *Alm.* Zeremonienmeister

Herhangi bir masonik birimde, törenlerle ilgili işlemleri düzenleyen ve yürüten, ritüelin biçimsel uygulamalarının çoğunu yerine getiren görevli.

Bazı uygulamalarda **birinci tören üstadı** ve **ikinci tören üstadı** vardır.

Tören üstadının ilk görevi, çalışmaya başlanmadan önce, mabedi oturumu yapılacak derece için gereğince hazırlamaktır. Oturuma katılan masonların mabette yer alma düzenlerini de gözetir. Oturum sırasındaki yerine getirdiği görevlerden en önemlileri şöyledir:

- Ant (Yemin) Kürsüsü'nü ritüelin gereği uyarınca düzenlemek;
- Önceki oturuma ilişkin tutanak okunup onaylanınca imzalatmak;
- Oturumda bir tablo kullanılıyorsa, bunu gereğince açmak ve kapamak;
- Mabedin ışıklarını yönetmek;
- Gerektiğinde skrüten kutusunu dolaştırmak;
- Oturumun sonunda Öneri Kesesi'ni dolaştırmak;
- Protokol uyarınca mabede törenle girecek olanlar için Çelik Kubbe kurulmasını sağlamak ve konuklara yol göstermek;
- Seçimlerde oy pusulalarını dağıtıp oyları toplamak;
- Masonluğa kabul ve derece yükseltilmesi törenlerinde, ritüelik görevleri yerine getirmek.

Tören üstadı, tüm bu görevleri nedeniyle bir loca ya da atölyede bedensel olarak en ağır yükü taşıyan görevlidir. Ritüeli, protokolü, masonik etiketi ve geleneksel uygulamaları çok iyi bilmelidir. Her an tetikte olması, görevini hiç aksatmadan yürütmesi gerekir.

Bir loca ya da atölyenin çalışmalarında biçimsel bakımdan düzenli, tutarlı ve başarılı oluşu, büyük ölçüde tören üstadına bağlıdır.

Birinci Tören Üstadı

Fra. Premier Maître des Cérémonies; *İng*. Senior Master of Ceremonies; *Alm*. Erster Zeremonienmeister

Ritüelleri uyarınca iki tören üstadı ya da tören görevlisi kullanan obediyanslarda, bu görevlilerden öncelikli olanı.

İkinci Tören Üstadı

İng. Junior Deacon

Ritüelleri uyarınca iki tören üstadı ya da görevlisi kullanılan obediyanslarda, bu görevlilerden asal olmayıp, yardımcı niteliğini taşıyanı.

Yardımcı niteliğini taşısa da, bu görevlinin, locanın oturumlarında ritüelik görevleri vardır. Görevler, birinci ve ikinci tören üstadı arasında paylaşılmıştır.

Diyakon

Fra. Diacre; *İng*. Deacon; *Alm*. Deacon

Anglosakson Masonluğu'nda, bir locanın görevlilerinden biri.

Bazı uygulamalarda bu bağlamda iki görevli vardır: "Birinci Diyakon" ve "İkinci Diyakon". Bu uygulama çerçevesinde, locada Muhakkik / Soruşturucu olarak anılan görevli yoktur. Bu yöntem özellikle Eriştirme Ritüeli (İng. Emulation Ritual) uygulamasında görülür.

Diyakon(lar), ilke olarak locada Üstad-ı Muhterem / Saygıdeğer Üstat ile Birinci ve İkinci Nazırlar arasındaki haberleşmenin sağlanmasıyla görevli olmanın yanı sıra, diğer masonik uygulamalarda Tören Üstadı ya da Tören Görevlisi'nin üstlendiği bazı görevleri de yerine getirir(ler).

Tören Yönetmeni

Fra. Directeur des Cérémonies; *İng*. Director of Ceremonies; *Alm*. Zeremoniendirektor

Bazı masonik uygulamalarda, bir locada, yalnızca önemli törenleri düzenleyerek yöneten bir görevli.

Bu görevli, genel olarak törenleri, masonik protokol ve etiketi çok iyi bilen ve bildiklerini üstün bir yetenekle uygulamaya koyabilen masonlar arasından belirlenir. Kimi uygulamalarda törenin yapılacağı locanın üyelerinden olması da zorunlu değildir; gerektiğinde saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem tarafından özel olarak çağrılır.

Bu durumda locanın tören üstadı ile törenlerde işlevleri olan diğer asal ve yardımcı görevliler, yapılacak olan çalışmada tören yönetmeninin yönergelerine uyar.

Triniter İskoçyalı / Skoçyalı

Fra. Ecossais trinitaire; *İng*. Scottish Trinitarian; *Alm*. Trinitär Schotte

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 26. derecesinin unvanlarından biri.

Tunç Yılan Şövalyesi

Fra. Chevalier du Serpent d'Airain; *İng*. Knight of the Brazen Serpent
Alm. Ritter der chernen Schlange

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 25. derecesi.

Unvan

Eş. San; *Fra*. Titre; *İng*. Title; *Alm*. Titel;

Masonlukta, bir masonun bulunduğu en üst derecedeki ya da üstlenmiş olduğu bir görevi yürütürken taşıdığı ad.

İki türlü masonik unvan vardır. Bunlardan biri yönetsel niteliklidir. Bir mason böyle bir unvanı belli bir görevi yürüttüğü sürece taşır. Diğeri ise ya hiyerarşik düzen aşamasına bağlıdır ya da ritüelik bir nitelik taşır. Bu tür bir unvanı olan mason, kuramsal olarak, bir üst aşamaya geçtiğinde öncekini bırakır; çünkü sonraki öncekinden üstündür.

Çırak, **kalfa** ve **üstat** unvanları, birçok meslek ve sanat kuruluşunda olduğu gibi, Masonlukta da bir hiyerarşik aşamayı belirler. Bunlardan "çıraklık" Masonluğa başlama, "kalfalık" ilerleme, "üstatlık" da yükselme aşamalarıdır. Masonluktaki simgesel derecelerin bu üç standart unvanı, bazı ritlerin ve masonik sistemlerin ileri ve yüksek derecelerinde de yer yer bileşik şekillerde görülür.

İleri ve yüksek derecelerde, öncelikle çeşitli ek sıfatlarla tamlanan "üstat" dereceleri vardır. Ardından, "**seçilmiş**", "**şövalye**", "**prens**" ve "**egemen**" gibi temel unvanların geldiği görülür. Bu unvanlara birtakım diğer sıfatlar da eklenir.

Kapsamında "**seçilmiş**" bulunan bir unvan, bu derecedeki bir masonun, daha alt derecelerdeki bir masona oranla birtakım seçkin niteliklerinin olduğunu vurgular. "**Şövalye**" unvanı, bir masonun, kendisini masonik amaç ve ilkelerin geliştirilerek gerçekleştirilmesine adamış, "**Prens**" ise bu derecedeki bir masonun, diğer masonlara önderlik etme durumunda olduğunu belirtir. "**Egemen**" unvanı ise, bu derecedeki bir masonun, Masonluk üzerine bir otoriter nitelik taşıdığını ortaya koyar.

Masonlukta bir de "**sayın**" ya da "**saygıdeğer**" **(muhterem)**, "**güçlü**", "**bilge**", "**ünlü**" gibi sıfatlar vardır. Bu sıfatlardan her biri, bir "üstünlük" belirtisidir. Bundan ötürü, bu gibiler daha çok görev unvanları kapsamında ve yönetsel bir amaçla kullanılır.

Masonlukta bir mason, derecesinden ya da üstlenmiş olduğu görevinden ötürü taşımakta olduğu unvanı nedeniyle, diğer masonlara oranla bir üstünlük ya da ayrıcalık edinmez. Derece unvanları, bir masona üstünlük ve ayrıcalıktan çok, daha ağır bir sorumluluk ve yükümlülük getirir. Bununla birlikte, daha alt derecelerdeki masonların, kendilerinden daha üst derecelerdeki masonlara saygı göstermesi de mason töresinin geleneksel gereklerindendir. Görev unvanları ise, yalnızca bu görevin yerine getirilmesi sırasında ve gereğinde protokol uyarınca kullanılır. Kişinin değil, temsil etmekte olduğu makamın öneminin ve yüceliğinin bir göstergesidir. Bu nedenle üstün görev unvanı taşımakta olan masona, görevinin öneminden ötürü saygı göstermek gerekir.

Uzman

Fra. Adepte; *İng*. Adept; *Alm*. Anhänger

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde 26. derecedeki bir masonun unvanlarından biri.

Uzman Prens

Fra. Prince adepte; *İng*. Prince Adept; *Alm*. Anhänger Prinz

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 28. derecesindeki bir masonun ritüelik unvanlarından biri.

Üç Kez Saygıdeğer / Sayın Üstat

Fra. Trois Fois Vénérable/Respectable Maître;
İng. Thrice Worshipful/Respectable Master;
Alm. Dreimal ansehnlicher/respektiert Meister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, bir yetkinleşme atölyesi (olgunlaşma locası) başkanının 5. derece oturumundaki görev unvanı.

Üç Kez Ünlü Denetici

Fra. Trois Fois Illustre Inspecteur; *İng*. Thrice Illustrious Inspector
Alm. Dreimal berühmter Inspekteur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 8. derecesinde bir nazırın görev unvanı.

Üç Kez Ünlü Üstat

Fra. Trois Fois Illustre Maître; *İng*. Thrice Illustrious Master; *Alm*. Dreimal berühmter Meister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 7. derecesinde, atölye başkanının görev unvanı.

Üç Kez Üstün

Fra. Trois Fois Excellent; *İng*. Thrice Excellent

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 15. derece çalışması sırasında şapitr başkanının görev unvanı.

Üç Kez Yetkin Âdem Baba

Fra. Trois Fois Parfait Père Adam; *İng*. Thrice Perfect Father Adam

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 28. derece çalışması sırasında atölye başkanının görev unvanı.

Üçler

Bir locanın ilk üç yöneticisi.

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, birinci nazır ve ikinci nazır, bir locada topluca "üçler" olarak anılan yönetici görevlilerdir.

Ünlü Başkomandör

Fra. Illustre Commandeur en Chef; *İng.* Illustrious Commander in Chief

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı yüksek konseylerinde, konsistuvar *(32. derece)* başkanının görev unvanı.

Ünlü Büyük Genel .....

Fra. Illustres Grands ..... généraux; *İng.* Illustrious Grand ..... General

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, yüksek konsey (süprem konsey / yüksek şûra) görevlilerinin temel niteliği.

Çoğu uygulamalarda, "ünlü" sıfatının karşılığı kullanılmaz.

Ünlü Hiram

Fra. Illustre Hiram; *İng.* Illustrious Hiram

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 12. derece çalışmasında 1. nazırın ritüelik unvanı.

Ünlü Komandör

Fra. Illustre Commandeur; *İng.* Illustrious Commander

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 30. derece oturumunda areopaj başkanının görev unvanı.

Ünlü Seçilmiş

Fra. Illustre Elu; *İng.* Illustrious Elect

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde 10. derecedeki bir masonun unvanlarından biri.

Üstat

Lat. Magister; *Fra.* Maître; *İng.* Master; *Alm.* Meister

1. Hemen tüm mason ritleri ve sistemlerinde üçüncü derece.

Mason ritleri ve sistemlerinin çoğunda, ilk üç derecenin çalışma şekli ve ritüelik kapsamı aşağı yukarı aynıdır. İlk üç derece "simgesel dereceler" olarak anılır. Böylece üstat derecesi, Simgesel Masonluk olarak da anılan sistemin son derecesi olur.

Simgesel Masonluğun 1. derecesi âdeta "çocukluk" aşamasıdır. Bu derecede çırak mason, Masonluğun temel ilkelerini öğrenir ve ilk bilgilerini edinir.

İkinci derece "gençlik aşaması" olarak nitelenebilir. Kalfalığa geçmiş bir mason, hem kendisini hem de çevresini araştırmaya başlar ve bilgilerini geliştirir.

Üçüncü derece ise "olgunluk çağı"na benzetilebilir. Üstat mason, artık hem doğanın hem toplumun gerçeklerini öğrenerek, bunları "ölüm" zamanına kadar götürür. Bu arada, kalfa ve çırakların Masonlukta yetiştirilmesi görevini de üstlenir.

Spekülatif Masonluğun 1717 yılındaki ilk örgütlenişi sırasında, Operatif Masonluk döneminden kalma geleneksel uygulama uyarınca, üstatlık bir "derece" değildi. Masonlukta, biri çırak, diğeri kalfa olmak üzere yalnızca iki derece vardı. Üstat, bir locanın yöneticisinin görev unvanıydı. Bundan bir süre sonra üstat derecesi oluşturuldu. Kimi kaynaklarda bunun daha eski olduğu belirtilir.

Bu derecenin Kıta Avrupa'sında 1725 yılında başlı başına bir derece olarak benimsendiği biliniyor. İrlanda'da çok daha önceki tarihlerde bir derece olarak uygulanmış olduğunu gösteren birtakım ipuçları var. İngiltere'de ise tümülkeçapında bir derece olarak benimsenişinin 1738 yılını bulduğu görülüyor. Ancak hangisiolursa olsun, Masonluktaki üstat derecesinin 18. yüzyıl başlarının ürünü olduğusöylenebilir. Spekülatif Masonluğun 1723 yılında yürürlüğe girmiş olan özgün temel yasasının hazırlanışı sırasında, 1720 yılında yapılıp Londra Büyük Locası genel kuruluncakabul edilmemiş olan tasarıda, üstatlığın bir derece olarak geçtiği görülür. Ancaksonradan yapılan değişiklikler sırasında bundan cayılmış, iki dereceli sistem korunmuştur.

Masonik tarihçi ve yazarların çoğu, 1718-1730 yılları arasındaki dönemin Spekülatif Masonlukta "ritüel ve törenlerin geliştirilmesi dönemi" olduğunda birleşir. Üstat derecesinin 1720'li yılların başlarında uygulamaya konmuş olduğunu ilerisürenlerde vardır. Ancak bu görüş, 1725 yılı dolaylarında kurulmuş olan **"üstatlar locası"** olgusuyla bağdaşamamakta, bunu açıklayamamaktadır. O tarihlerde İngiltere'de yalnızca üstat derecesindeki masonların katıldığı bir loca kurulduğu, sonra böyle locaların sayısının arttığı, dolayısıyla bir süre sonra tek bir *"üstatlar locası"* yerine **"üstat locaları"**ndan sözedildiği bilinmektedir. Zaten bundan kısa bir süre sonrada bu localardaki ritüelik çalışma tüm localara indirgenmiş, böylece "üstat" derecesi Spekülatif Masonluktaki simgesel derecelerden biri olmuştur.

Fransa'daki gelişim farklıdır. Bu fark, 1720'li yıllarda Fransa'daki mason localarının sayısının henüz pek azoluşundan ileri gelmiş olabilir. Ancak 1725 yılındaFransa'daki mason localarında "üstat" derecesinde de ritüelik çalışmalar yapılmış olduğu bilinmektedir. Bir diğer deyişle, bu ülkede İngiltere'de olduğu gibi "üstat locaları" kurulmamış, bu evre atlanarak doğrudan üstat derecesinin uygulanmasınageçilmiştir.

Tüm bunlarla birlikte, "üstat" derecesi Spekülatif Masonluğun bir icadı sayılamaz. Gerçi Orta Çağ boyunca Operatif Masonlukta böyle bir derece yokturamaondanönce çeşitli meslek ve sanat örgütlerinden çoğunun üç dereceli bir öğretim ve örgütlenme sistemi üzerine kurulmuş olduğu görülür. Ayrıca, ezoterik bir nitelik taşıyan çeşitli ekol ve kurumların çoğu da, öğretimlerini üç dereceli bir sisteme uyarak düzenlemiştir. Eski yapıcılık mesleği ve sanatında da bu böyledir. Nitekim Süleyman Mabedi'nin yapımına ilişkin anlatımlarda da, çırakların ve kalfaların yanı sıra ustaların da varlığından sözedilir. Roma Kolejleri, ustalık derecesinin bulunduğu meslekvesanat kuruluşlarının örneklerindendir.

Orta Çağ sonlarına doğru Avrupa'da operatif mason localarının kurulmasına başlandığında, önceki geleneksel yapılanmada yer alan üçüncü derecenin, bu kez yalnızca bir loca yöneticisinin unvanı olarak benimsendiği görülür. Bunun nedenide aslında her biri ayrı ayrı usta derecesinde olan masonların, kendi başlarına localar kurup bunların başına geçmeleri, bundan sonda usta derecesine yükselen bir başka masonun da aynı şeyi yapmış olmasıdır. Dolayısıyla, Spekülatif Masonlukta,Orta Çağ öncesinin geleneksel sistemine dönüş yapılmış olduğu da söylenebilir.

Masonluğun simgesel derecelerine ilişkin ritüeller öğretimin veriliş tarzı bakımından karşılaştırılırsa; üçüncü derecenin, birinci ve ikinci derecelerden hayli farklı olduğu görülür. Birinci ve ikinci derecelerde simgeler, simgesel terimler ve öz deyişler ağırlıktadır. Bunlar üçüncü derecede de vardır ama hayli azalır. Bu kez öğretimin verilmesinde **alegori** yönteminin kullanılması öncelik kazanır.

Bu olgu, kimilerince şöyle yorumlanmıştır: *«Masonluğun ilk iki derecesinin öğretimi Operatif Masonluk döneminden kalmaydı. Spekülatif Masonluğun oluşumundan sonra bu iki derecenin kapsamı üzerinde birtakım değişiklikler yapıldı ama gene yetersiz bulundu. Bu nedenle Masonluğa üçüncü derece eklenirken, bunun öğretim tarzı da farklı oldu.»*

Kimileri, -buna katılmakla birlikte- bu farklılığın yalnızca "üstat" derecesinde bulunan masonlar için kurulmuş localarda daha farklı bir öğretimin yer almasının gerekli görülüşünden kaynaklanmış olduğunu ileri sürer.

Kısa bir süre sonra Fransa'da Masonluktaki simgesel derecelerin öğretim kapsamı yetersiz bulunmuş, bu da "**yüksek dereceler**"in ortaya çıkarılışına yol açan nedenlerden biri olmuştur.

Nitekim Masonluğun yüksek derecelerinde, ilgili derecenin öğretiminin verilmesi bakımından gene simgeler ile simgesel terimler ve öz deyişlerden yararlanıldığı, ancak bu kez alegori yöntemine özellikle ağırlık verildiği görülür. Bu bakımdan Masonluğun üçüncü derecesi, gerek ritüelinin kapsamı gerekse öğretiminin veriliş tarzı bakımından âdeta bir "yüksek derece" gibidir; en azından yüksek dereceler için bir hazırlık aşamasıdır.

2. Operatif Masonlukta, bir mason locasının başı ve yöneticisi.

Günümüzde *"Operatif Masonluk"* olarak anılan geleneksel yapıcılık mesleği ve sanatının uygulamalarında, bir kimsenin üstat *(usta)* olabilmesi için, gerek bilgi, gerek bireysel nitelikleri gerekse yetenekleri bakımından, diğerlerinden çok farklı bir ölçüde üstünlük göstermesi gerekirdi. O dönemde bir üstadın görevi yalnızca kalfa ve çıraklarını yönetmekle kalmazdı; üstat, onları bilgilendirip yetiştirmekle de yükümlüydü. Bulunduğu her yerde tek başına mesleği ve sanatı temsil ederdi. Yönettiği locaya yapılacak iş bulmak, böylelikle kalfa ve çıraklarının geçimini sağlamak da ona düşerdi.

Özellikle bu "locaya iş bulma" yükümlülüğü, Orta Çağ'dan sonra, mason localarının üstatlarının aynı zamanda birer "işveren" niteliği taşımasına yol açmıştı.

Çağımızda bile, Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan bir locanın başkanı olan saygıdeğer üstat (üstad-ı muhterem), zaman zaman salt "üstat" olarak anılır. Bu sözcük bu amaçla kullanıldığında, bir vurgu ile onun üstünlüğü ve saygıdeğerliği belirtilmiş olur.

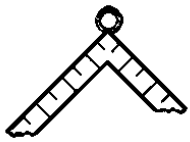
3. Birçok mason riti ve sisteminde, değişik derecelerdeki bir masonun ya da bir masonik birimin başkanının temel unvanı.

Bu unvan yalın olarak kullanılmaz. Genellikle bir sıfatla nitelenir. Bu amaçla Masonlukta "üstat" unvanının başına eklenen birçok sıfat oluşturulmuştur.

Üstad-ı Muhterem

Eş. Saygıdeğer Üstat; *Fra*. Vénérable Maître;
İng. Worshipful Master; *Alm*. Stuhlmeister

Masonluğun simgesel derecelerinde çalışmakta olan bir locanın başkanı.

Türk Masonluğu'nda Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası ile Kadın Mason Büyük Locası, eski dilde kalmış bir terim oluşuna karşın bu unvanı, Özgür Masonlar Büyük Locası ise aynı anlamda olmak üzere **"Saygıdeğer Üstat"** terimini kullanmaktadır. (2020)

Üstad-ı muhterem, bir mason locasını tek başına temsil edebilen tek yetkilidir. Locanın bağlı olarak çalıştığı obediyansın tüzükleri uyarınca, belirli bir süre görevde bulunmak üzere, belirli bir zamanda loca üyelerince seçilir.

Ancak seçilmiş olması, hemen görevine başlaması için yeterli değildir; bunun için, yöntemi uyarınca görevine getirilmesi *(isad edilmesi)* gerekir.

Bir mason locasında, Masonluğa kabul edilen yeni bir üyeye "mason" unvanını, dereceleri yükseltilen masonlara da yükseltilmiş oldukları derecelere ilişkin nitelikleri, yalnızca üstad-ı muhterem verebilir. Locanın çalışma programı ve gündemlerini, "envar"a da danışarak, saptar. Gündeme alınmış olan herhangi bir konuyu gündemden çıkarmak ya da bir yönetsel işlemi çekiçaltı etmek, oturum sırasında konuşma yapan bir masonun sözünü kesmek, bir masonu locanın oturumuna kabul etmemek ya da oturumdan çıkarmak yetkilerini yalnızca üstad-ı muhterem kullanabilir.

Üstad-ı muhterem, locanın oturumlarında, çalışmaların düzenli, ahenkli ve disiplinli bir şekilde yürümesini sağlar. Bunu yaparken, Masonluğun yasa ve geleneklerini, locanın bağlı olduğu obediyansın tüzüklerini ve masonik kuralları da gözetir.

Loca üyelerinin çeşitli masonik, ritüelik, kültürel, bilimsel ve sosyal konularda çalışmalar yapması, görevlilerin üstlenmiş oldukları görevleri gereğince ve birbirleri ile uyumlu olarak yerine getirmesi, locasının uyum içinde çalışarak gelişimini sağlamak, üstad-ı muhteremin temel sorumluluklarındandır.

Bir üstad-ı muhteremin görevleri arasında şunlar da sayılabilir:

- Locanın bağlı olduğu obediyanstan almış bulunduğu patent ve mührü korumak;
- Mason adaylarının soruşturmalarını yaptırmak;
- Çırak ve kalfa derecesindeki masonların yetiştirilmeleri için, üstat derecesindeki masonları görevlendirmek;
- Locanın bağlı olduğu obediyans ile ilişkileri kurmak ve yürütmek;

- Loca içinde kurulabilecek kurullara başkanlık etmek;
- Loca üyelerinin gerek masonik gerekse özel yaşamlarıyla yakından ilgilenmek ve sorunlarına çözüm bulunmasında yardımcı olmak;
- Locanın, diğer localarla ilişkilerini kurmak ve sürdürmek;
- Loca üyelerinin masonik gelişimlerinin sağlanabilmesi için gerekli tüm çalışmaları yapmak ve yaptırmak.

Bir locada üstad-ı muhterem, tutum ve davranışı bakımından Masonluğun ilkelerine ve yasalarına, obediyansın tüzüklerine ve masonik geleneklere uyduğu sürecekesin otorite sayılır. Bundan ötürü bu görev, Masonluktaki en üstün görev olarak nitelenir.

Önceki de var.

Bir Önceki Üstad-ı Muhterem

Esk. Evvelki Üstad-ı Muhterem; *Fra.* Vénérable Maître Précédent
İng. Immediate (Worshipful) Master; *Alm.* Vorläufiger Stuhlmeister

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nın uygulamasında; bir locada üstad-ı muhteremden hemen önce bu görevi yürütmüş olan masonun, yalnızca o loca için geçerli olan unvanı.

Locada bir önceki üstad-ı muhterem niteliği taşıyan mason, locanın envarından sayılır. Loca toplantılarındaki ritüelik görevlerinin yanı sıra, gerektiğinde kardeşleri bilgilendirici konuşmalar yapar ve Üstad-ı Muhterem'in yokluğunda loca toplantısını yönetir.

Üstad-ı Muhterem Vekili

Bir locanın üstad-ı muhtereminin herhangi bir nedenle görevi başında bulunamazsa, onun yerine locanın oturumunu yöneten görevli.

Üstat Marangoz

Fra. Maître Charpentier; *İng.* Master Carpenter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 22. derecenin ritüelik çalışmasının bir bölümünde 1. nazırın ritüelik niteliği.

Üstat Mason

Fra. Maître Maçon; *İng.* Master Mason; *Alm.* Meister Maurer

Bazı mason kuruluşlarında, gerek ritüelik olarak gerekse güncel dilde kullanıldığı üzere, "üstat" derecesindeki bir mason.

Bu unvan, üstat derecesindeki bir mason ile bir locanın üstadı *(saygıdeğerüstatyada üstad-ı muhterem)* arasındaki ayırımın açık bir şekilde belirlenebilmesi amacıyla kullanılır.

Üstün

Fra. Excellent; *İng*. Excellent

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 26. derece çalışmasında, nazırların temel görev unvanlarına eklenen sıfat.

Üstün Komandör

Fra. Eminent Commandeur; *İng*. Eminent Commander

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, areopaj başkanının görev unvanı.

Üstün Masonlar

Fra. Maçons excellents; *İng*. Excellent Masons

Süleyman Mabedi'nin yapımına ilişkin öykünün bazı anlatımlarında, bilgili ve deneyimli ustaların niteliği.

Bu anlatımlardaki varsayıma göre, Süleyman Mabedi'nin yapımı sırasında ayrı ayrı localar kurulmuştu. Her locada dokuz üstün mason vardı. Bu masonlar hem localarının işlerini yürütür hem de diğer masonların meslek ve sanatta yetişmelerini sağlardı.

Üstün Nazırlar

Fra. Excellents Surveillants; *İng*. Excellent Wardens

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 15. derece çalışmasında nazırların temel niteliği.

Üstün Prens

Fra. Excellent Prince; *İng*. Excellent Prince; *Alm*. Vortreiflicher Prinz

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, bu ritin 26. derece çalışmasında, areopaj başkanının görev unvanı.

Üstün Rahip

Fra. Eminent Priéure; *İng*. Eminent Prior

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında; bu ritin 23. ve 30. derece çalışmalarında 1. nazırın görev unvanı.

Vaiz

Fra. Aumônier; *İng*. Chaplain

Bazı masonik sistemlerde, localarda dinsel konularla ilgili bilgiler veren görevli.

Yardım Görevlisi / Yardım Üstadı

Esk. Hayır İşleri Emini; *Eş*. Hasenat Emini
Fra. Aumônier, Hospitalier; *İng*. Almoner; *Alm*. Gabenpfleger

Bir masonik birimde, yardımlaşma ve iyilik işlerini yürüten görevli.

Bu görevli, her toplantının sonunda, Dul Kesesi ya da Yardımlaşma Kesesi olarak anılan keseyi dolaştırır. Bu kesede arta kalan paranın ilgili masonik birimin başkanının yönergeleri doğrultusunda kullanılmasını sağlar. Simgesel derecelerde çalışan localarda, genellikle şu tür görevleri de üstlenir:

- Kardeşler arasındaki sosyal ilişkilerin düzenlenip geliştirilmesi; bu amaçla gerekli organizasyon ve girişimlerin yapılması;
- Kardeşlerin mutlu ve acılı günlerinin paylaşılması;
- Bireysel sorunları olan kardeşlerin durumlarıyla ilgilenilmesi.

Yardımcı

Esk. Muavin; *Fra.* Député, Lieutenant; *İng.* Deputy, Lieutenant; *Alm.* Gehilfe, Leutnant

Herhangi bir mason kuruluşu ya da biriminde, asal görevli olan kişiye yardımedenve yokluğunda yerini alarak işlerini yürüten görevli.

Mason loca ve atölyelerinde, kimi asal görevlilerin yardımcıları vardır, kimilerinin yoktur. Hangi görevlilerin ve ne sayıda yardımcıları olacağı, ilgili masonik kuruluşun tüzüklerinde belirtilir.

Bazı uygulamalarda yardımcılar da diğer görevliler gibi seçimle, bazılarında ise "atama" yöntemiyle belirlenir.

Masonik birimlerde nazırlar, ilgili birim başkanının yardımcılarıdır. Hatta bazı derecelerin uygulamasında nazırlar doğrudan "yardımcı" olarak anılır.

Bir obediyansta ise büyük üstadın en az bir yardımcısı vardır. Ancak bu yardımcıbir "büyük nazır" değildir. "Büyük üstat yardımcısı" ya da "büyük üstat kaymakamı" olarak anılır. Bazı uygulamalarda, büyük üstadın, obediyansın merkezinin yer aldığı vadinin dışındaki vadilerde bulunan yardımcıları, "büyük üstat temsilcisi" olarakda anılır. Bir "il büyük üstadı" ve "bölge büyük üstadı" da benzer nitelik taşır.

Benzer uygulama, Masonluğun bazı ileri ve yüksek derecelerinde de görülür.Örneğin Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, bir yüksek konsey (süprem konsey / yüksek şûra) başkanının yardımcısı, görev unvanı bakımından, büyük komandör yardımcısı (gran komandör yardımcısı / hâkim büyük âmir kaymakamı) olarak anılır.

Yardımcı Komandör

Fra. Lieutenant Commandeur; *İng.* Lieutenant Commander

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı yüksek konseylerinde, 32. derece çalışmasında nazırların görev unvanı.

Yardımcı Komandör Şövalye

Fra. Chevalier Commandeur-Lieutenant; *İng.* Lieutenant Knight Commander

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde 21. derecede areopaj başkanının, 25. derecede ise 2. nazırın görev unvanı.

Yediler

Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan bir locanın tam ve yetkin olabilmesi, çalışmalarını yapabilmesi için hazır bulunması gereken yedi mason.

Doğal olarak yediler, bir locanın ilk sıradaki yedi görevlisinden oluşur. Bunlar, saygıdeğer üstat (üstad-ı muhterem), birinci nazır, ikinci nazır, sözcü (hatip / yasalar sözcüsü), sekreter, hazine üstadı (hazine emini) ve yardım üstadı (hasenat emini) olarak benimsenmiştir.

Çoğu locaların, gerek kuruluşu gerekse çalışmaları sırasındaki üye sayısı yedidençok fazladır. Fakat bir locanın tam ve yetkin oluşunu, çok sayıda üyesinin bulunuşu değil, yediler sağlar. Çünkü bu yedi masonun bu görevleri yürütebilmesi bakımından belirli nitelikleri vardır. En az üçünün üstat derecesinde, diğerlerinin de en azından kalfa derecesinde olmaları zorunludur. Hatta bazı mason kuruluşlarının tüzükleri, yedisinin de üstat derecesinde olmasını, içlerinden üçünün bu dereceyi en az beş yıl gibi bir süre önce almış bulunmasını gerekli görür. Locanın oturumunda bu nitelikleri taşıyan yedi mason bulunmadıkça, o loca tam ve yetkin sayılmaz ve masonik çalışma yapamaz.

Yeşu

Eş. Joshue, Yeshua

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 25. derecesinde, 1. nazırın ritüelik adı.

Yeşu, Tevrat'ın birçok yerinde, önemli kişilerin adı olarak geçer.

Yetkin

Esk. Kâmil, Mükemmel; *Fra.* Parfait; *İng.* Perfect; *Alm.* Perfekt, Vollkommen

Masonluğun ileri ve yüksek derecelerinden bazılarında, ilgili derecenin ya da bir görevlinin unvanını oluşturan sıfatlardan biri.

Bu sıfatın kullanımı, ilgili derecedeki masonun *"yetkinliğe erişmiş"* olduğunu göstermez. Çünkü bu sıfatın kullanıldığı derecelerden sonra böyle bir sıfatın kullanılmadığı dereceler de bulunabilir. Dolayısıyla bu sıfatın kullanımı, simgesel bir nitelik taşır.

Yetkin Büyük Genel Denetici

Eş. Sayın Büyük Genel Denetçi

Türkiye Süprem Konseyi'nde, gran komandör ve yardımcısından sonra, üçüncü sırada gelen görevli.

Türkiye Yüksek Şûrası'nda Büyük Umumî Nâzır olarak geçer.

Yetkin İnisiyeler

Fra. Parfaits Initiés; *İng.* Perfect Initiates

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarındaki benimseyiş uyarınca, 30. dereceye gelmiş olan masonlar.

Yetkin Seçilmiş

Esk. Kâmil Müntehab; *Fra.* Elu parfait; *İng.* Perfect Elect; *Alm.* Perfekt Auserwählter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, 14. derecenin unvanlarından biri.

Türkiye Süprem Konseyi bu derecedeki bir masonu **Yetkin Üstat**, Türkiye Yüksek Şûrası ise **Büyük Seçilmiş, Tam ve Âli Mason** olarak anmaktadır.

Yetkin Üstat

Eş. Mükemmel Üstat, Olgun Üstat; Kâmil Üstat;
Fra. Maître parfait; *İng.* Perfect Master; *Alm.* Perfekter / Vollkommener Meister

1. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 4. derecesi.

Bu derece aslında bir *"yetkinleşme aşaması"* değildir. Derecenin unvanı, ritüelinin özelliğinden ileri gelir. Bu dereceye yükseltilen bir mason, ritüelik olarak "yetkinlik" kavramını temsil eder. Bazı uygulamalarda bunun İbranicedeki karşılığı olan "Morah Salem" terimi kullanılır.

2. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde, bir yetkinleşme atölyesinin (olgunlaşma locasının) son aşaması olan 14. derecede bulunan masonların genel niteliği.

Yiğit

Fra. Valeureux; *İng.* Valorous; *Alm.* Topfer

Sözlük anlamı bakımından, gözü pek, yürekli, kararlı ve özverili kimse.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 16. derecesinde, görevlilerin niteliği.

Yiğit Prensler

Fra. Valeureux Princes; *İng.* Valorous Princes; *Alm.* Topferer Prinzen

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 16. derecesinde, oturuma katılmakta olan masonların ritüelik niteliği.

Yiğit ve Yüce Kardeş

Esk. Cesur ve Âli Birader; *Fra.* Vaillant et Sublime Frère;
İng. Valiant and Sublime Brother; *Alm.* Topferer und erhabener Bruder

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 32. derecesinde görevlilerin ritüelik niteliği.

Yolcu

Fra. Voyageur; *İng.* Voyager; *Alm.* Reisender

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 25. derecesinde, bu dereceye yeni alınmış olan masonun ritüelik niteliği.

Yuvarlak Masa Konseyi

Fra. Conseil de la Table ronde; *İng.* Council of Round Table; *Alm*. Rat der runde Tisch

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 22. derece çalışmasının ikinci aşamasında oturumun yapıldığı yerin simgesel niteliği ve bu oturuma katılan masonlar topluluğu.

Yüce

Esk. Âli; *Fra*. Sublime; *İng.* Sublime; *Alm*. Erhaben

Masonluğun bazı ileri ve yüksek derecelerinde, bir masonik birim yada örgütün, ayrıca bir masonun yetkilerinin üstünlüğünü vurgulamak üzere kullanılan sıfatlardan biri.

Bu sıfat, birçok derece ve birçok görevlinin unvanını nitelerken kullanılır. Benzer olmakla birlikte, bir diğer sıfat olan "yüksek" ile özdeş tutulmamalıdır.

Yüce Büyük Üstat

Fra. Sublime Grand Maître; *İng.* Sublime Grand Master; *Alm*. Erhabener Grossmeister

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 12. derece çalışmasında atölye başkanının görev unvanı.

Yüce İskoçyalı

Fra. Sublime Ecossais; *İng.* Sublime Ecossais; *Alm*. Erhabener Schotte

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 19. derecesi.

Türkiye Yüksek Şûrası bu derecedeki bir masonu **Âli İskoçyalı** olarak anmaktadır. Bu derece için "Büyük Pontif" unvanı da kullanılır.

Yüce Masonlar

Fra. Maçons sublimes; *İng.* Sublime Masons; *Alm*. Erhabene Maurer

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin kurulduğu sıralarda kullanılmış olduğu üzere; bu ritin 4. ve daha sonraki derecelerindeki masonların genel niteliği.

Yüce Rahip

İng. High Priest; *Fra*. Sublime Prieur

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 23. derece çalışmasında oturum başkanının ritüelik görev unvanı.

Yüce Rozkrua (Rose-croix) Prensi

Fra. Sublime Prince Rose-croix; *İng.* Sublime Prince Rose-croix
Alm. Erhabener Prinz der Rosenkreuzer

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında, 18. derecedeki bir masonun unvanı.

Yüce Seçilmiş Şövalye

Eş. Seçilmiş Yüce Şövalye; *Fra*. Sublime Chevalier Elu; *İng.* Sublime Knight Elect

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin bazı uygulamalarında 11. derece.

Yüksek

Esk. Âli; *Fra*. Haut, Suprême; *İng.* High, Supreme; *Alm*. Hoch, Oberste

Masonluktaki bazı derece, unvan, görev, atölye, konsey ve yönetici otoritelerin üstünlüğünü vurgulamak üzere kullanılan önemli bir sıfat.

Bu sıfatın "yüce" sıfatına benzer ama aynı olmadığına dikkat etmek gerekir.

Yüksek Şövalye

Fra. Suprême Chevalier; *İng.* Supreme Knight; *Alm*. Oberster Ritter

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 18. derece çalışmasında, şapitr görevlilerinin her birinin ek niteliği.